

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

นางสุวิมล ศรีไชย
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เล่มนี้ สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดีจากความร่วมมือของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าอีก เพื่อให้คำปรึกษา และแนะนำงานทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนายมานิตย์ คำงาม ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดร.นพดล ฤดีจันทร์ อดีตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ดร.สุรพล เสนอบุญ ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา แก้วศรี หัวหน้าสำนักงานวิจัย และบริการวิชาการ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณะครู บุคลากร ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย ในครั้งนี้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งเป็นแหล่งให้ข้อมูลทุกด้าน และเป็นสถานศึกษาที่นำรูปแบบไปใช้จนทำให้ งานวิจัยครั้งนี้ มีความชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวทุกคนที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดเวลา จนประสบความสำเร็จด้วยดี คุณค่า และประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นกุศล แต่ทุกท่าน และขอมอบเป็นกตัญญูต่อบิดา มารดา ตลอดจนครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน และจะมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขต่อไป

สุวิมล ศรีไชย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ผู้วิจัย	นางสุวิมล ศรีไชย
หน่วยงาน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2563 - 2564

บทคัดย่อ

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2563 - 2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ทดลองและประเมินผล การใช้รูปแบบ ๆ และกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบ ๆ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผล การใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ และระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ซึ่งกลุ่มประชากรในการวิจัย จำนวน 105 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 23 คน เครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 9 คน และผู้ปกครองเด็กพิการ จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาใช้สถิติพื้นฐานความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78, \sigma = 0.03$) เรียงจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การติดตาม การประเมินผล และการส่งต่อ การคัดกรองประเภท ความพิการ และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินความก้าวหน้า

2. รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง) 2) งบประมาณ 3) วัสดุ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) การจัดการ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผน

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 5) การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล 6) การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 8) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 9) การประเมินความก้าวหน้า และ 10) การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.09$) 3 อันดับแรก คือ มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) และดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ

4. ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ภาพรวม ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามรูปแบบ มีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องในการช่วยเหลือเด็กพิการเกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนของผู้เกี่ยวข้องที่ช่วยกันดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบ, การให้บริการ, เด็กพิการ, เครือข่ายผู้ปกครอง, กำกับ ติดตาม, ประสิทธิภาพ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
3. ขอบเขตของการวิจัย	5
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
1. แผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)	14
2. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556	17
3. นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของหน่วยงานต้นสังกัด	18
4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร.....	31
5. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	41
6. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	58
7. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	63
8. บริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	69
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	77
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	77
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	80

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ (ต่อ)	
ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	84
ระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
1. ผลการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	95
2. ผลการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	106
3. ผลการทดลอง และประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	116
4. ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	132
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	156
1. สรุปผลการวิจัย	158
2. อภิปรายผล	162
3. ข้อเสนอแนะ	170
บรรณานุกรม	172
ภาคผนวก	181
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	182
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	184
ภาคผนวก ค รายนามคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง	186

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	189
ภาคผนวก จ การหาคุณภาพเครื่องมือ	203
ภาคผนวก ฉ หนังสือราชการ	207
ภาคผนวก ช หนังสือเผยแพร่งานวิจัย	213
ภาคผนวก ซ ภาพกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	242
ภาคผนวก ฌ กรณีศึกษา	253
ประวัติผู้วิจัย	268

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 วิเคราะห์กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	57
2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ.....	67
3 แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย	90
4 แสดงแนวทางดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์	92
5 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม	96
6 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน	99
7 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง	103
8 แสดงผลว่าวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบจากการศึกษาดูงาน ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	107
9 แสดงผลว่าวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	108
10 ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ.....	109
11 ผลการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยภาพรวม	112
12 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ/คู่มือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	113
13 ผลการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	116
14 ผลการประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการและเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม	118
15 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ผลการประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง	123
17 ตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	127
18 ผลการประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องก่อนนำรูปแบบไปใช้	132

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงตัวแบบขั้นต้นของระบบ	34
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	76
3 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	131

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้านและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสต้องให้สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษโดยเฉพาะ มาตรา 10 วรรคสอง ที่ได้ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ที่รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” สำหรับเด็กพิการนอกจากจะจัดการศึกษาที่กำหนดข้างต้นแล้ว รัฐยังต้องจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มนี้ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการ อีกทั้งยังต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นพิเศษอีกด้วยให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิด หรือตั้งแต่พบความพิการจนตลอดชีวิต เพื่อให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ให้มีคุณภาพและเสมอภาค โดยทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในทุกๆระดับ ทุกระบบ และทุกประเภทความพิการ เพื่อช่วยเหลือและเป็น การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และได้ประกาศนโยบายในปี 2559 ให้เป็นปีแห่งความร่วมมือในด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานจัดบริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เข้าถึงบริการทางการศึกษา ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ซึ่งจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เพื่อขยายโอกาสให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ และการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Transition from school to work) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2560)

คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละระดับ ได้รับการพัฒนาด้านทักษะอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสาธารณะ ได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ อาทิ ดนตรี กีฬา ศิลปะ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยมีแนวทางการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการ

และที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้วยระบบและรูปแบบที่หลากหลายในโรงเรียนเรียนรวมและศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ การดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

เด็กพิการจะพัฒนาได้ถ้าเริ่มต้นจากการดูแลของบุคคลในครอบครัวด้วยความรักและความเอาใจใส่ แล้วจึงค่อย ๆ พัฒนาด้วยความเข้าใจ โดยใช้เวลาและโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง การทำให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ การดูแลด้วยความรักและความเข้าใจ เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคนมีอยู่อย่างเต็มเปี่ยมหัวใจ แต่เนื่องจากความรักที่มีอยู่นั้นมักจะถูกมองข้ามไปด้วยความวิตกกังวล ความเครียด ความเบื่อหน่าย ความท้อแท้ และความรู้สึกลึกลับอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในบางช่วงเวลาของการดูแลเด็กพิการ จึงจำเป็นต้องหาวิธีจัดการกับความรูสึกต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ครอบครัว สมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและเข้าใจเด็กพิการมากที่สุด ครอบครัวจึงเป็นหัวใจหลักสำคัญในการพัฒนาเด็กและบุคคลในครอบครัว ต้องเชื่อว่าเด็กพิการสามารถพัฒนาได้ไม่ว่าเขาจะมีภาวะพิการอย่างไร ทุกคนก็สามารถพัฒนาได้ อย่างเต็มศักยภาพ ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดในการช่วยกระตุ้น ส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิการอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถขณะอยู่ที่บ้าน เมื่อเด็กถึงวัยที่ควรได้รับการบริการทางการศึกษาแล้ว ผู้ปกครองควรได้ทราบถึงสิทธิต่าง ๆ กระบวนการและวิธีการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ในการเข้ารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษอย่างถูกต้อง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555)

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในระดับปฐมวัยหรือก่อนชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเด็กพิการมีสภาพความบกพร่องที่ไม่พร้อมต่อการเข้าสู่ระบบโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเร็วที่สุดทันทีที่พบความพิการ กระบวนการจัดกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่จัดขึ้นในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสบการณ์ให้กับเด็ก และส่งเสริมให้เด็กพิการได้มีโอกาสได้แสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้น การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องดำเนินการให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองต้องให้ร่วมมือ โดยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อช่วยเหลือเด็กพิการให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพเร็วที่สุด ช่วยให้เด็กพิการได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นอิสระและมีความสุข สามารถป้องกันความพิการแทรกซ้อนภายหลัง อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เด็กพิการมีความพร้อมเข้าสู่สถานศึกษาได้เร็ว เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสถานศึกษาที่มีภารกิจหลักในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ บำบัดฟื้นฟู และเตรียมความพร้อมทางการศึกษาแก่เด็กพิการ 9 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) เด็กออทิสติก และ 9) เด็กพิการซ้อน ในปี 2563 มีเด็กพิการ จำนวน 175 คน (สารสนเทศศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ, 2563) ตลอดจนเป็นแหล่งบริการทางวิชาการให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ให้ทั่วถึงครอบคลุมในเขตพื้นที่บริการ โดยจัดให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กพิการแยกเป็น 3 จุด ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ โรงพยาบาลอำนาจเจริญ และหน่วยให้บริการ ประจำอำเภอ 7 อำเภอในจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอเสนางคนิคม อำเภอชานุมาน อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอสิโสมอำนาจ และอำเภอหัวตะพาน สภาพความพิการของเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีทั้งอยู่ในระดับ ปานกลาง ระดับรุนแรง และบางคนอยู่ในระดับรุนแรงมาก ซึ่งเด็กพิการส่วนมากจะมีปัญหาด้านสุขภาพ มีโรคประจำตัวมาแต่กำเนิดเกือบทุกคน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของเด็กพิการ เป็นอย่างมาก การพัฒนาเด็กพิการจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่พบสภาพความพิการ ซึ่งผู้ปกครองจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการในปกครองของตนในขณะที่พักอยู่บ้านได้ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ กับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญอย่างแท้จริง เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ให้สามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำได้ พึ่งพาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งจะสามารถ ลดภาระการดูแลเด็กพิการของผู้ปกครองได้อีกในระดับหนึ่ง

จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ในปีการศึกษา 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า จุดที่ควรพัฒนา ด้านของผู้เรียน ได้แก่ การรู้จักดูแลช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การดูแลสุขภาพอนามัย ของตนเอง การพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุตามค่าเป้าหมาย นับเป็นข้อมูลสำคัญ ที่ต้องนำสู่การปรับปรุงพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการขณะพักอยู่ที่บ้าน ผู้ปกครองขาดการประสานความร่วมมือและ การประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุ อาจมาจากสภาพครอบครัวของเด็กพิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจนหาเข้ากินค่า จึงมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่อนข้างมาก (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ, 2562) จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้ การจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการยังไม่บรรลุเป้าหมายตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา เด็กพิการยังไม่ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพให้บรรลุตามค่าเป้าหมายที่ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนได้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ที่เกิดจากความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนัก เป็นอย่างยิ่งว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกคนในชุมชนนับเป็นหัวใจหลักอันสำคัญที่จะร่วมกันพัฒนาคุณภาพ เด็กพิการให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทันเวลาทันทีที่พบสภาพความพิการ และจะส่งผลให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

จากข้อมูลความจำเป็นตามเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน ในการเร่งพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือทันเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ และไม่เป็นการระต่อผู้ปกครอง สังคม ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ในปีการศึกษา 2563-2564 โดยเน้นสนับสนุนเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมรูปแบบคณะกรรมการดำเนินงานจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการในขณะที่อยู่ที่บ้านหรือเข้ามาร่วมจัดกิจกรรม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ และตามหน่วยบริการทุกอำเภอ เพื่อให้เด็กพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของตน ไม่เป็นการระต่อผู้ปกครอง ครอบครัว สังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 2.1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
- 2.2. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
- 2.3. เพื่อทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
- 2.4. เพื่อกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ โดยได้ศึกษาองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 -2564) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของหน่วยงานต้นสังกัด แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร หลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลักการเกี่ยวกับ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ และบริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3.2 ด้านกลุ่มประชากร/แหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/แหล่งข้อมูล ซึ่งสามารถแบ่งออกตามระยะของการวิจัย มีทั้งหมด 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากร/แหล่งข้อมูลของการวิจัยระยะที่ 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ช้อย่อย ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองและแนะนำแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ เพื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบหลัก

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 -2564) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของหน่วยงานต้นสังกัด แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ และบริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ประเด็นที่ศึกษา คือ ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

1.2 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 23 คน เครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 9 คน และผู้ปกครองเด็กพิการ จำนวน 70 คน (เลือกจากผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และเด็กพิการที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม รวม 35 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กพิการซ้อน รวม 25 คน และผู้ปกครองเด็กออทิสติก จำนวน 10 คน)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ข้อมูลสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/แหล่งข้อมูลของการวิจัยระยะที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ช้อย่อย ดังนี้

2.1 ศึกษาดูงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการจัดกิจกรรมให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น 2) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร โดยศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 ศูนย์ ฯ ละ 40 คน จำนวน 120 คน

ประเด็นที่ศึกษา คือ ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2.2 สันทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการศึกษาพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด และผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมาอย่างต่อเนื่องในระยะ 2 ปี ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ข) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 2 คน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 คน หัวหน้าบ้านพักเด็กจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบลบ้านสร้างถ่อใน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 คน ผู้แทนเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน

ประเด็นที่ศึกษา คือ ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปร่างรูปแบบ

2.3 ร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ข้อ 2.1-2.2 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดกรอบสาระและองค์ประกอบของรูปแบบ

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ผ่านการตรวจสอบพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นที่ศึกษา คือ นำข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ข้อ 2.1-2.2 มากร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.4 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการประชุมกลุ่ม

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 2.2)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.5 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 2.2)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำคู่มือรูปแบบไปใช้ได้จริง

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/แหล่งข้อมูลของการวิจัยระยะที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 5 ช้อย่อย ดังนี้

3.1 ทดลองใช้รูปแบบ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการและเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3.2 ประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3.3 ประชุมวิพากษ์ผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 23 คน เครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการ 9 ประเภท จำนวน 9 คน

ประเด็นที่ศึกษา คือ ประชุมวิพากษ์ผลตามข้อ 3.1-3.2 และร่วมกันสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบ พร้อมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อให้รูปแบบมีสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่สมบูรณ์

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ผ่านการวิพากษ์

ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง และจัดทำเอกสารรายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ฉบับสมบูรณ์

3.5 นำเสนอรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ต่อสาธารณชนหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ สื่อออนไลน์ วารสารและจุลสาร เป็นต้น

แหล่งข้อมูล ได้แก่ รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ฉบับสมบูรณ์

ประเด็นที่ศึกษา คือ เอกสารงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญต่อสาธารณชน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการต่อไป

ระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/แหล่งข้อมูลของการวิจัยระยะที่ 4 โดยแบ่งออกเป็น 3 ช้อย่อย ดังนี้

4.1 จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกคนก่อนเปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ร่วมวางแผน กำกับและติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ความรู้ ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการนำรูปแบบ ไปปฏิบัติต่อเนื่อง ร่วมกันวางแผนดำเนินงาน กำกับและติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

4.2 ออกกำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยคณะกรรมการเข้าสังเกตการใช้รูปแบบ สัมภาษณ์และติดตาม การปฏิบัติจริงของครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการและเครือข่ายผู้ปกครอง

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และตัวแทน เครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2)

ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด อำนาจเจริญอย่างต่อเนื่อง

4.3 จัดประชุมสรุปผลการกำกับติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 35 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 3.3)

ประเด็นที่ศึกษา คือ นำข้อมูลจากข้อ 4.2 มาประชุมและสรุปผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบสู่การปรับปรุง พัฒนา และได้ข้อมูลผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญอย่างต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

3.3 ด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2563 - 2564

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษและสถานศึกษาอื่นในการจัดบริการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพเด็กพิการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และนำสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

4.3 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองเด็กพิการ เครือข่ายผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ให้สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง หมายถึง รูปแบบที่มีองค์ประกอบหลักของการดำเนินการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการ ข้อคำนึงที่ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนต้องมีความรู้และความเข้าใจที่ดีในการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการตั้งแต่แรกพบความพิการ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือต่อเด็กพิการ โดยประสานเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน มีการอบรมพัฒนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กพิการ เครือข่ายผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน ให้มีความรู้และความเข้าใจที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือพัฒนาเด็กพิการ เพื่อให้เด็กพิการมีการพัฒนาเป็นไปตามความจำเป็นพิเศษที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามรูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มี 3 องค์ประกอบ 10 ขั้นตอน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย 1) คน ได้แก่ เด็กพิการทุกประเภท ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง 2) งบประมาณ 3) วัสดุ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) การจัดการ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนดำเนินการจัดกิจกรรมให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการตามวงจรคุณภาพที่มีทั้งการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ประเมินผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลสู่การปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งทุกขั้นตอนมีเครือข่ายผู้ปกครองร่วมดำเนินงานเป็นทีมจัดกิจกรรมการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 5) การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล 6) การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 8) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 9) การประเมินความก้าวหน้า และ 10) การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต หมายถึง ประสิทธิภาพที่เกิดกับเด็กพิการ ได้แก่ เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.2 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง วิธีการเอาใจใส่ ดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ หรือเด็กที่มีลักษณะความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องทุกประเภท ที่มีปัญหาในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ การเรียนรู้ด้านภาษา และการพูด ด้านร่างกาย และสุขภาพ ซึ่งในการดูแลช่วยเหลือนั้น ผู้ดูแลต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กพิการแต่ละประเภท ที่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องต้องดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล โดยเน้นที่พัฒนาการศักยภาพของแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งจะมีผลในด้านพัฒนาการที่แตกต่างกันและสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ การดูแลช่วยเหลือสามารถจัดได้ทั้งการดูแลเอาใจใส่เด็กพิการตั้งแต่ต้นจนจนถึงเข้าเรียน ฝึกทักษะให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในกิจวัตรประจำวัน การจัดกิจกรรมนันทนาการ และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลให้เด็กพิการสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครอบครัวในการนำกิจกรรมการให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการไปใช้ดูแลเด็กในปกครองของตนได้ ซึ่งการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมี 10 ขั้นตอน ได้แก่

1) **การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ** หมายถึง การลงพื้นที่เชิงรุกเยี่ยมบ้านเด็กพิการ มีการซักถามประวัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้สังเกต และเก็บข้อมูลอื่น ๆ ในการรับสมัครเด็กพิการเข้าเรียนและรวบรวมข้อมูลเพื่อทำแผนพัฒนาเด็กพิการเป็นรายบุคคล

2) **การคัดกรองประเภทความพิการ** หมายถึง การดำเนินการประเมินศักยภาพเด็กพิการรายบุคคล มีการทดสอบความสามารถ วิเคราะห์ข้อมูล ตามแบบประเมิน และคัดกรองประเภทความพิการของสถานศึกษา เพื่อระบุหรือแยกกลุ่มตามลักษณะความพิการ

3) **การประเมินความสามารถพื้นฐาน** หมายถึง การโดยใช้แบบประเมินของสถานศึกษา และนักวิชาชีพในการระบุความสามารถของพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กพิการเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไปเพื่อประกอบการวางแผนจัดให้บริการระยะแรกเริ่ม

4) **การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม** หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อวางแผนการให้บริการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาแก่เด็กพิการให้ทันเวลา

5) **การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล** หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กพิการให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ตามสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่เน้นให้เด็กพิการได้ลงมือปฏิบัติจริง ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ที่ส่งเสริมให้เด็กพิการสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละคน

6) **การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ** หมายถึง การประสานงานกับผู้ปกครอง ผู้รู้ที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่มีจิตอาสา เป็นปราชญ์ชาวบ้าน และเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ จัดกิจกรรมนันทนาการ การฟื้นฟูกล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ของเด็กพิการให้แข็งแรง และงานด้านอื่น ๆ สำหรับเด็กพิการ

7) **การประเมินผลการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กพิการรายบุคคลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ผลงานของเด็กพิการ และนำมาตีความหมาย แล้วทำการตัดสินความสามารถของเด็กพิการที่แสดงออกมา ทั้งในส่วนของ การปรับปรุงการเรียนรู้ของเด็กพิการในระหว่างเรียน (Formative Assessment) และการตัดสินเกี่ยวกับผลพัฒนาการของเด็กพิการ

8) **การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม** หมายถึง วิธีการ กระบวนการ กิจกรรม ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP) กิจกรรมตามหลักสูตร ที่นำมาใช้เพื่อจัดกิจกรรม การฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กพิการที่เหมาะสมตรงตามความสามารถของเด็กพิการเป็นรายบุคคล

9) **การประเมินความก้าวหน้า** หมายถึง การดำเนินการตรวจสอบผลพัฒนาการ ของเด็กพิการรายบุคคลด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบชิ้นงานและจัดทำแฟ้มข้อมูลเด็กพิการ โดยใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การทำสัมคมมิติและใช้ประเมินตามสภาพจริงเฉพาะรายบุคคล

10) **การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ** หมายถึง การออกนิเทศ ติดตามการให้บริการ ดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อให้ทราบถึงผลพัฒนาการ พร้อมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ปกครอง ให้คำปรึกษา แนะนำและสะท้อนผลการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ให้ถูกต้องตามหลักการและประสานงานส่งต่อเด็กพิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพ หรือแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพหรือพฤติกรรมต่อไป

5.3 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หมายถึง แผนการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการเฉพาะรายบุคคล กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละคนไว้ชัดเจน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่น ๆ ทางการศึกษาไว้เป็นการเฉพาะราย

5.4 แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) หมายถึง แผนความร่วมมือ ที่จัดทำขึ้นระหว่างสถานศึกษาและครอบครัวเด็กพิการ ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันระหว่างครอบครัว ของเด็กพิการและสถานศึกษาอยู่เสมอ ในการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อร่วมกันวางแผนการพัฒนา เด็กพิการ โดยครอบครัวต้องเป็นหลักในการดำเนินการตามแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

5.5 การพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ หมายถึง การมุ่งเน้นกระตุ้นพัฒนาการของเด็กพิการ เป็นรายบุคคลให้ได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล ให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข โดยครอบครัวต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้เกิดการพัฒนา

ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)

5.6 เด็กพิการ หมายถึง เด็กที่มีลักษณะความต้องการพิเศษ ที่มีความบกพร่องทุกประเภท ที่มีปัญหาในด้านลักษณะทางสติปัญญา ลักษณะทางบุคลิกภาพ ลักษณะการเรียนรู้ ด้านภาษา และการพูด ด้านร่างกาย สุขภาพ ที่แตกต่างกัน ในการดูแลช่วยเหลือนั้นให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กพิการแต่ละประเภทที่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องต้องจัดการดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล โดยเน้นที่การพัฒนาการศึกษาภาพของแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งจะมีผลในด้านพัฒนาการที่ต่างกันและสามารถช่วยพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปได้อีก ซึ่งเด็กพิการแบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) เด็กออทิสติก และ 9) เด็กพิการซ้อน

5.7 เครือข่ายผู้ปกครอง หมายถึง การสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนา การเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กพิการ เพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการไปในทางที่ดีและมีการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และแนวคิดระหว่างผู้ปกครองกับครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กพิการให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละคน สามารถช่วยเหลือ ตนเองในชีวิตประจำวันได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีผู้แทนผู้ปกครองของเด็กพิการ 9 ประเภท รวม 9 คน ที่ถูกเลือกด้วยวิธีแบบเจาะจง จากกลุ่มผู้ปกครองเด็กพิการ ให้เป็นผู้แทนเข้ามา มีบทบาท เป็นทีมดำเนินงานหลักในการนำพาผู้ปกครองเด็กพิการทุกคน ลงมือปฏิบัติในการพัฒนา คุณภาพเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

5.8 ครูผู้สอน หมายถึง ครูและบุคลากร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด อำนาจเจริญ ที่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการอย่างน้อย 2 ปี สามารถจัดกิจกรรม พัฒนาคุณภาพเด็กพิการได้ตรงตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP) มีจิตใจดี มีความรัก และเมตตาต่อเด็กพิการ มีความเสียสละ อดทน รับผิดชอบและมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ

5.9 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ในปี 2563

5.10 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่เป็นศูนย์การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กพิการ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี รวมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ เด็กพิการ โดยจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ดำเนินการให้บริการและให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง จัดหน่วยบริการทางการศึกษาแก่เด็กพิการในพื้นที่บริการ 7 อำเภอในจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอเสนางคนิคม อำเภอชานุมาน อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอสิรินธร และอำเภอหัวตะพาน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด จากเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 -2564)
  2. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556
  3. นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของหน่วยงานต้นสังกัด
  4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร
  5. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
  6. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
  7. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ
  8. บริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
  9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  10. กรอบแนวคิดในการวิจัย
- มีรายละเอียดแต่ละเรื่อง ดังนี้

1. แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2556 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555 - 2559) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้สิ้นสุดในปีงบประมาณปี 2559 กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดทำแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 - 2564) เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายนำไปใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามบทบาทภารกิจ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ด้านปริมาณจำนวนคนพิการได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้คนพิการมีงานทำเพิ่มมากขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ องค์กรเอกชนด้านคนพิการและเครือข่ายมีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนพิการ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทางกายภาพของนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาที่เป็น การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การเตรียมความพร้อม และการประสาน ส่งต่อ มีรูปแบบวิธีการพัฒนาคนพิการในวัยเรียนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยกระบวนการจัดทำ

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (Individualized Transition Plan: ITP) รวมทั้งในด้านระบบการจัดบริการสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามระบบคุ้มครองการศึกษา ด้านการบริหารจัดการมีการดำเนินงานจัดระบบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ระบบการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ระบบการพัฒนาสถานศึกษาเรียนรวม จัดวางระบบและเครือข่ายการกระจายสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้เด็กพิการเรียนรวม ระบบการจัดทำ และพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้นตามประเภทความพิการ

ในด้านคุณภาพนั้น คนพิการได้รับการคัดกรอง การฟื้นฟูสมรรถภาพ และได้รับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มผ่านหน่วยงานต่าง ๆ มีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกกระบบตามอัธยาศัย และการศึกษาทางเลือก โดยเฉพาะศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบการเรียนรวมกระจายให้ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับคนพิการทุกคนให้ได้รับสิทธิ ได้รับโอกาสอย่างเสมอภาคกันและได้มีโอกาสเรียนรวมกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนใกล้บ้าน มีการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาและมีสถานประกอบการที่รับคนพิการเข้าฝึกงานตามกฎหมายวิชาชีพ โดยคนพิการจะมีรายได้ตลอดเวลาที่เข้าฝึกงานในสถานประกอบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับคนพิการให้มีสภาพแวดล้อม ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเสมอภาค สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาสนับสนุนการเรียนการสอน บริการสื่อ เทคโนโลยี พัฒนาผลิตสื่อให้กับครูผู้สอนคนพิการสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้ โดยการพัฒนากลไกประสานงานเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระดับจังหวัด อำเภอและตำบล

ด้านประสิทธิภาพ หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการสามารถส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท สามารถกำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬาเพื่อการศึกษาติดตาม ตรวจสอบและประเมินการจัดการศึกษา เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกประเภทยังมีความครอบคลุมจำนวนคนพิการทั้ง 9 ประเภทความพิการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งความท้าทายและแนวโน้มสถานการณ์ในอนาคตภายใต้อนุสัญญาสากลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค โลกที่มีผลกระทบที่เป็นความท้าทายมีเป้าหมายความสำเร็จ ดังนี้

- 1) เน้นการขยายโอกาส การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการจัดการศึกษาและบริการทางการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างทั่วถึง
- 2) มีระบบการวินิจฉัย คัดกรองคนพิการและรูปแบบการจัดกลุ่มประเภทคนพิการ และมีกระบวนการติดตามการช่วยเหลือคนพิการ

3) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการให้แก่หน่วยงานที่จัดการศึกษา สำหรับคนพิการทุกประเภทอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

4) สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรภาคเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ จัดบริการทางการศึกษาให้สำหรับคนพิการอย่างมีมาตรฐานและสนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในทุกมิติของการพัฒนา

5) ส่งเสริมให้มีงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านคนพิการ

6) พัฒนาคุณภาพของกระบวนการจัดหลักสูตรการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อลดข้อจำกัดของคนพิการที่มีความแตกต่างกันในแต่ละประเภท

7) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

8) ส่งเสริม สนับสนุนให้คนพิการมีงานทำเพื่อสามารถช่วยเหลือตนเองได้

9) สนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดสภาพแวดล้อมต่อการจัดการเรียน การสอนสำหรับคนพิการ

10) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา คนพิการ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนด้านคนพิการ ร่วมกันพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบทวิภาคีใช้หลักการพื้นฐานทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) เป็นฐานเชื่อมโยงหลักการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Management) การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) และหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาและความสำเร็จเมื่อสิ้นสุดแผนวิสัยทัศน์ (Vision) คนพิการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยวิถีพอเพียง

พันธกิจ (Mission)

พันธกิจที่ 1 เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

พันธกิจที่ 2 สร้างคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระบบ

พันธกิจที่ 3 ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่เป็นมาตรฐานและธรรมาภิบาล

พันธกิจที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

เป้าประสงค์ (Goal)

คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และมีทักษะการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนให้บรรลุวิสัยทัศน์ เมื่อสิ้นแผนประกอบไปด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน 8 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านสิทธิและโอกาสการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพิเศษ ทุกระดับ
ทุกระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารรองรับ
การจัดการศึกษาระบบดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้
ที่มุ่งยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

3) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เร่งผลิต พัฒนา และจัดระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู
คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

4) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ

ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาระบบงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 8 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมเชิงบูรณาการ
โดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นแผนแม่บทที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา คนพิการ ครอบครัว องค์กร และชุมชนทุกภาคส่วนให้ร่วมกันพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างมีคุณภาพ ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สำหรับคนพิการให้มีสภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม เสมอภาค สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล ให้คนพิการ มีทักษะการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน

2. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ได้ให้ความหมายของคนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัด ในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่อง ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทางการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภท และหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดไว้ โดยหมวดที่ 1 สิทธิและหน้าที่ ทางการศึกษา มาตราที่ 5 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ ดังนี้

1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ จนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและแต่ละบุคคล

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนรวม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมไปถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด ให้สถานศึกษาในทุกสังกัด จัดสภาพแวดล้อม จัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วน หรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ ถ้าหากสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมาย ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการ ประสานความร่วมมือ จากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ, 2551)

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการ มีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบความพิการ สถานศึกษาต้องจัดหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

3. นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของหน่วยงานต้นสังกัด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 37 วรรค 2 ได้บัญญัติไว้ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้นักเรียน และนักศึกษาพิการได้เข้าศึกษาทุกระดับ และทุกสังกัดตามความรู้ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนและมีนโยบายให้นักเรียน นักศึกษาพิการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้โอกาสคนพิการได้เรียนทั้งด้านภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรสายสามัญและให้ฝึกวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้คนพิการสามารถพัฒนาตนเอง ให้เพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการศึกษานั้นต้องจัดให้คนพิการทุกคนที่มีความต้องการเรียน ต้องได้เรียน โดยขยายการบริการการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียน เน้นการเรียนรวม และการจัดให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของความพิการของนักเรียนพิการ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระดับ ทุกระบบ และทุกรูปแบบ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษา ของรัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการแบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 5 องค์กรหลัก คือ 1) หน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชนและสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา และ 5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งดำเนินการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ ให้มีความครอบคลุมจำนวนคนพิการทั้ง 9 ประเภทความพิการ ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

วารุณี จิรัญเวทย์ (2555) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่า การจัดการศึกษา สำหรับคนพิการเป็นการรวมพลังระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร ชุมชน องค์กร คนพิการ ผู้ปกครองคนพิการ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระดับและครบวงจร จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาระบบ การทำงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ด้านการบริการ ให้ผู้พิการได้รับการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยเน้นให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้โอกาสเด็กพิการได้รับการศึกษาทั้งด้านภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรสายสามัญและให้ฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมไปด้วย เพื่อให้คนพิการ สามารถพัฒนาตนเองให้เพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้

2) ด้านโอกาสทางการศึกษา ให้ผู้พิการมีโอกาสได้รับการศึกษาทัดเทียมกับเด็กปกติ และให้คนพิการหญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา

3) ด้านการจัดการศึกษา ต้องจัดให้คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน โดยขยาย การบริการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เน้นการรวมและการจัดให้สอดคล้องกับประเภท และระดับของความพิการ

4) ด้านการรับนักเรียน ต้องปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อการรับเด็กพิการทุกคน และกำหนดให้รับตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยรัฐควรเพิ่มการบริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มให้ทั่วถึงทั้งในเขตเมืองและชนบท ควรทำทะเบียนเพื่อรับรองความพิการที่ต้องได้รับการช่วยเหลือตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาของคนพิการ

5) ด้านหลักสูตร ต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของผู้พิการ โดยให้เด็กเป็นหลักในกระบวนการเรียนรู้

เรียนด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ ให้เด็กพิการทุกประเภทสามารถสื่อความหมายและปรับพฤติกรรมให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

6) ด้านบริหารการศึกษา ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการที่เป็นหน่วยประสานงานกลาง และกำกับการบริหารโดยประสานกับกรมและจังหวัดเพื่อระดมความร่วมมือจากสถานศึกษาและสถานพยาบาลมาร่วมกัน และต้องสำรวจจำนวนผู้พิการให้ตรงกับความเป็นจริง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงการบริการทางการศึกษา และฝึกอบรมพ่อแม่ให้รู้จักดูแลลูกพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ

7) ด้านทรัพยากร ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรและวิชาการแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะพิจารณาให้หน่วยงานการศึกษาเพื่อคนพิการพัฒนาไปเป็นองค์กรมหาชนในอนาคต หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

8) ด้านบุคลากร ให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงการผลิตครูการศึกษาพิเศษให้พอเพียงและมีคุณภาพ ให้มีรายวิชาการศึกษาพิเศษในหลักสูตรการฝึกหัดครู นอกจากนี้ พัฒนาครูประจำการให้มีเทคนิคการสอนที่ทันสมัย ตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

9) ด้านการประเมินคุณภาพ จัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการศึกษาเพื่อคนพิการโดยเฉพาะ และมีระบบประเมินคุณภาพผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการร่วมประเมิน ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรคนพิการและผู้ปกครอง

10) ด้านการส่งเสริมเอกชน ส่งเสริม สนับสนุนให้เอกชนและองค์กรเอกชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระดับ ทุกระบบและทุกรูปแบบ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากร ให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สิทธิทางการศึกษาของเด็กพิการต้องได้เรียนตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยเน้นให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ผู้พิการมีโอกาสได้รับการศึกษาทัดเทียมกับเด็กปกติ ต้องจัดให้คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน โดยขยายการบริการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของผู้พิการ

การจัดการศึกษาพิเศษ

นโยบายของรัฐบาลในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และปัญญาหรือบุคคลที่พิการมีวิวัฒนาการ ดังนี้

1) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 ได้กำหนดเป็นนโยบายว่า รัฐพึงจัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางจิตใจ หรือสังคม และผู้ด้วยโอกาสทางการศึกษา ด้านมาตรการที่ระบุไว้ว่า รัฐพึงจัดทุนปัจจัย หรือวิธีการอื่นช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคม หรือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตามควรแก่ความสามารถและสติปัญญา

2) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ได้ระบุว่าหลังจากที่สหประชาชาติได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2525 เป็นปีแห่งคนพิการสากล และรัฐบาลได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาคนพิการมากขึ้น ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 5 ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา

สำหรับคนพิการไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญาไว้ โดยเร่งขยายและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กบางประเภทที่มีความพิการทางร่างกายหรือสมอง เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสรับบริการทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป ทั้งนี้รัฐบาลมีเป้าหมายให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดการศึกษาพิเศษในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) ดำเนินการบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม โดยการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคตที่มีผลกระทบ การจัดวางทิศทางและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2580) ตลอดจนการรับฟังสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ การยอมรับ การเติมเต็มความเหมาะสมและเป็นไปได้ต่อการวางแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้เห็นชอบแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) เพื่อเป็นกรอบทิศทางและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องที่มุ่งการเชื่อมโยงบูรณาการการดำเนินการในทุกระดับ ทุกระบบ อย่างเคร่งครัด

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษในประเทศไทย ดังนี้

- 1) เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาตามสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามควรแก่อัตภาพ
- 2) เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคม
- 3) เพื่อให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติอย่างมีความสุข
- 4) เพื่อให้เด็กมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

จากข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ สามารถสรุปได้ว่า ทางรัฐบาลของประเทศไทยได้มีการจัดการสนับสนุนและช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ สังคม หรือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตามควรแก่ความสามารถและสติปัญญา โดยกำหนดให้มีนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญาไว้ เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสรับบริการทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป ตลอดจนการรับฟังสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้ การยอมรับ การเติมเต็มความเหมาะสมและเป็นไปได้ต่อการวางแผนไปสู่การปฏิบัติงานทางด้านคนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กพิการได้รับการศึกษาตามสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามควรแก่อัตภาพ ให้เด็กมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคม อีกทั้งให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติอย่างมีความสุข

ความหมายและภาวะบกพร่องของเด็กพิการ

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของภาวะบกพร่องของเด็กพิการ ดังนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2556) ได้กำหนดให้คนพิการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตัวเองได้ โดยรัฐได้จัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับเด็กพิการทางการเห็น ในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม เนื่องด้วยการรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ของคนพิการทางการเห็น รวมทั้งการใช้เครื่องช่วยสายตาเลือนราง (Low Vision Aids) จำเป็นต้องทำโดยจักษุแพทย์หรือพยาบาลเวชปฏิบัติทางจักษุ ถ้าผู้ประเมินเป็นแพทย์ทั่วไปควรพิจารณาส่งต่อไป รับการตรวจรักษา/ประเมินจากจักษุแพทย์ในกรณีต่อไปนี้

1) ในการตรวจประเมินเด็กเล็กหรือเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งยังไม่สามารถตรวจวัดได้ด้วยแผ่นวัดสายตาตามมาตรฐาน ต้องใช้บุคลากรและเครื่องมือ/อุปกรณ์พิเศษในการตรวจ

2) ในกรณีที่แพทย์ผู้ประเมินมีความเห็นว่า อาจจะสามารถให้ได้รับการรักษาทางการแพทย์ให้ดีขึ้นได้

3) ในกรณีที่เป็นคนพิการทางการเห็นต้องการขอรับเครื่องช่วยสายตาเลือนราง (Low Vision Aids) ต้องไปดำเนินการจดทะเบียนประจำตัวคนพิการก่อนไปขอรับบริการตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 สำหรับคนพิการทางการเห็นครอบคลุมบริการ 2 เรื่อง คือ

(1) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น หมายถึง การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการทางการเห็นให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ เพื่อให้คนพิการทางการเห็นได้ปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญาและการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขและปรับสภาพความพิการทางการเห็น ให้ดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมหรือเสริมสร้างให้ดีขึ้น ให้สามารถดำรงชีวิตอิสระอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีและเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป ให้สามารถทำงานหรือประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพที่มีอยู่ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ประกอบด้วยกิจกรรมการบริการ คือ การฟื้นฟูทางการแพทย์ (Medical Rehabilitation) ได้แก่ การตรวจประเมินความพิการ การตรวจติดตามเป็นระยะเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสูญเสียสายตามากขึ้น หรือให้การดูแลรักษาโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการกระตุ้นการเห็นในเด็กที่มีความพิการทางการเห็น (Vision Stimulation) เพื่อพัฒนาการมองเห็นให้สามารถใช้ทักษะการมองเห็นในชีวิตประจำวันให้มีศักยภาพมากที่สุด รวมไปถึงการพัฒนาทางด้านร่างกายและสติปัญญา การให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยสายตาเลือนราง (Low Vision Care) ให้ผู้พิการสามารถนำอุปกรณ์ไปใช้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ การดำเนินอาชีพ การช่วยเหลือดูแลตนเองในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม การให้บริการปรึกษา /แนะนำ (Counseling) ให้สามารถปรับตัวรับการสูญเสียการเห็นได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ผู้ให้บริการ ได้แก่ จักษุแพทย์ พยาบาลเวชปฏิบัติทางตา นักทัศนมาตร เป็นต้น

(2) การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility) “ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม” หมายถึง ความสามารถที่จะรู้ว่าตนเองอยู่ที่ใด ในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ และ “การเคลื่อนไหว” หมายถึง ความสามารถในการที่จะเคลื่อนไหวจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ บริการฝึกทักษะการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว หมายถึง การฝึกให้คนตาบอดหรือสายตาลีอนรางวัลจักใช้ประสาทสัมผัสพื้นฐาน ได้แก่ การมองเห็นที่เหลืออยู่ การสัมผัส การได้ยิน และการดมกลิ่น ช่วยให้รับรู้สภาพแวดล้อมที่ตนเองอยู่ในเวลานั้น และรู้ว่าสิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กับตนเองอย่างไร สิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างไร เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันและเคลื่อนไหวไปที่ต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย ให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีกิจกรรมการบริการ คือ การประเมินด้านทักษะการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว การฝึกทักษะการใช้ประสาทสัมผัสพื้นฐานในการรับรู้สภาพแวดล้อมและการฝึกทักษะการเดินทางกับคนนำทาง

รัตนลักษณ์ มณีรัตนโชติวงศ์ (2563) กล่าวว่า “คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือมีส่วนร่วมทางสังคม และมีความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ การจัดบริการหรืออำนวยความสะดวก เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

ศุภสร ศิลารักษ์ (2559) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง สภาวะที่พัฒนาการของจิตใจหยุดชะงัก หรือเจริญไม่เต็มที่ แสดงลักษณะเฉพาะโดยมีระดับปัญญาต่ำหรือต่ำกว่าปกติ มีพัฒนาการทางกายล่าช้า มีความสามารถการเรียนรู้น้อย มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เป็นภาวะที่เกิดจากความผิดปกติทางเขาวนปัญญาซึ่งเกิดขึ้นในระยะพัฒนาการของสมองตั้งแต่บุคคลนั้น ตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนถึงอายุ 18 ปี โดยจะปรากฏความผิดปกติในความสามารถด้านสติปัญญา (Intellectual Function) และพฤติกรรมปรับตัว (Adaptive Behaviors) ซึ่งเกณฑ์การวินิจฉัยภาวะที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ความสามารถทางด้านสติปัญญต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ คือ IQ=70 หรือต่ำกว่า (สำหรับเด็กวัยทารกใช้การตัดสินทางคลินิกเท่านั้น เพราะยังไม่มีแบบทดสอบที่คำนวณค่าเป็นตัวเลขได้)

1.1) ความสามารถในการปรับตัวบกพร่อง หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับวัยในวัฒนธรรมนั้น ๆ เช่น พฤติกรรมทางด้านสังคม ความรับผิดชอบ การสื่อความหมาย การประกอบกิจวัตรประจำวันและการพึ่งตนเอง เป็นต้น

1.2) แสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนของการปฏิบัติตนในปัจจุบัน (Functioning) ซึ่งลักษณะเฉพาะ มีดังนี้

1.2.1) มีความสามารถทางสติปัญญต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญร่วมกัน

1.2.2) มีความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive Skills) อีกอย่างน้อย

2 ทักษะจาก 10 ทักษะดังนี้

- (1) การสื่อความหมาย
- (2) การดูแลตนเอง
- (3) การดำรงชีวิตในบ้าน
- (4) ทักษะทางสังคม
- (5) การใช้สาธารณสมบัติ
- (6) การควบคุมตนเอง
- (7) สุขอนามัยและความปลอดภัย
- (8) การเรียนวิชาการเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน
- (9) การใช้เวลาว่าง
- (10) การทำงาน

ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2560) ได้กล่าวว่า ระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา ICD -10 แบ่งได้ดังนี้

1) ระดับความรุนแรงน้อย (Mild) มีระดับเขาวนปัญญา ระหว่าง 50-69 มีพัฒนาการด้านภาษาช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน แต่พัฒนาการทางความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ ช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแต่งตัว รวมไปถึงทักษะที่ใช้ในชีวิตทั่ว ๆ ไป เรียนในระดับประถมศึกษาได้ และเรียนวิชาชีพอ่าง ๆ ได้ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ แต่มีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์และสังคม ต้องการการแก้ไขและการสนับสนุนช่วยเหลือ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีสติปัญญาปกติทั่วไป

2) ระดับปานกลาง (Moderate) มีระดับเขาวนปัญญา ระหว่าง 35-49 มีพัฒนาการด้านภาษาค่อนข้างจำกัด ระดับการพัฒนาของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ซึ่งบางคนนั้นสามารถร่วมสนทนา และเข้าใจคำสั่งง่าย ๆ ได้ บางคนทำได้แต่เพียงภาษาเพื่อสื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดูแลตนเองและทักษะการเคลื่อนไหวมีความล่าช้า มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จำกัด แต่พอจะเรียนทักษะพื้นฐานที่จำกัดในการอ่านเขียนและนับจำนวนได้ สามารถฝึกหัดเกี่ยวกับการทำกิจวัตรประจำวัน พัฒนาศักยภาพในสังคมในการสร้างปฏิสัมพันธ์สื่อความหมายกับผู้อื่น เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมง่าย ๆ ได้เท่านั้น

3) ระดับรุนแรง (Severe) มีระดับเขาวนปัญญา ระหว่าง 20 -34 ซึ่งลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง แต่มักพบสาเหตุทางพยาธิสภาพ บุคคลส่วนใหญ่จะมีปัญหาของความบกพร่องด้านอื่น ๆ ที่เกิดร่วมอย่างชัดเจน ซึ่งมีความต้องการการดูแลเอาใจใส่จากผู้ใกล้ชิด

4) ระดับรุนแรงมาก (Profound) มีระดับเขาวนปัญญา น้อยกว่า 20 มีข้อจำกัดอย่างมากในด้านความเข้าใจหรือทำตามคำขอร้อง หรือคำสั่ง ส่วนใหญ่ไม่เคลื่อนไหวหรือเคลื่อนไหว น้อยมาก ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ การดูแลตนเองในระดับพื้นฐานทำได้เพียงเล็กน้อย หรือไม่สามารทำได้เลย จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือและได้รับคำปรึกษา

5) อื่น ๆ (Others) ทำการประเมินเขาวนปัญญาตามวิธีการไม่ได้ มีความบกพร่องทางกายหรือระบบประสาทการรับรู้เกิดขึ้นร่วมด้วย เช่น ตาบอด หูหนวก หรือมีความผิดปกติทางพฤติกรรมอย่างรุนแรงหรือพิการทางร่างกาย ในทางการศึกษาจะแบ่งภาวะความบกพร่อง

ทางสติปัญญาตามความสามารถที่จะได้รับการศึกษา 3 ระดับ คือ 1) ระดับที่สามารถเรียนรู้ได้ (Educable) IQ ระหว่าง 75 – 50 สามารถเรียนรู้พื้นฐานทางวิชาการได้ 2) ระดับที่สามารถฝึกฝนได้ (Trainable) IQ ระหว่าง 49 – 25 สามารถฝึกฝนให้มีทักษะทางด้านสังคมและอาชีพได้ 3) ระดับช่วยตัวเองไม่ได้ (Custodial) IQ ต่ำกว่า 25 ลงมาไม่สามารถฝึกให้ช่วยเหลือตนเองได้เลย จึงต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ (2551) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงสามารถหาเลี้ยงชีพได้พอสมควร เช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงร่วมกับภาวะสมองพิการ (Cerebral Palsy หรือ CP) ที่นั่ง ยืน หรือเดินไม่ได้เลยสามารถใช้มือทั้งสองข้างทำงานหัตถกรรมเพื่อขายเลี้ยงชีพได้ หรืออีกตัวอย่างคือเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ โดยโรงเรียนเน้นการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย ด้านพื้นฐานการงานและอาชีพ ด้านงานบ้านและสันตนาการ ส่วนด้านทักษะทางสังคมนั้น นักเรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนอยู่แล้ว และนักเรียนทุกคนมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ได้รับความช่วยเหลือ รวมถึงมีอุปกรณ์ช่วยเหลือที่จำเป็น อีกทั้งพ่อแม่ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของลูกทุกขั้นตอนด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของ “คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่น ๆ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือการมีส่วนร่วมทางสังคม และมีความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ การจัดบริการหรืออำนวยความสะดวก เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป และภาวะบกพร่องของเด็กพิการ การดูแลช่วยเหลือเด็กพิการหรือเด็กที่มีลักษณะความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องทุกประเภท นั้นมีปัญหาในด้านลักษณะทางสติปัญญา ลักษณะทางบุคลิกภาพ ลักษณะการเรียนรู้ด้านภาษา และการพูด ด้านร่างกาย ด้านสุขภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเภทความพิการ ในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กพิการแต่ละประเภท ในด้านของครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องร่วมมือกันจัดให้บริการแก่เด็กพิการเป็นรายบุคคล โดยเน้นที่ พัฒนาการศักยภาพของแต่ละคนนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งจะมีผลในด้านการพัฒนาศักยภาพให้สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาศักยภาพในด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้นต่อไป ไม่เป็นภาระของผู้ปกครองและสังคม

รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ

การให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการนั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีความสำคัญและจำเป็นที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นในการเข้ารับการศึกษาของเด็กแต่ละคน พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (2551) ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่สำหรับคนพิการไว้ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ หรือความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และมีสิทธิเลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ

และรูปแบบการศึกษาตามความสามารถ ความถนัด ความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลตามรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้

1) การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ

การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นรูปแบบในการให้การศึกษา โดยจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท โรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะประเภทความพิการแต่ละประเภทโดยจัดในทุกระดับตั้งแต่ชั้นเรียนเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะประเภทความพิการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละกลุ่มมีการจัดการโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล การมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีสื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอและมีคุณภาพ

2) การจัดการศึกษาโดยศูนย์การศึกษาพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำเขตการศึกษา จำนวน 13 แห่ง ทำหน้าที่บริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และดูแลงานวิชาการของการศึกษาพิเศษ ส่วนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ทำหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ และครอบครัว เพื่อเตรียมความพร้อมแก่คนพิการ รวมทั้งการดำเนินการคัดแยก พื้นฟูสมรรถภาพ และส่งต่อคนพิการไปยังสถานศึกษา การจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการและครอบครัว และเตรียมความพร้อมเด็กพิการวัยก่อนเข้าเรียน หรือผู้พิการภายหลังก่อนส่งกลับไปเรียนร่วม โดยศูนย์การศึกษาระดับจังหวัดและระดับเขตการศึกษา

3) การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป การเรียนร่วมในแนวคิดใหม่เป็นความร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกัน (Collaboration) ระหว่างครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการต่าง ๆ ให้กับเด็กในความดูแลการเรียนร่วม อาจจัดได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

3.1) ชั้นเรียนปกติเต็มวัน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เข้าเรียนในชั้นปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้นและเด็กไม่ได้รับการบริการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ครูทั่วไปและเด็กได้รับการทางอ้อม

ก. บริการทางอ้อมสำหรับครู ได้แก่ การฝึกอบรมครูประจำการในเรื่องต่าง ๆ เช่น เทคนิคการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บริการครูการศึกษาพิเศษช่วยครูพิเศษ อธิบายให้ความรู้กับเด็กทั่วไปเกี่ยวกับความพิการ เพื่อสร้างเจตคติเชิงบวกและให้เกิดการยอมรับเพื่อนพิการ ครูการศึกษาพิเศษอาจร่วมประชุมกับครูประจำชั้นเรียนต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการ

ข. บริการทางอ้อมสำหรับเด็ก เด็กพิเศษอาจได้รับการ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็น เช่น ได้รับการตรวจวัดการเห็นและการแก้ไข โดยอาจต้องใส่แว่นหรือใช้แว่นขยาย หรือการตรวจประเมินทางจิตวิทยา การบริการล่ามภาษามือ เป็นต้น สำหรับเด็กทั่วไป อาจได้รับการฝึกอบรมจากครูการศึกษาพิเศษเพื่อทำหน้าที่เป็นครูผู้ช่วยสอน (Peer Tutoring) ในชั้นเรียน

3.2) ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือกับเด็กเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มวัน โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทั้งในเรื่องการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษร่วมให้การปรึกษาหารือ เช่น นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นครูเดินสอน หรือครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำหน้าที่เป็นครูสอนเสริมในโรงเรียน บุคคลเหล่านี้จะไม่สอนเด็กโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชา และจัดหาบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

3.3) ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน เด็กเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนดหรือเมื่อมีความจำเป็น ครูเดินสอนอาจเป็นนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูแก้ไขการพูดหรือครูการศึกษาพิเศษที่เดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่าง ๆ แก่เด็กพิการทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังให้บริการช่วยเหลือแก่ครูปกติโดยตรง เช่น ช่วยเหลือครูในกรณีที่เด็กบางคนต้องการการสอนเสริม หรือปรับพฤติกรรม

3.4) ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม เด็กในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเพิ่มเติมหรือสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ประจำที่ห้องสอนเสริมตามกำหนดตารางการเรียน โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนกับครูสอนเสริมบางเวลาและบางวิชา ครูสอนเสริมอาจสอนเนื้อหาหรือทักษะที่เด็กต้องการเป็นพิเศษ เช่น ทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation & Mobility หรือ O&M) สำหรับเด็กตาบอดหรือภาษามือสำหรับเด็กหูหนวก โดยอาจสอนเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ๆ ในปัจจุบัน ครูสอนเสริมจะใช้เวลาสอนเด็กพร้อมกับครูในชั้นเรียนมากกว่าที่จะนำเด็กออกมาสอนในห้องสอนเสริม

3.5) ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ เด็กชั้นเรียนพิเศษและเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติมากน้อยตามความเหมาะสมโดยอาจเรียนร่วมในบางวิชา เช่น พลศึกษา ศิลปะ ดนตรี - นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ จริยธรรมศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติทำงานร่วมกัน รับผิดชอบการสอน รูปแบบนี้จัดทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3.6) ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กเรียนในชั้นเรียนร่วมกับเพื่อนพิการประมาณ 5-10 คน มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา เด็กจะได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา เป็นต้น

4) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการจัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ในชั้นเรียนปกติตลอดวันกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันที่โรงเรียนการศึกษาทั่วไป การให้บริการช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ ต้องสนองตอบความต้องการของเด็กพิการได้ ครูชั้นเรียนปกติคือหัวใจหลักในการรับผิดชอบเด็กพิการที่เรียนชั้นเรียนปกติซึ่งถือว่าเป็นสถานที่หลักของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในเชิงอุดมคติมักจะกล่าวว่า เด็กทุกคนควรได้เรียนรวมกับเพื่อน ๆ ในโรงเรียนการศึกษาทั่วไป แต่มีหลายคนคิดว่าเด็กบางคนอาจไม่เหมาะกับการเรียนรูปแบบนี้ เพราะเด็กอาจไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่หากเรียนที่ชั้นเรียนปกติ สำหรับการศึกษาระบบเรียนรวม เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับประโยชน์จากการอยู่ในชั้นเรียนปกติ มันไม่ใช่การที่ต้องการเก็บเด็กไว้กับเด็กปกติ

และการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นรูปแบบการให้บริการทางการศึกษาที่ใหม่กว่าการเรียนรวม ซึ่งคำว่า “การเรียนรวม ” นั้น ดูเหมือนว่าจะเป็นคำใหม่สำหรับวงการการศึกษาในบ้านเรา ยิ่งเมื่อมองวิธีการจัดการครูหลายคนอาจจะพบว่ายิ่งใหม่กว่าที่คิดไว้เสียอีก คำว่า การเรียนรวมนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยให้เด็กที่มีความบกพร่องหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมกับเด็กปกติโดยมีการช่วยเหลือ สนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ ที่เป็นเด็กปกติ การช่วยเหลืออาจมีหลายระดับเริ่มตั้งแต่การปรับสิ่งแวดล้อมง่าย ๆ เช่น การจัดที่นั่ง ให้อยู่ใกล้ครู ที่นั่งที่ห่างไกลสิ่งรบกวนที่ทำให้เด็กอวกแวกได้ง่าย เช่น ใกล้ประตู หน้าต่าง การยืดขยายเวลา ในการทำงานที่มอบหมายหรือการสอบ การปรับสื่ออุปกรณ์การสอนให้ชัดเจนมากขึ้น ตลอดไปจนถึง การช่วยเหลือที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ การปรับหลักสูตร การปรับเนื้อหาที่สอน การจัดทำแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล การมีครูผู้ช่วยในการช่วยเหลือในชั้นเรียน เป็นต้น ซึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้กับเพื่อนในวัยเดียวกัน

5) การจัดการศึกษาโดยสถานพยาบาล

ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง โรงพยาบาลชลบุรี ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาโดยสถานพยาบาลไว้ว่า ด้วยรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพ ของระบบราชการการพัฒนาประเทศโดยรวม เพื่อให้สามารถแข่งขัน เชิงเศรษฐกิจทั้งภายในและระหว่างประเทศ ทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการกระจายความเจริญ ออกสู่ชนบทด้วย จึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2538 เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาและนักเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้ทรงใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการสร้างเสริมศักยภาพของประเทศไทยในการแข่งขันระดับภูมิภาคและระดับโลก การดำเนินโครงการปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทยนั้น รัฐบาลได้มอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ แห่งชาติ เป็นแกนกลางประสานกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานแนวพระราชดำรินำเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในการพัฒนาประเทศ หลายประการ โดยอย่างยิ่งต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต ของผู้ที่ด้อยโอกาสในสังคม เช่นเด็กที่อาศัยในชนบทและผู้พิการ ศูนย์เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติจึงได้ร่วมมือกับสมาพันธ์เทคโนโลยีสารสนเทศแห่งประเทศไทยได้จัดทำ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมาร จากการจัดการเรียนการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ให้บริการ ซึ่งดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วยที่เรื้อรังในโรงพยาบาล และมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาหลายหน่วยงานและมีหน่วยงานหลักที่ดำเนินโครงการศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วย เรื้อรังในโรงพยาบาล คือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551) ได้ดำเนินการจัดการศึกษา สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กกลุ่มนี้ให้ครอบคลุม ทั่วประเทศ ซึ่งได้มอบหมายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลจัดตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ในโรงพยาบาลในจังหวัดที่มีเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลขึ้นในปัจจุบัน ได้ดำเนินการ จัดตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลต่าง ๆ แล้ว ประกอบด้วย

ศูนย์การเรียนรู้ในกรุงเทพและศูนย์การเรียนรู้ต่างจังหวัด ได้แก่ โรงพยาบาลสงขลา โรงพยาบาลพระพุทธชินราช โรงพยาบาลเชียงใหม่ โรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา โรงพยาบาลอัญญลักษณ์ และโรงพยาบาลพระจอมเกล้า โรงพยาบาลชลบุรี เป็นต้น

6) การจัดการศึกษาโดยชุมชน

กลุ่มงานปฏิรูปการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยครอบครัวชุมชนและองค์กรเอกชนไว้ว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รับรองสิทธิทางการศึกษาของคนไทยทุกคน โดยการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามวรรคสองให้จัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 10

7) การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การจัดโรงเรียนในบ้าน (Home School) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีแบบแผน สำหรับเด็กที่เป็นสมาชิกในครอบครัว โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบ้าน และมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นครูหรือผู้กำกับกิจกรรม

8) การจัดการศึกษาโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยสำหรับคนพิการทุกประเภทความพิการ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพคนพิการ 3 ประการ คือ คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิและการมีส่วนร่วมในสังคม ด้วยความเสมอภาค มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนพิการทุกประเภทต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาสังคมและชุมชน

ช่อทิพย์ มงคลวิชและณิรดา เวชญาลักษณ์ (2565) ได้กล่าวถึงการจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนรู้ตามขีดความสามารถของตนเอง มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้ คือ

1) ควรมีการจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ภายใต้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการที่เหมาะสม

2) การจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) จัดอบรมผู้สอน ผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพห้องเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเพื่อเข้าไปในทิศทางเดียวกัน

4) นำหลักการจัดห้องเรียนคุณภาพ และเชื่อมโยงทุกสถานที่ในสถานศึกษาสามารถบูรณาการเป็นห้องเรียนที่พร้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

5) การจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นในการนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

6) การนำสื่อภูมิปัญญามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

7) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามสถานการณ์จริง

8) สร้างความเข้าใจกับผู้สอนและผู้ปกครองในจัดประสบการณ์ในแต่ละด้านให้กับผู้เรียน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

9) วิเคราะห์ผู้เรียนออกเป็นรายบุคคล ตามศักยภาพ หรือความสามารถของผู้เรียนให้เห็นเด่นชัด และจัดกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสมของระดับความสามารถของนักเรียน แล้วจัดครูผู้สอนรับผิดชอบฝึกและพัฒนาให้เหมาะสมกลุ่มผู้เรียน

ปริญญารัตน์ ตั้งคุณานันต์ (2557) ที่อธิบายว่าการดำเนินงานของครูทางด้านกายภาพจิตวิทยา ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้และลงมือทำร่วมกันทำให้ผู้เรียนเกิดความสุข และสนุกสนาน

จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ (2558) ที่ได้กล่าวว่า Active Learning เป็นแนวทางหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนได้คิดและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองตามความเข้าใจตลอดจนร่วมรับผิดชอบในผลของการปฏิบัติโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ โดยผสมผสานเทคนิคการสอนที่หลากหลายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากห้องเรียนสู่การปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียน และในโลกแห่งความเป็นจริง

พงษ์พัชรินทร์ พุทพัฒนะ (2564) ที่ให้ความสำคัญในการจัดการชั้นเรียน สภาพในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และพัฒนาเด็กตามเป้าหมายที่วางไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเด็กได้รับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กพิการได้รับการศึกษาตามควรแก่ศักยภาพ ให้มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ผู้ปกครองและสังคม ให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองดีของประเทศ โดยรัฐพึงจัดทุนสนับสนุนให้แก่ผู้ยากไร้หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตใจหรือสังคม ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ให้สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาได้ตามความต้องการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งรูปแบบในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการนั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย แต่ละรูปแบบมีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นในการเข้ารับการศึกษาของเด็กพิการแต่ละคน ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) การจัดการศึกษาโดยศูนย์การศึกษาพิเศษ 3) การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม 4) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 5) การจัดการศึกษาโดยสถานพยาบาล 6) การจัดการศึกษาโดยชุมชน 7) การจัดการศึกษาโดยครอบครัว และ 8) การจัดการศึกษาโดยศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในด้านของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการนั้นควรมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ภายใต้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการที่เหมาะสม กล่าวคือ ควรมีการจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรมีการจัดอบรมผู้สอน ผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพห้องเรียนพิเศษสำหรับผู้เรียนและการจัดประสบการณ์ในแต่ละด้านเพื่อเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ในการจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นในการนำไปใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน มีการนำสื่อภูมิปัญญามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนออกเป็นรายบุคคลตามศักยภาพหรือความสามารถของผู้เรียน และจัดกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสมของระดับความสามารถของนักเรียน จากนั้นจัดครูผู้สอนให้รับผิดชอบฝึกและพัฒนาให้เหมาะสมกลุ่มผู้เรียน

4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร

การบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ บรรลุตามอุดมการณ์ของการจัดการศึกษานั้น เป็นความปรารถนาสูงสุด และเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ซึ่งต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การบริหารจะต้องบริหารในภาพรวมไม่แยกส่วน โดยใช้วิธีการเชิงระบบ ซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีเหตุผล อีกทั้งมีความสัมพันธ์กันไปตามขั้นตอน ช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถช่วยให้การบริหารบรรลุตามเป้าหมายที่มุ่งหวัง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงหลักการและทฤษฎีทางการบริหารต่าง ๆ โดยนำมาประยุกต์ใช้อย่างบูรณาการ อาทิเช่น แนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ (System Approach) เนื่องจากเป็นแนวคิดการบริหารที่มีความสำคัญโดยสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้แนวคิดนี้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งในความเป็นจริง ถ้าปัจจัยเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) มีคุณภาพที่ดี จะส่งผลให้ผลผลิต (Output) เป็นผลลัพธ์ที่ดีมีคุณภาพ (วิเศษ ขาวระนอง, 2562)

ทฤษฎีระบบ

แนวคิดทฤษฎีระบบเป็นแนวคิดที่เข้าใจง่าย มีความเหมาะสม และมีความสะดวกต่อการนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานทุกรูปแบบ เนื่องจากระบบเป็นการจัดการที่มีจุดมุ่งหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การนำแนวคิดนี้มาใช้จึงเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทฤษฎีระบบ (System Theory) เริ่มปรากฏขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ. 1950 โดย ลูตวิก วอน เบอ์ทาแลฟฟี (Bertalanffy, L. V., 1968) นักชีววิทยาชาวเยอรมัน ใช้แนวคิดนี้มององค์กรเป็นระบบเปิด ยอมมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบที่มีความเกี่ยวพันกันในหลายด้าน หลายระดับ ทั้งส่วนต่าง ๆ ขององค์กรก็มีความสำคัญเท่ากับตัวองค์กร ต่อมามีการนำทฤษฎีระบบมาใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงองค์กรค่อนข้างมาก โดยที่ระบบก็คือชุดของสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและระหว่างสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกัน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีระบบมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการองค์กร เพราะทุกอย่างในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบ แต่ละระบบก็จะประกอบด้วยระบบใหญ่และระบบย่อยมากมาย จนถึงระบบที่เล็กที่สุด ในการบริหารจัดการองค์กรจะต้องมององค์การให้เป็นระบบที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากมาร่วมกันดำเนินงาน ประกอบภารกิจให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ความหมายของระบบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายของระบบไว้ว่า ระบบเป็นกลุ่มสิ่งของ ซึ่งมีลักษณะประสานเข้าเป็นสิ่งที่เดียวกันตามหลักแห่งความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันด้วยระเบียบของธรรมชาติหรือหลักเหตุผลทางวิชาการ

สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2556) ได้ให้ความหมายของระบบว่า เป็นการจัดการทั้งองค์กรและการจัดการกับองค์ประกอบแต่ละส่วนเพื่อบรรลุความสำเร็จขององค์กร

สัญญา จันทร์สงวน (2557) ได้สรุปความหมายของระบบว่า “ระบบ” เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Hoy and Miskel (2012) ได้กล่าวว่า ระบบ คือ ชุดขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่ต้องมีปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากภายนอกระบบ และมีกระบวนการแปรสภาพปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้ได้ผลผลิตคืนสู่สิ่งแวดล้อม

Andreas Hieronymi (2013) ได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีระบบว่า เกิดจากการรวมกันของหลากหลายวิชาไม่ว่าจะเป็นชีววิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา เทคโนโลยีที่เอามาประกอบกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านระบบกระบวนการขั้นตอน นำมาซึ่งผลลัพธ์ที่นำมาสู่ข้อตกลง คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงต่อไป

McCulloch and Crook (2013) ได้ให้ความหมายของระบบ ใน The Encyclopedia of education ว่าระบบ คือ กลุ่มองค์ประกอบที่บูรณาการกันอย่างสมบูรณ์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ขณะเดียวกันองค์การก็เป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงได้ มีความเกี่ยวพันกันหลายด้านและมีหลายระดับประกอบไปด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย 2) การให้คำนิยาม 3) การระบุภาระงาน 4) การพัฒนาภารกิจสำคัญและส่วนประกอบ 5) การนำระบบไปให้ 6) การประเมินผล

สรุปได้ว่า ระบบ หมายถึง ภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน ที่ถูกจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ให้เกิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการของระบบ

ทวน เทียงเจริญ (2563) ได้กล่าวถึงความหมายและหลักการของระบบไว้ว่า ระบบ หมายถึง กลุ่มขององค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำหน้าที่เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรนั้น ๆ โดยหลักการของแนวคิดทฤษฎีระบบ มีดังนี้

1) ระบบเปิด (Open System) การจัดลำดับในลักษณะของระบบใหญ่และระบบย่อย จะต้องสัมพันธ์กัน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยได้รับอิทธิพลหรือผลกระทบตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อม

2) รูปแบบของปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิต แสดงให้เห็นถึงผลของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตตามลำดับ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบของระบบจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กันและกัน ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนไปก็จะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย

3) ทฤษฎีระบบไม่เชื่อผลของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่เชื่อว่าปัญหาทางการบริหารอาจเกิดขึ้นมาจากหลายสาเหตุ และจะมองทุกอย่างในภาพรวมของทุกองค์ประกอบมากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ

4) คำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) มากกว่ากระบวนการ (Process) ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับอาจมีมากมายหลายสิ่งซึ่งก็คือ ผลกระทบ (Outcome) ที่เกิดขึ้นตามมาในภายหลัง

5) ทฤษฎีระบบจะมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนและป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อบอกให้รู้ว่าควรแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบซึ่งก็คือการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis)

บรรจบ บุญจันทร์ (2555) ได้กล่าวถึงระบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับสถานศึกษาว่า ระบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1) วาดภาพความสำเร็จ (Success) หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาจะต้องวาดภาพความสำเร็จของสถานศึกษาในด้านวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย บทบาท และภารกิจที่เป็นภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้

2) กำหนดโครงสร้าง (Structure) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างกลุ่มงานและมาตรฐานที่ต้องดำเนินการที่เป็นโครงสร้างการบริหารจัดการที่ดีมีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อภารกิจหลัก และมีบรรยากาศที่เป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

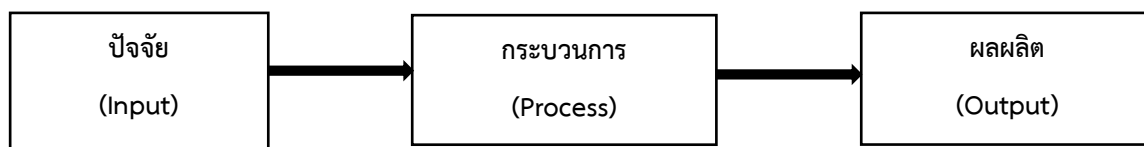
3) บริหารจัดการ (Management) หมายถึง การบริหารจัดการที่มีการบูรณาการบริหารโดยใช้ MSPA เป็นตัวขับเคลื่อน ได้แก่ การระดมทรัพยากร (Mobilization) กลยุทธ์ (Strategy) การมีส่วนร่วม (Participation) และความเป็นอิสระ (Autonomy)

4) ติดตามกำกับ (Monitoring) หมายถึง การบริหารจัดการตรวจสอบภายในและติดตามประเมินผลที่ได้ดำเนินการตามตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขจนบรรลุเป้าหมาย

จากข้อมูลเกี่ยวกับหลักการของระบบที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า หลักการของระบบมีทั้งระบบปิดและระบบเปิด ระบบที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นระบบเปิด เพราะเป็นระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่ต้องคำนึงถึงทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต มีการป้อนข้อมูลย้อนกลับ เพื่อบอกให้รู้ว่าระบบมีการเบี่ยงเบนอย่างไร ควรจะแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบเพื่องานบรรลุเป้าหมายต่อไป อาจกล่าวได้ว่า องค์กรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงการปรับเปลี่ยนระบบและบุคลากรให้สัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีรูปแบบของการจัดลำดับของระบบใหญ่ ระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน และองค์ประกอบของระบบมีส่วนที่สัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงผลของปัจจัยเข้าและการวิเคราะห์ระบบโดยลักษณะสำคัญขององค์กรตามแนวคิดเชิงระบบจะมีการนำปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต มีการป้อนกลับข้อมูลการดำเนินงานเพื่อช่วยให้ระบบปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งองค์กรทุกรูปแบบมีการเชื่อมสลายจึงจำเป็นต้องสร้างสมดุลยภาพระหว่างระบบกับบริบทและมีการบูรณาการงานให้เป็นหนึ่งเดียวกันเมื่อองค์การเติบโตมากขึ้น

องค์ประกอบของระบบ

อุทัย บุญประเสริฐ (2552) ได้กล่าวว่า แนวทางหนึ่งซึ่งระบบในฐานะที่เป็นวิธีการอันประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต นับเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบในกรณีที่เป็นกิจกรรมของมนุษย์ได้ทุกรูปแบบและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายมากที่สุดเนื่องจากมีความสะดวกในการประยุกต์ใช้และมีประสิทธิภาพสูงในการจัดการ การปรับปรุง การควบคุมการทำงาน ดังนั้นในระบบการทำงาน จะแสดงให้เห็นลักษณะของตัวแบบขั้นต้นได้ รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงตัวแบบขั้นต้นของระบบ

องค์ประกอบของระบบสรุปได้ 5 ประการ คือ

- 1) แหล่งทรัพยากร (Sources) หมายถึง แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับปัจจัยแต่ละปัจจัยที่นำเข้าสู่ระบบ
- 2) ปัจจัย หมายถึง แหล่งของวัตถุดิบหรือปัจจัยที่นำเข้าสู่ระบบซึ่งจะมีผลต่อกระบวนการปฏิบัติงานและผลผลิตที่ได้รับตามลำดับต่อไป
- 3) กระบวนการและการแปรสภาพ (Process and Transformation) หมายถึง กรรมวิธีในการแปรสภาพวัตถุดิบหรือปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ กระบวนการที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม
- 4) ผลผลิต หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ได้ออกมาจากกระบวนการของระบบและเข้าไปสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งอาจจะออกมาในรูปข่าวสาร พลังงานหรือข้อมูลสารสนเทศทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
- 5) ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง สารสนเทศที่ได้มาจากการดำเนินงานของระบบซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเลือกปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตต่อไปในอนาคต

เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2554) กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบมี 5 ประการ ได้แก่

- 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบโดยรวมซึ่งจะมีผลต่อกระบวนการปฏิบัติงานและผลผลิตที่ได้รับตามลำดับ ปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม สมุด ดินสอ และอื่น ๆ รวมทั้งสารสนเทศเพื่อการผลิตเทคโนโลยี การบริการที่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง ผู้เรียนและครู เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
- 2) กระบวนการ (Process) หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพ (Transformation Process) หมายถึง กรรมวิธีในการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ กระบวนการที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลผลิตในระบบการศึกษา ได้แก่ วิธีสอนต่าง ๆ การนำทรัพยากรมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันจะต้องคำนึงถึงระบบ

เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อย ๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบวงจรตั้งแต่การบริหารจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบ เป็นต้น ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์กับครู และผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) ผลผลิต ผลลัพธ์ หรือผลงาน (Output) หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำปัจจัยมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สิ่งต่าง ๆ ที่ออกมาจากกระบวนการและเข้าไปสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมรวมถึงความสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ คือ ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะต่าง ๆ หรือผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้ตามอัตราภาพ รวมทั้งการบริการขององค์การทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการเผยแพร่

4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการขององค์การและการศึกษาประเมินผลของผลงานเพื่อหาข้อมูลย้อนกลับมาวิเคราะห์ปรับปรุงต่อไปสารสนเทศที่ได้จากการดำเนินงานของระบบ จะมีอิทธิพลต่อการเลือกปัจจัยอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต ข้อมูลสารสนเทศนี้อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการและผลผลิตต่อไป

5) สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง สิ่งที่อยู่ล้อมรอบระบบขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย สังคม การเมือง และแรงกดดันจากระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา กระบวนการเปลี่ยนแปลงและผลผลิตในอนาคต เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในบางกรณีจะส่งผลกระทบต่อที่เป็นผลเสีย ส่งผลทำให้องค์กรโดยรวมหรือองค์ประกอบต่าง ๆ เกิดปัญหา จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบองค์การให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

จากข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาตามแนวคิดของทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ดังนั้น การนำทฤษฎีระบบมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงหลักการและเทคนิควิธีการของแนวคิด ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เหมาะสม และถูกต้องซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับทราบผลของการดำเนินการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ อันเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงองค์การต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) กล่าวว่า การกำกับติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการวัดการปฏิบัติงานของบุคลากรที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องเมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมถึงทราบแนวโน้มของปัญหาและอุปสรรค ช่วยให้สามารถแก้ไขได้ทันเวลาซึ่งหากะบุถึงวัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

เอกวินิต พรหมรักษา (2555) ได้นำแนวคิดของ Emerson มาเสนอไว้ภายใต้หัวข้อ ทฤษฎีองค์กรและการจัดการเชิงกลยุทธ์ขั้นสูงไว้ว่า การนำเอาวิธีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์มาบริหารงาน คือ การบริหารตามหลักวิทยาศาสตร์จะต้องมีการค้นพบและทดลองเป็นอย่างดีวิธีการนั้นได้ผลจริง เมื่อประเมินผลสามารถบอกได้ว่าอะไรเกิดขึ้น จึงนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมากำหนดเป็นหลักการบริหาร ใช้เพื่อปรับปรุงการจัดการกับประสิทธิภาพของคน โครงสร้าง และเป้าหมาย

ขององค์กร เพื่อผลตอบแทนที่สมเหตุสมผล โดยเน้นการจัดสรรทรัพยากร และขจัดความสูญเปล่า โดยยอมรับการบริการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ และให้ความสำคัญที่โครงสร้างและเป้าหมายขององค์การ (Organization's Structure and it's Goals) แสดงหลักประสิทธิภาพ 12 ประการ ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรและการบริหารจัดการที่มีระบบ ดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน (Clearly Defined Ideals) การทำความเข้าใจ และกำหนดแนวความคิดในการทำงานให้กระจ่าง
- 2) ใช้หลักเหตุผลทั่วไป พิจารณาจากความเป็นไปได้ของงาน (Common Sense) หมายถึง การใช้หลักสามัญสำนึกในการพิจารณาความเป็นไปได้ของงาน
- 3) ให้คำแนะนำที่ดี ที่ถูกต้องสมบูรณ์ (Competent Counsel) การเป็นผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำต้องมีความสมบูรณ์และถูกต้อง
- 4) รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน (Discipline) ต้องมีระเบียบวินัยและรักษา ระเบียบวินัยในการทำงาน
- 5) ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม (Fair Deal) ต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสยุติธรรม ตรวจสอบได้
- 6) มีข้อมูลพร้อมทำงานที่เชื่อถือได้ (Reliable Information) ต้องได้รับข้อมูลที่ เชื่อถือได้และมีความพร้อมในการทำงาน
- 7) มีการรายงานผลการดำเนินงานทุกระยะ (Dispatching) ต้องรายงานผล การดำเนินงานทุกระยะและแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน
- 8) มีมาตรฐานงานเสร็จตามเวลา (Standard and Schedule) ต้องมีมาตรฐาน ในการทำงานเพื่องานที่ได้นั้นเสร็จตรงตามเวลา
- 9) ผลงานได้มาตรฐาน (Standardized Condition) ต้องมีผลงานที่ได้มาตรฐาน
- 10) ดำเนินงานถือเป็นมาตรฐานได้ (Standardized Operation) มีวิธีการ ที่ใช้ดำเนินงานที่สามารถยึดเป็นมาตรฐานได้
- 11) มาตรฐานที่กำหนดสามารถปฏิบัติได้ (Standardized Directing) การกำหนด มาตรฐานที่สามารถเป็นเครื่องมือในการฝึกสอนงานได้

สมพร ทัทมงคล (2555) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า

1) ครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะของความเป็นครูอยู่ในระดับปานกลางข้อที่มีประสิทธิภาพต่ำที่สุด ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเหมาะสมกับความเป็นครูด้านคุณภาพของงาน อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีประสิทธิภาพต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์เหมาะสมกับผู้เรียน

2) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านคุณลักษณะของความเป็นครู ได้แก่ ควรส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนเหมาะสมกับความเป็นครู โดยให้การยกย่อง

และชมเชยครูที่มีประพฤติดีควรส่งเสริมให้ครูให้ได้รับรางวัลยกย่องสดุดีจากหน่วยงานทางราชการ/องค์กร/สมาคมวิชาชีพมากขึ้น

ศิริวิชญ์ เวชกิจ (2556) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (Efficiency) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น คือ การดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดโดยมีกฎระเบียบเป็นกรอบกำหนดแนวทางในการปฏิบัติโดยมีส่วนประกอบที่เอื้ออำนวยให้งานบรรลุและเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้น หากงานนั้นเป็นที่สนใจต่อผู้ปฏิบัติ และความสำเร็จของงานเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติได้รับการยอมรับเป็นที่ไว้วางใจมากขึ้นได้รับการยกย่อง จะเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมกระตุ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานในโอกาสต่อไปมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงานมาก เพราะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรในการที่จะตัดสินใจว่าองค์กรจะอยู่รอดต่อไปหรือไม่ หากการดำเนินงานขององค์กรไม่มีประสิทธิภาพก็ยากที่องค์กรจะตั้งอยู่ได้ ดังนั้นประสิทธิภาพจึงเป็นการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจและร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ได้ผลผลิตที่ต้องการ ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายภายในเงื่อนขันธ์ที่มีการใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในการบรรลุถึงประสิทธิภาพที่ได้เกิดจากการพัฒนางานนั้นจึงเป็นที่พึงปรารถนาของทุกองค์กร

แนวคิดการบริหารเชิงคุณภาพ PDCA

โครงสร้างการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ยุทธนา เกื้อกุล (2560) ได้กล่าวถึงโครงสร้างการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวงจร PDCA ว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการวางแผน (Planning)

เป็นการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กรการวางแผนในบางด้าน อาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วยข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผน การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารรับรู้สภาพปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยประสบการณ์ ทักษะ และความรู้ที่แต่ละคนสั่งสมมาอย่างลงตัว การเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การคิดและการวางแผนอย่างรอบคอบสามารถเชื่อมระหว่างปัญหาปัจจุบันและผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถาบันการศึกษา การวางแผนจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องให้ความสำคัญ กระบวนการวางแผนจะต้องรวมถึงการพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอยู่ อาทิ ทรัพยากรมนุษย์ บุคลากร และงบประมาณ โดยจะต้องมั่นใจว่าองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ร่วมกันอย่างลงตัว ดังนั้นการบริหารจัดการในสถานศึกษาต้องมีการวางแผนให้เป็นระบบครอบคลุม เพื่อให้การบริหารงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลตามแผนที่วางไว้ทุกประการ

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing)

เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติให้ถ่องแท้ก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ในขั้นตอนต่อไปการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและมีความชัดเจนต้องอาศัยผู้บริหารในการแบ่งภาระงาน สู่ระบบย่อยและแบ่งความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติ โดยมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตามความเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม การจัดการแบ่งภาระงาน จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้หน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและมีการปรับปรุงสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้นตามลำดับ โครงสร้างการปฏิบัติงานในองค์กรต้องมีความชัดเจน และมีการแบ่งงานตามความถนัดของแต่ละคน ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบหน้าที่และกรอบงานของตน และพยายามปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมิให้ขาดตกบกพร่อง และหากสามารถช่วยเหลืองานอื่นในองค์กรได้ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพื่อป้องกันมิให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นในองค์กร ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจึงต้องมีความเฉลียวฉลาดและมองเป้าหมายขององค์กรว่าจะมีแนวโน้มไปทางไหน และนอกจากภาระงานของตนแล้ว ผู้ปฏิบัติงานสามารถช่วยเหลือการงานอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม โดยมีให้งานในหน้าที่หลักที่รับผิดชอบเกิดความบกพร่อง ดังนั้นทุกครั้งที่มีการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการตั้งเจตนาที่ดีในการปฏิบัติต่าง ๆ การบริหารจัดการแบบค่อยเป็นค่อยไปจึงมีความจำเป็น และผู้บริหารต้องทราบถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพยายามให้พวกเขาได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและยึดมั่นกับองค์กร การที่องค์กรมีผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถนับเป็นจุดดี และจุดได้เปรียบขององค์กร

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking)

เป็นขั้นตอนการประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ในขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญเนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป ในการตรวจสอบและการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัตินั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน การตรวจสอบเป็นการประเมินและติดตามการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กร อย่างเป็นระบบเริ่มตั้งแต่การวางแผนและเข้าสู่การปฏิบัติงานในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ เป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และความรับผิดชอบของแต่ละส่วน ผู้นำองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดหน้าที่และบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน และต้องมั่นใจว่ามีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว จึงทำให้พวกเขามีความรับผิดชอบและพร้อมที่จะได้รับ

การตรวจสอบผ่านกระบวนการประเมิน โดยผู้นำต้องตรวจสอบว่าพวกเขาได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด และหากปฏิบัติหน้าที่อย่างดีตามที่ได้รับมอบหมายและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรก็ถือว่าประสบผลสำเร็จ และสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปได้ แต่หากบกพร่องในการปฏิบัติงานก็ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ขั้นตอนการปรับปรุง (Action)

เป็นขั้นตอนการของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้าหรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานต่าง ๆ ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น นับเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นเพื่อสร้างความก้าวหน้าขององค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในองค์กรจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่พบว่าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง มิฉะนั้นจะทำให้กระบวนการประเมินและตรวจสอบไร้ผล การปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็น กระบวนการประเมินและตรวจสอบจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงระดับมาตรฐาน ว่าต่ำเกินไปหรือสูงเกินไป การปรับปรุงแก้ไขจึงต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการทำงานย่อมมีข้อผิดพลาดแต่ไม่ควรผิดพลาดหลายครั้ง เพราะผู้ปฏิบัติงานต้องเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและต้องปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ และสิ้นสุดลงด้วยการมอบหมายการงานต่าง ๆ

จากข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารเชิงคุณภาพ PDCA สามารถสรุปได้ว่า การบริหารเชิงคุณภาพ PDAC เป็นกระบวนการบริหารงานในองค์กรส่วนใหญ่ในการทำงานในแต่ละองค์กรซึ่งจะมีวงจร PDCA แทรกอยู่หลายวง วงใหญ่สุด คือ วงที่มีวิสัยทัศน์ และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน (P) แผนงานวงใหญ่ วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปรากฏเป็นจริงได้จะต้องปฏิบัติ (D) องค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ (C) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ในแต่ละปี (A) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริงและทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์รวมขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

ทรัพยากรการบริหาร

ปัจจัยที่สำคัญในการบริหารหรือทรัพยากรการบริหาร มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

จันทิมา อชชะสวัสดิ์ (2558) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรการบริหารการศึกษา ว่า ทรัพยากรการบริหารการศึกษา หมายถึง ปัจจัยทุกสิ่ง ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรหลัก ได้แก่ เงินทุน หรืองบประมาณ บุคคล วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ สถานศึกษากำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

วิจารณ์ พานิช (2554) ได้กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูล เพื่อสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยี ด้านข้อมูล และด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มพลังในการจัดการความรู้ การสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางองค์กร รวมทั้งต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งสำหรับช่วยเหลือแนะนำวิธีประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร

หวน พินรุพันธ์ (2560) ได้กล่าวว่า สถานที่ที่เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอน เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนพัฒนาอาคารและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการบริหารวัสดุ และอุปกรณ์ เป็นวิธีการหรือการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ วางแผนงาน และการประเมินผล เพื่อให้สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามแผนการหรือวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

เสาวนีย์ บุพบุญ (2558) ได้กล่าวว่า คนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการองค์กร เพราะคนเป็นผู้ใช้ปัจจัยในการบริหารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการ แต่องค์กรหรือหน่วยงานใดจะสามารถอยู่ปฏิบัติงานให้นานที่สุดนั้น องค์กรหรือหน่วยงาน จำเป็นต้องมีการบริหารงานบุคคลที่ดีพอ ดังนั้นความสำคัญของ “คน” เป็นการพัฒนาที่ท้าทายต่อการอยู่รอดของระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของสังคมไทยในอนาคต คือ “การพัฒนาคน” ซึ่งหมายถึง การพัฒนาคุณภาพและสมรรถภาพของคนไทยให้สามารถมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน สังคม และของชาติในที่สุด มีการปรับแนวความคิด การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งเน้นหลักของการพัฒนาแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง

ปรีชา พงษ์เพ็ง (2560) ได้กล่าวว่า งบประมาณ คือ เอกสารทางบัญชีซึ่งเป็นเครื่องมือที่หน่วยงานที่ใหญ่กว่าใช้ควบคุมหน่วยงานที่เล็กกว่าในเรื่องการใช้จ่ายให้เป็นไปตามงบประมาณ งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมด ในระยะเวลาหนึ่ง งบประมาณ คือ แผนการเงินของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงรายรับและรายจ่ายของโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนดว่าจะกระทำ ในระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการว่าจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใดและหาเงินจากทางใด เพื่อนำมาใช้จ่ายในโครงการนั้น งบประมาณคือ กระบวนการที่ต่อเนื่อง 3 ขั้นตอน คือ การจัดทำ การอนุมัติและการบริหารงบประมาณ

จากข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหารที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทรัพยากรการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารคน (Man) เป็นบุคลากรขององค์กรนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงบประมาณ (Money) ให้เป็นอย่างถูกต้องตามระเบียบ เกิดประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า การบริหารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก (Material) เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เกิดความปลอดภัยเป็นปัจจุบัน และการบริหารจัดการ (Management) เป็นการนำความรู้ ทักษะเทคนิคมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำทรัพยากรการบริหารมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1) คน (Human) 2) งบประมาณ (Money) 3) วัสดุ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก (Material) และ 4) การจัดการ (Management)

5. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

การให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นแนวคิดการใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับให้นำมาเป็นแนวคิดประยุกต์เข้าด้วยกันโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กพิการ โดยมีหลักการสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมระหว่างครูและผู้ปกครอง ในการวิเคราะห์ตัดสินใจในแนวทางปฏิบัติมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ

หลักการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

หลักการในการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการที่มีประสิทธิภาพ คือความร่วมมือและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และผู้ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพต่างๆ เช่น แพทย์ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด นักโสตสัมผัสวิทยาและครูการศึกษาพิเศษ เป็นต้น การให้บริการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องหรือเด็กพิการ มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2556) ได้กำหนดการให้บริการตามสิทธิให้แก่คนพิการทุกประเภทไว้ทั้งหมด 4 สิทธิ คือ 1) ด้านการแพทย์ ตรวจรักษาฟรี และฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัดฟรี 2) ด้านการศึกษา เรียนฟรี ตลอดชีวิต ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก คุ้มครองการศึกษา 2,000 บาท ต่อคนต่อปี มีสิทธิขอรับทุนการศึกษา (ทุนมูลนิธิคุณพุ่ม 5,000 บาทต่อปี) และมีสิทธิกู้ยืมเงินกองทุน ฯ 3) ด้านอาชีพ มีบริการฝึกอาชีพ สามารถกู้ยืมเงินประกอบอาชีพและสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงาน และ 4) ด้านสังคม ได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการ เดือนละ 500 บาท สามารถกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก เข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

ณัชพร ศุภสมุทร์ (2554) ได้กล่าวถึงหลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ว่า การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำเป็นต้องมีวิธีสอนที่แตกต่างไปจากการสอนปกติ เพื่อสนองความต้องการพิเศษของเด็ก ซึ่งมีหลักการสอน ดังนี้

- 1) ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2) สอนตามความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเด็กคนนั้น
- 3) สอนตามระดับสติปัญญา เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน
- 4) ยอมรับความสามารถและพยายามส่งเสริมความสามารถของเด็ก อย่าตามใจหรือคอยให้ความช่วยเหลือมากเกินไป หรือลงโทษทั้งทางกายและวาจามากเกินไป
- 5) พยายามฝึกให้เด็กช่วยตนเองให้มากที่สุดจะเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในคุณค่าของตนเอง แบ่งเบาภาระจากผู้เลี้ยงดู
- 6) สอนตามการวิเคราะห์งาน โดยการแบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลายขั้น โดยใช้วิธีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่让孩子สับสนให้เด็กประสบความสำเร็จในงาน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็ก

7) ใช้หลักการสอนแบบ 3 R's ได้แก่ Repetition คือ การสอนซ้ำและใช้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติโดยใช้วิธีสอนหลายๆ วิธีในเนื้อหาเดิม Relaxation คือ การสอนที่ไม่ตึงเครียด ไม่สอนเนื้อหาวิชาเดียวกันเกิน 15 นาที ควรเปลี่ยนกิจกรรมจากการสอนวิชาการเป็นการเล่น ร้องเพลง ดนตรี เล่นนิทาน หรือให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และ Routine คือ สอนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน โดยมีกิจกรรมที่ทำเป็นประจำสม่ำเสมอในแต่ละวัน

8) สอนโดยการแบ่งหมู่ตามตารางสอนสามารถทำได้ดีในกรณีที่เด็กมีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกัน

9) เมื่อเด็กฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องพยายามแทรกการฝึกหลายด้าน

10) ต้องช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กทุกคนจะเรียนได้ดีถ้าเขามีความรู้สึกประสบความสำเร็จ

11) สอนทีละขั้นจากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว หรือจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้สับสนงานบางอย่างที่เด็กปกติในวันเดียวกันเห็นว่าง่ายแต่เด็กเหล่านี้อาจสับสนไม่เข้าใจ

12) สอนโดยลงมือปฏิบัติจริง

13) สอนสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กเข้าใจยากครูต้องพยายามอธิบายโดยใช้คำง่าย ๆ และยกตัวอย่างประกอบ

14) ต้องพยายามจัดการสอนให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อฝึกให้เด็กคิด

15) สอนโดยใช้ของจริงหรืออุปกรณ์ประกอบทุกครั้ง ต้องให้เวลาเด็กมากพอสมควรในการเปลี่ยนกิจกรรมอย่างหนึ่งไปสู่อีกอย่างหนึ่ง

16) การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องอาศัยแรงจูงใจและการเสริมแรง

17) มีการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

18) ครูต้องเชื่อว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถและมีศักยภาพในตนเอง สามารถพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีประสิทธิภาพได้ทุกคน

19) การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากการสอนด้านวิชาการแล้ว ต้องคำนึงถึงการส่งเสริมพฤติกรรมปรับตัวหรือปรับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ภาษา และพัฒนาบุคลิกภาพไปพร้อม ๆ กันด้วย เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

20) การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องสอนทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ช่วยให้เด็กลดการพึ่งพาบุคคลอื่นลง และส่งผลต่อแสวงหาการจ้างงานในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้กล่าวว่า การที่เด็กได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น ย่อมมีความสำคัญต่อตัวเด็กโดยตรงที่สุด เพราะเด็กจะได้รับบริการที่ครอบคลุมไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพอนามัย การบริการทางจิตวิทยา และบริการทางการศึกษาแก่เด็ก เพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะด้านร่างกาย

ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางอารมณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะทางวิชาการ และทักษะพื้นฐานอาชีพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่อายุ 0 - 7 ปี

องค์การอนามัยโลก (2556) ได้ตระหนักถึงสิทธิประโยชน์และโอกาสของผู้พิการที่จะสามารถเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วที่สุดหลังจากจบกระบวนการรักษา เพื่อผลที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการโดยรวม

กัณณารัตน์ คอวนิช (2558) ได้กล่าวถึง การให้บริการทางทันตกรรมของเด็กพิการว่าการออกแบบคลินิกทันตกรรมที่ดีจะช่วยอำนวยความสะดวกทางกายภาพให้เด็กพิการเข้าถึงการรักษาทางทันตกรรมได้อย่างเท่าเทียมกับเด็กทั่วไป ในการออกแบบคลินิกทันตกรรมสำหรับกลุ่มเด็กพิการนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องร่วมกับหลักการทั่วไปในการออกแบบคลินิกทันตกรรม นอกจากนี้ควรคำนึงถึงเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายเด็กพิการและเพิ่มความสะดวกในระหว่างการรักษา

กระทรวงสาธารณสุขกรมควบคุมโรค (2563) ที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในสถานศึกษาให้ปลอดภัยจากโรค จึงมีแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง โดยที่ผู้บริหารครู และเจ้าหน้าที่จากสถานศึกษาสามารถแนะนำบอกต่อให้กับผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำไปปฏิบัติต่อได้ ผู้ปกครองสามารถทำได้เพื่อป้องกันลูกหลานจากโรคโควิด-19 สอนให้รู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขลักษณะที่ดี และดูแลตัวเองในทุกขณะวิธีปฏิบัติเหล่านี้ ได้แก่ การล้างมือบ่อย ๆ สวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่าง การไอหรือจามลงบนข้อพับแขนหรือกระดาษทิชชู แล้วทิ้งกระดาษที่ใช้แล้วลงในถังขยะที่มีฝาปิด และไม่สัมผัสผืนผ้า ปาก หรือจมูก หากยังไม่ล้างมือให้สะอาด และการใช้ภาชนะในการรับประทานอาหารที่แยกรายบุคคล เป็นต้น

แฉล้ม แยมเอี่ยม และคณะ (2563) ได้กล่าวว่า ให้บริการการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการทางการเห็น ทักษะที่สำคัญลำดับแรกคือการทำควมคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility: O&M) ซึ่งเป็นการสอนทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเดินทางได้อย่างปลอดภัย สามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังมีการฟื้นฟูทางด้านจิตใจซึ่งเป็นหนึ่งในบริการสำคัญที่ช่วยให้คนพิการและผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจ ยอมรับ ปรับเปลี่ยนแนวคิดจนสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

วณัฐพงศ์ เบญจพงศ์ (2555) ได้กล่าวว่า การให้บริการนันทนาการบำบัดหรือการให้บริการในระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นส่วนสำคัญการให้บริการในสุดท้ายที่มุ่งเน้นให้ผู้พิการได้แสดงออกถึงความสามารถในการใช้เวลาว่างของตนเอง โดยหน่วยงาน ชุมชน หรือโรงเรียนที่รับผิดชอบให้บริการในระดับนี้จะต้องเปิดโอกาสในการเลือกการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้พิการอย่างเป็นอิสระ ส่งผลให้เกิดความสนุกสนานและการแสดงออกถึงความสามารถของตนเอง เช่นเดียวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการสำหรับบุคคลทั่วไป การให้บริการนันทนาการบำบัดถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่บริการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาทางด้านร่างกาย โดยมุ่งเน้นให้บุคคลมีสุขภาวะที่สมบูรณ์และเติมเต็มข้อบกพร่องของแต่ละบุคคลตามศักยภาพของตนเองและเกิดความสุขในการใช้เวลาว่าง ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตในสังคมให้ดีขึ้นตามกระบวนการจัดกิจกรรมทางนันทนาการบำบัดโดยมีนักนันทนาการบำบัดเป็นผู้ให้บริการและปฏิบัติงานทางนันทนาการบำบัด

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การให้บริการสำหรับเด็กพิการ ต้องคำนึงถึงระดับความสามารถ ความต้องการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ครูต้องใช้วิธีสอนที่เน้นย้ำ ในเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สอนซ้ำ ๆ หลากหลายวิธี เพื่อให้เด็กได้ใช้ความคิด เน้นการปฏิบัติ มีการยกตัวอย่างชัดเจน เสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบอย่างเหมาะสม มีการประเมินความก้าวหน้า ของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับและส่งเสริมความสามารถให้เด็กได้เรียนด้วยตนเอง โดยครูจะต้อง สร้างสิ่งเร้าให้เด็กเกิดความรู้สึกรักเรียน และสนุกกับการเรียน นอกจากนี้ครูยังต้องส่งเสริมทักษะ ทางด้านสังคมการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเพื่อให้เด็กพิการสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างปกติสุข

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2562) ได้กล่าวถึงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มว่า เป็นการจัดโปรแกรมที่เป็นระบบในการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุด แก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันที ตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความพิการ โดยมุ่งเน้นการให้การศึกษากับพ่อแม่และครอบครัว เพื่อพัฒนาเด็กให้ได้รับบริการจากนักวิชาชีพ ที่หลากหลายทั้งด้านการศึกษาด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษา ตลอดจนป้องกัน ความพิการ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปหรือใกล้เคียงเด็กทั่วไปมากที่สุด

อรอินท์ พิทักษ์โคชญากุล (2562) ได้กล่าวถึงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ เพื่อจำกัดความพิการไม่ให้ขยายขอบเขตวงกว้างออกไปมากขึ้น โดยการให้บริการควรให้บริการตั้งแต่พบความผิดปกติเมื่อเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น จึงนำไปสู่ การเปลี่ยนผ่านในทักษะที่สูงขึ้นต่อไป

Bonnie Keilty (2016) ได้กล่าวถึงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม คือ โปรแกรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในช่วงต้น (Early Intervention: EI) ได้รับการออกแบบมาสำหรับครอบครัวที่มีทารกที่มีพัฒนาการแตกต่างจากที่คาดไว้สำหรับอายุ ของพวกเขา นอกจากนี้ยังเหมาะสำหรับครอบครัวที่ทารกหรือเด็กวัยหัดเดินมีลักษณะบางอย่าง ที่ทำให้พวกเขามีความเสี่ยงต่อความแตกต่างของพัฒนาการในอนาคต เป้าหมายของ EI คือ การช่วยให้ ครอบครัวกำหนดเส้นทางเชิงบวกสำหรับพัฒนาการของเด็กทุกครอบครัว ช่วยให้ลูกเรียนรู้ นี่เป็นความจริงไม่ว่าเด็กจะมีพัฒนาการตามปกติหรือไม่ ครอบครัวคาดหวังที่จะทำเช่นนี้ ในฐานะส่วนหนึ่งของการเป็นพ่อแม่ พวกเขาคิดว่าพวกเขาจะช่วยให้ลูกเรียนรู้งานประจำวัน เช่น การแต่งตัวและรับประทานอาหารอย่างไร ตลอดจนเรียนรู้ด้านวิชาการ เช่น สีและตัวเลข เป็นต้น

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มเป็นการจัดโปรแกรมที่เป็นระบบในการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันที ตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความพิการ โดยมุ่งเน้น การให้การศึกษากับพ่อแม่และครอบครัว ช่วยให้ครอบครัวกำหนดเส้นทางเชิงบวกสำหรับพัฒนาการ ของเด็กได้ ช่วยให้ลูกได้เรียนรู้งานประจำวัน เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร ตลอดจนเรียนรู้ ด้านวิชาการ เช่น สีและตัวเลข เป็นต้น ตลอดจนการส่งต่อเด็กพิการเข้ารับบริการช่วยเหลือ

ระยะแรกเริ่มโดยศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้เด็กได้รับบริการจากนักวิชาชีพที่หลากหลาย ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มไว้ ดังนี้

พันดร ธนะกุลบริรักษ์ (2552) ได้กล่าวว่า หลักการให้บริการ คือ

1) หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดการให้ นั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่หรือทั้งหมด ไม่ใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลเฉพาะกลุ่ม มิฉะนั้นแล้วนอกจากไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออำนวยประโยชน์บริหารแล้ว ยังไม่คุ้มค่ากับการดำเนินการนั้น ๆ

2) หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอมิใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน

3) หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้ที่มาใช้บริการทุกคนอย่างสม่ำเสมอ และเท่าเทียมกันไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคล หรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งในลักษณะแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ อย่างชัดเจน

4) หลักความประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ

5) หลักความสะดวก การบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะปฏิบัติได้ง่าย สะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากให้แก่ผู้ให้บริการ หรือผู้รับบริการมากจนเกินไป

ภารดี อนันต์นาวิ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริการระยะแรกเริ่ม มี 2 ประเภท คือ ความแตกต่างที่ตัวบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจ ครอบครัว สังคม สถานะทางบ้าน และการตัดสินใจ เป็น 2 แบบ คือ การตัดสินใจขององค์กรและการตัดสินใจส่วนบุคคล ดังนี้

1) การตัดสินใจขององค์กร (Organization Decision) เป็นการตัดสินใจที่สามารถกระจายอำนาจของการบริการ การตัดสินใจนั้นจะต้องผ่านไปยังบุคคลหลายคนแต่ในท้ายที่สุดก็จะต้องมีผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเป็นผู้ตัดสินใจเพียงคนเดียว

2) การตัดสินใจส่วนบุคคล (Personal Decision) เป็นการตัดสินใจด้วยบุคคลเดียวโดยไม่กระจายอำนาจการบริการไปให้แก่ผู้อื่น

วรรณิ ลิ้มอักษร (2554) ได้กล่าวว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มระหว่างบุคคล มีอยู่ 2 ประการ คือ กรรมพันธุ์หรือพันธุกรรม (Heredity) สิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ต่างมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และจะขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไปไม่ได้ แม้นักจิตวิทยาจะไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขได้ชัดเจนว่ากรรมพันธุ์และเชาวน์ปัญญาได้รับอิทธิพลมาจากกรรมพันธุ์เป็นหลักส่วนลักษณะทางด้านอารมณ์และสังคม อยู่ภายใต้อิทธิพลหลักของสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) กรรมพันธุ์หรือพันธุกรรม (Heredity) มีคำพังเพยที่เกี่ยวข้องกับกรรมพันธุ์ให้ได้ยินอยู่เสมอ เช่น ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น เชื่อไม่ทิ้งแถว แนวไม่ทิ้งเหล่า ดูช่างให้ดูหางดูนางให้ดูแม่ เป็นต้น แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ให้กับลูกหลานของตนอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด กรรมพันธุ์หรือพันธุกรรม (Heredity) หมายถึง คุณลักษณะทางด้านร่างกายที่มีอยู่ในเชื้อสายของบรรพบุรุษแล้วถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน โดยผ่านทางยีน (Genes) ที่อยู่บนโครโมโซม (Chromosome) ด้วยวิธีการสืบพันธุ์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เซลล์สืบพันธุ์ของบิดาผสมกับเซลล์สืบพันธุ์ของมารดาเกิดเป็นชีวิตใหม่เจริญเติบโตอยู่ในครรภ์ของมารดาแล้วคลอดออกมาเป็นทารก เจริญเติบโตและมีพัฒนาการไปสู่วัยต่าง ๆ ตามลำดับ ยีน (Genes) เป็นหน่วยของกรรมพันธุ์ที่เล็กที่สุด โดยยีนนั้นมีทั้งยีนเด่น (Dominant Genes) และยีนด้อย (Recessive Genes) ที่นำลักษณะเด่นหรือลักษณะด้อยจากฝ่ายบิดาและมารดาไปสู่ลูกหลาน ยีนเด่นจะปรากฏให้เห็นชัดเจนที่ลูกหลาน ส่วนยีนด้อยที่บุคคลได้รับมาจะไม่ปรากฏให้เห็นแต่จะซ่อนเร้นเป็นลักษณะแฝง แล้วจะถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน รุ่นต่อไปได้ เช่นเดียวกับยีนเด่น นอกจากนั้นลูก ๆ ที่เกิดมาจากบิดามารดาคนเดียวกัน ก็เชื่อว่าได้รับการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์มาเหมือนกันหมด ที่เป็นเช่นนี้เพราะเซลล์สืบพันธุ์ของบิดา และมารดาแต่ละตัวไม่ได้ยีนที่มีลักษณะเหมือนกันนั่นเอง บทบาทหลักของกรรมพันธุ์หรือพันธุกรรม คือ การถ่ายทอดคุณลักษณะต่าง ๆ ของบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ลักษณะที่ถ่ายทอด ได้แก่ โครงสร้างของร่างกาย เป็นตัวกำหนด ความสูง ความเตี้ย อ้วน ผอม ลักษณะของใบหน้า ได้แก่ ใบหน้ากลม เหลี่ยม หรือรูปไข่ ลักษณะของจมูก เช่น จมูกโด่ง จมูกแบน จมูกใหญ่ จมูกเล็ก ลักษณะริมฝีปาก เช่น ริมฝีปากหนา หรือริมฝีปากบาง ลักษณะของตา เช่น ตาชั้นเดียว ตาสองชั้น ตากกลมโต หรือตาเล็กยาว ลักษณะของเส้นผม เช่น ผมหยิก ผมเหยียดตรง เส้นผมใหญ่หรือเล็ก สีผิว สีผม สีขนตา กรูปร่างเลือด เพศ ลักษณะประจำเพศ เช่น หนองเครา ขน ความทุ้มแหลมของเสียง และส่วนเว้า ส่วนโค้ง เขาวนปัญญา โรคบางชนิด และความบกพร่องทางร่างกายบางอย่าง เช่น สายตาสั้น ตาบอดสีศีรษะล้าน โรคเลือดไหลไม่หยุด โรคท้าวแสนปม โรคกล้ามเนื้อเหนียว และความบกพร่องทางปัญญา โดยลักษณะที่ได้รับการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์นี้บางลักษณะอาจใช้สิ่งแวดล้อมมาช่วยในการพัฒนาหรือปรุงแต่งได้บ้าง แต่บางลักษณะจะคงที่ติดตัวบุคคลตลอดไป

2) สิ่งแวดล้อม (Environment) นอกจากกรรมพันธุ์เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดผลต่อการบริการระยะแรกเริ่ม สิ่งแวดล้อมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญทำให้เกิดได้เช่นกัน สิ่งแวดล้อม (Environment) เป็นสภาพภายนอกที่สามารถแยกออกจากตัวบุคคลได้ สิ่งแวดล้อมคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหลังการปฏิสนธิเสร็จสิ้นลงอาจเป็นสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมเป็นบุคคล วัตถุ สิ่งของ สถานการณ์ หรือวัฒนธรรมก็ได้ สำหรับมนุษย์ซึ่งมีช่วงชีวิตที่ยาวนานหลายสิบปีหรืออาจถึงร้อยปี เริ่มต้นจากชีวิตภายในครรภ์ของมารดา จนคลอดออกมาเป็นทารกเจริญเติบโตไปสู่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา มนุษย์มีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ 3 ระยะ ดังนี้

2.1) สิ่งแวดล้อมก่อนคลอด ได้แก่ อายุของมารดาขณะตั้งครรภ์ ยาที่มารดาได้รับ อาหารที่มารดารับประทาน รังสี และสารพิษที่มารดาได้รับ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของมารดา สภาพภายในมดลูกของมารดาตลอดจนจำนวนทารกในครรภ์ของมารดา

2.2) สิ่งแวดล้อมขณะคลอด ได้แก่ การขาดออกซิเจนขณะคลอด การได้รับบาดเจ็บหรือได้รับความบอบช้ำจากการใช้เครื่องมือช่วยคลอด

2.3) สิ่งแวดล้อมหลังคลอด ได้แก่ อาหารที่รับประทาน วิธีการเลี้ยงดูของบิดามารดา ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว เจตคติของบิดามารดาที่มีต่อบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ขนาดของครอบครัว ที่ตั้งของบ้านเรือน สถาบันการศึกษา และสาขาที่เรียน กลุ่มเพื่อนงานอาชีพ ศาสนา บุคคลที่นับถือ ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคม ดินฟ้าอากาศ และสภาพแวดล้อมทางด้านภูมิศาสตร์ ซึ่งสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้นมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมหรือปรุ้งแต่งสิ่งทีบุคคลได้รับมาจากการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ และส่งผลให้บุคคลมีลักษณะเฉพาะตนที่ไม่เหมือนใคร

Eggen and Kauchak (2010) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ว่ามี 4 ลักษณะ ดังนี้

1) ความแตกต่างระหว่างเพศ กรรมพันธุ์กำหนดให้คนที่เกิดมาปกติมีเพียงเพศเดียว คือ หญิงหรือชาย ธรรมชาติของร่างกายส่งผลให้เพศหญิงมีอัตราพัฒนาการจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่เร็วกว่าเพศชาย เพศชายมีน้ำหนักและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อสูงกว่าเพศหญิง เพศหญิงและเพศชายมีส่วนส่วนของร่างกายแตกต่างกัน หลังจากทารกคลอดออกมาแล้วจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ตาม จะได้รับการปฏิบัติจากบิดาและมารดาแตกต่างกันทันที เช่น การเลือกเสื้อผ้าสีชมพูให้กับลูกสาวและเลือกสีฟ้าให้กับลูกชาย รูปแบบของเสื้อผ้าก็ไม่เหมือนกัน เมื่อทารกโตขึ้นพอที่จะเล่นของเล่นได้บิดามารดาก็จะหาตุ๊กตาหญิงสาวที่แต่งกายสวยงามให้ลูกสาวเล่น แต่จะหาของเล่นตุ๊กตาสัตว์ รถ หรืออาวุธต่าง ๆ ให้กับลูกชาย ภาษาที่บิดามารดาใช้กับลูกสาวและลูกชาย ตลอดจนกิจกรรมการเล่นกับลูกมีความนุ่มนวล โลกเอนแตกต่างกัน บิดามารดาจะปกป้องเลี้ยงดูให้ลูกสาวรับผิดชอบงานบ้าน มีกิริยาเรียบร้อยนุ่มนวลมากกว่าลูกชาย ในขณะที่เลี้ยงดูให้ลูกชายมีความอดทน กล้าแกร่ง และมีความเป็นผู้นำมากกว่าลูกสาว ตลอดจนความคาดหวังของบิดามารดาที่มีต่อลูกสาวและลูกชายก็ยังคงแตกต่างกันอีกด้วย เมื่อไปโรงเรียนความแตกต่างระหว่างเพศก็มีอิทธิพลต่อเจตคติ พฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนอีกด้วยเช่นกัน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบันนี้ จะจัดให้ผู้เรียนทั้งเพศหญิงและชายเรียนร่วมกัน ครูผู้สอนจึงมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งสองเพศตลอดเวลา หากถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อผู้เรียนเพศชายและเพศหญิง จะได้รับคำตอบเหมือนกันเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนเพศชายที่มีแนวโน้มสูงกว่าเพศหญิงคือเพศชายจะเป็นนักคิดที่มีความเป็นอิสระสูง มีความรอบรู้ในเรื่องทั่วไป เรียนได้ดีในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งทั้งสองวิชานี้มักถูกเรียกว่าวิชาของผู้ชาย (Males Subjects) มีความเข้าใจในเรื่องหลักการและเหตุผล การใช้แผนที่ ทิศทาง และการกะระยะทาง กล้าแสดงความคิดเห็นและซักถามข้อสงสัยในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียน ได้รับรางวัลจากผลงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในส่วนของลักษณะของผู้เรียนเพศหญิงที่มีแนวโน้มสูงกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงเรียนได้ดีในวิชาด้านภาษาและศิลปะ ให้ความสำคัญกับการจำและทบทวนให้กับรายวิชาที่ต้องท่องจำ รับผิดชอบการเรียนสูงเมื่อเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ชอบทำงานที่ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น งานฝีมือต่าง ๆ เป็นต้น อารมณ์อ่อนไหวง่าย รู้สึกไวในเสียงและสัมผัส คล้อยตามผู้อื่นและถูกชักจูงได้ง่าย ดังนั้นการปฏิบัติของครูผู้สอนต่อผู้เรียนทั้งสองเพศก็ไม่เหมือนกัน

กล่าวคือ จะมีปฏิสัมพันธ์และจะเรียกถามความคิดเห็นหรือเรียกใช้ผู้เรียนเพศชายมากกว่าเพศหญิง เมื่อมีการทำความเข้าใจเกิดขึ้น ซึ่งจะต้องมีการลงโทษ ครูผู้สอนจะให้การลงโทษทางกายแก่ผู้เรียนเพศชาย แต่จะลงโทษทางด้านจิตใจแก่ผู้เรียนเพศหญิง สำหรับการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น เมื่อเด็กถูกถามว่าโตขึ้นจะมีอาชีพใด เด็กส่วนใหญ่จะให้คำตอบโดยพิจารณาจากประสบการณ์ได้ตนพบเห็นจากตัวอย่างที่มาจากบิดามารดาญาติพี่น้องหรือบุคคลใกล้ชิดที่เพศเดียวกับตน เช่น เด็กชายที่บิดามารดาอาชีพเป็นตำรวจก็จะบอกว่าเมื่อตนโตขึ้นจะเป็นตำรวจ หรือเด็กหญิงที่มีมารดาเป็นเภสัชกรก็จะบอกว่าเมื่อโตขึ้นตนจะเป็นเภสัชกรด้วย เมื่อเด็กอายุมากขึ้นศึกษาเล่าเรียนระดับสูงขึ้น การพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพก็จะเปลี่ยนไป เพราะต้องใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วย ผู้ที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตนต้องการ เช่น ต้องการมีอาชีพเป็นวิศวกรแต่เรียนได้ไม่ดีในวิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์จะมีโอกาสน้อยในการเป็นวิศวกร เป็นต้น นอกจากนี้สังคมยังให้การยอมรับเพศชายและเพศหญิงในงานอาชีพต่างไม่เท่ากัน ถึงแม้ว่าทั้งสองเพศจะมีความสามารถไม่แตกต่างกัน เช่น สังคมให้การยอมรับว่าเพศชายเป็นแพทย์ นักการเมืองหรือวิศวกรได้ดีกว่าเพศหญิง ส่วนอาชีพนักบัญชี ประชาสัมพันธ์ หรือการพยาบาลเพศหญิงจะทำได้ดีกว่าเพศชาย เป็นต้น ดังนั้นการเลือกอาชีพของเพศหญิงและเพศชายจึงต้องคำนึงถึงการยอมรับของสังคมด้วย เพราะเมื่อบุคคลทำอาชีพใดอาชีพหนึ่งย่อมต้องการความสำเร็จ และความก้าวหน้าในงานอาชีพนั้น ๆ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการเรียกร้องความเสมอภาคของเพศหญิงกับเพศชาย การจัดการศึกษาส่งเสริมให้เพศหญิงได้เรียนรู้หลากหลาย และสังคมเกือบทุกระดับเปิดโอกาสให้เพศหญิงได้แสดงความสามารถในงานและกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นจึงทำให้ช่องว่างของความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายลดลงไปมาก

2) ความแตกต่างทางด้านเชาว์ปัญญา เชาว์ปัญญาหรือสติปัญญา (Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการปรับตัวเชาว์ปัญญา ของคนเราได้รับอิทธิพลหลักมาจากกรรมพันธุ์ และมีสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยเสริมเชาว์ปัญญาที่แตกต่างกันทำให้บุคคลมีความสามารถต่างกัน ในด้านการรับรู้ การเรียนรู้ การวิเคราะห์เปรียบเทียบ แจกแจง การปรับตัว และการแก้ปัญหา จะเห็นได้ชัดเจนว่าเชาว์ปัญญาที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก ทั้งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และการเรียนรู้จากสภาพการณ์ในชีวิตจริงจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบเชาว์ปัญญากับการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์แบบตามกันสูง กล่าวคือผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงจากการทำแบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา จะได้คะแนนจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์สูงด้วย นักจิตวิทยาใช้การจำแนกระดับไอคิว (IQ) เพื่อกำหนดความแตกต่างทางด้านเชาว์ปัญญาของบุคคล ไอคิวนั้นมีอยู่หลายระดับ แต่ละระดับจะสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมได้แตกต่างกันดังนี้

ไอคิว 140 ขึ้นไป สามารถสำเร็จปริญญาเอก เป็นผู้นำวิชาชีพต่าง ๆ

ไอคิว 120 – 139 สามารถสำเร็จปริญญาจากมหาวิทยาลัย ทำงานอาชีพขั้นสูง

ไอคิว 110 – 119 สามารถสำเร็จวิทยาลัย มีโอกาสจบมหาวิทยาลัย

ไอคิว 90 – 109 สามารถจบมัธยมศึกษา ทำงานอาชีพที่ใช้ความชำนาญธรรมดาได้

ไอคิว 80 – 89 ทำงานใช้ฝีมือไม่สูงนัก ค่าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ

ไอคิว 70 – 79 โอกาสที่จะจบหรือไม่จบชั้นประถมพอ ๆ กันเป็นกรรมกรลูกมือ

ไอคิว 50 – 69 ต้องสอนอย่างมากจึงจะทำงานทำนาได้

ไอคิว 25 – 49 มีความสามารถเท่ากับเด็กอายุ 6-7 ขวบ

ไอคิว 24 ลงมา ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

อย่างไรก็ตามการมีเซวาร์ปัญญาสูงเพียงอย่างเดียวไม่สามารถรับประกันได้ว่าผู้เรียนทุกคนจะประสบความสำเร็จในการเรียนได้เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น แรงจูงใจการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ การสนับสนุนของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มเพื่อนและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียน

3) ความแตกต่างทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามากอีกปัจจัยหนึ่ง คือ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยระดับการศึกษางานอาชีพและรายได้ของบิดามารดา ผู้ปกครองได้มีการจำแนกฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำฐานะทางสังคม เศรษฐกิจจะเป็นดัชนีชี้วัดที่มีความน่าเชื่อถือสูงสำหรับการทำนายผลสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จในการเรียน การหนีเรียน การพักเรียน และการออกจากโรงเรียนกลางคันของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกจากโรงเรียนกลางคันของผู้เรียนที่มาจากครอบครัวมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจระดับกลาง และผู้เรียนมีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจต่ำจะมากเป็น 2 เท่า ของผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจระดับกลาง ผู้เรียนที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ มีสถิติการออกจากโรงเรียนกลางคันมากที่สุด เนื่องจากฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจมีผลต่อการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

3.1) ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจมีอิทธิพลในการสนองความต้องการพื้นฐานหรือความต้องการเบื้องต้น (Basic Needs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหารที่ต้องได้รับการตอบสนองให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ บิดามารดาจำนวนไม่น้อย ไม่มีเงินสำหรับซื้ออาหารที่มีคุณภาพมาเลี้ยงดูบุตร ทำให้ร่างกายและสมองของเด็กไม่พัฒนาเท่าที่ควร บิดามารดาบางคนต้องทิ้งลูกทิ้งบ้านไปทำงานอาชีพที่ห่างไกลโดยปล่อยให้เด็กอยู่กันตามลำพัง ไม่มีคนคอยดูแลเรื่องอาหารการกิน เด็กจึงไปเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเมื่อต้องมาเรียนในขณะที่ท้องยังหิวอยู่ก็จะเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีสมาธิในการเรียนผลสัมฤทธิ์จึงตกต่ำลง

3.2) ความยากจนมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตครอบครัวจำนวนไม่น้อยที่ขาดการดูแลสุขภาพทางการแพทย์เมื่อเจ็บป่วยก็หาซื้อยารับประทานเอง ทำงานอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ นำไปสู่ปัญหาทางด้านอารมณ์มีความคับข้องใจและทำให้มีความขัดแย้งภายในครอบครัวเกิดขึ้นส่งผลให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่แน่นอน

3.3) ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจจะมีอิทธิพลในการสร้างประสบการณ์พื้นฐานให้กับเด็กที่มาจากครอบครัวทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดี จะมีประสบการณ์พื้นฐานต่อไปนี้มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่ดี เช่น กิจกรรมการเรียนรู้นอกโรงเรียน บิดามารดาที่มีฐานะและมีการศึกษาดี้มักจะหาโอกาสพาลูกไปเรียนรู้จากของจริงในสังคม เช่น พาลูกไปชมนิทรรศการทางศิลปะของศิลปินที่มีชื่อเสียง พาไปชมผลงานทางวิทยาศาสตร์ พาไปชมพิพิธภัณฑ์ พาไปชมการแสดงดนตรี พาไปแนะนำวิธีการยืมหนังสือจากห้องสมุด เป็นต้น การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่บ้าน บิดามารดาจะซื้อหนังสือพิมพ์ไว้เป็นประจำให้ลูกอ่านเด็กจะได้เรียนรู้สถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม

จัดหาคอมพิวเตอร์ให้ลูกใช้สำหรับค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต อันเป็นประสบการณ์เสริมที่สำคัญของการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน และบทเรียนนอกโรงเรียน บิดามารดาที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีจะแสวงหากิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้กับลูก เช่น ดนตรี ขี่บร็องแต่น้ำ ว่ายน้ำ เทนนิส และคอมพิวเตอร์ให้ลูกได้เรียน เพื่อลูกได้มีความรู้ความสามารถพิเศษเพิ่มเติมจากการเรียนในโรงเรียนและเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วย

3.4) บิดามารดา ผู้ปกครองที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีมักจะมีความพร้อมในการมีทุนเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้กับลูกก่อนที่จะเข้าโรงเรียน เช่น เตรียมความพร้อมด้านการพูดที่ลูกจะต้องใช้สื่อสารกับครูหรือเพื่อนที่โรงเรียนชี้แนะแนวทางการเรียนรู้และสามารถอธิบายบทเรียนที่ลูกไม่เข้าใจได้ พูดคุยกับลูกด้วยเหตุผลที่ค่อนข้างชัดเจนซึ่งแตกต่างไปจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีฐานะทางสังคมไม่ค่อยดีนัก ที่มักจะไม่สามารถช่วยเหลือลูกด้านการเรียนได้ เมื่อต้องการอบรมสั่งสอนลูกในเรื่องใด ๆ ก็ตาม มักจะใช้การดุด่ามากกว่าการอธิบายด้วยเหตุผล

3.5) บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีมักจะจัดแสวงหาสถานที่เรียนที่มีคุณภาพให้กับบุตรหลาน เช่น เป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงมีครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถสูง และมีสถานที่ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนพร้อม ทำให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถมากกว่าผู้มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ แต่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่ดีนัก อาจมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนระดับสูงได้เหมือนกัน โดยต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถสูง มีความมานะพยายามและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วยเพราะเขาต้องต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ มากมายจึงจะประสบความสำเร็จ

4) ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม (Culture) เป็นวิถีชีวิต (Way of Life) ของคนในสังคม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงมีการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งมีทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ เช่น เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ ภาษา และการสื่อสาร ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม มีบทบาทต่อการเรียนรู้ มีดังนี้

4.1) ค่านิยมในการอ่าน ในแต่ละสังคมให้ความสำคัญกับการอ่านไม่เหมือนกัน สำหรับคนไทยให้ความสำคัญกับการอ่านน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายจากการศึกษาพบว่า ในรอบ 1 ปี คนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยคนละไม่กี่บรรทัด บุตรหลานไม่ได้รับการปลูกฝังให้มีความรักการอ่านเท่าที่ควร จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่สูงนักทั้ง ๆ ที่ระดับเขาวนปัญญาของคนไทยนั้นไม่ได้ต่ำเลย เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและการเรียนรู้ในสังคม ผู้ที่ไม่ชอบการอ่านนั้นทำให้ได้เรียนรู้น้อยตามไปด้วย

4.2) ภาษาทุกสังคมมีการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสารเป็นของตนเอง ซึ่งอาจจะไม่เป็นภาษาสากลที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในสถานศึกษา เช่น นักเรียนไทยที่ไปศึกษาต่างประเทศ ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร หรือคนไทยที่อยู่ในภาคใต้มีภาษาถิ่นที่มีทั้งสำเนียงและคำศัพท์แตกต่างไปจากภาษากลาง ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้สำหรับการสื่อสารการเรียนการสอน ทำให้ไม่เข้าใจข้อมูลความรู้ที่ครูผู้สอนอธิบายหรืออาจตอบข้อสอบได้ไม่ดีทั้ง ๆ ที่เข้าใจและมีความรู้ที่จะตอบแต่ใช้ภาษาสื่อสารไม่ถูกต้อง เป็นต้น อีกทั้งภาษาจึงมีบทบาทสำคัญทำให้มีความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้เกิดขึ้น

4.3) เจตคติและค่านิยมต่อการศึกษา เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวและสังคมที่ปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของการศึกษา มีบิดามารดาคอยสนับสนุนช่วยเหลือให้กำลังใจและคอยเสริมแรง เมื่อบุตรหลานสนใจการเรียนหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่งผลให้เด็กไปโรงเรียนด้วยความสมัครใจ ใช้ความสามารถในการเรียนเต็มศักยภาพจึงมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนสูงกว่าเด็กที่เติบโตมาจากสังคมที่ไม่ปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของการเรียน

4.4) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่สังคมไทยในชนบทมักสร้างความรู้สึกรู้สึกให้เด็กได้รับรู้ว่าผู้ใหญ่เป็นบุคคลที่น่ากลัว น่าเกรงขาม เมื่อเด็กมีปัญหาการเรียนก็จะไม่กล้าถามหรือไม่กล้าไปปรึกษาครูผู้สอน ส่งผลให้เวลาเรียนจะมีแต่ความเครียด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่สนุกกับการเรียน ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมตะวันตกหรืออเมริกาเด็กจะถูกปลูกฝังให้รับรู้ว่าเป็นเพื่อนกับผู้ใหญ่ได้ มีอะไรก็บอกกล่าวปรึกษาหารือได้ จึงทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของเด็กในวัฒนธรรมไทยมีความแตกต่างไปจากสังคมตะวันตกหรืออเมริกาชัดเจน

Drucker (2011) ได้กล่าวว่า โดยแท้จริงแล้วการตัดสินใจต่อการบริการมีเพียง 2 ประเภทเท่านั้น คือ การตัดสินใจต่อการให้บริการที่มีการจัดเตรียมการหรือโครงการล่วงหน้า และการตัดสินใจต่อการให้บริการที่ไม่มีโอกาสเตรียมการล่วงหน้า และสรุปของการตัดสินใจต่อการให้บริการนั้นอาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1) แบ่งตามการใช้อำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย การตัดสินใจต่อการให้บริการของผู้บริหารในระดับสูงกว่าการตัดสินใจโดยผู้บริหารระดับปานกลางและการตัดสินใจของผู้บริหารระดับต่ำ

2) แบ่งตามจำนวนของผู้ทำการตัดสินใจ อาจจำแนกเป็นการตัดสินใจ โดยบุคคลเพียงบุคคลเดียวและการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล

3) แบ่งตามสถานการณ์ของการตัดสินใจ

4) แบ่งตามลักษณะและวิธีการตัดสินใจ อาจจำแนกเป็นการตัดสินใจโดยไม่ใช้เครื่องมือและข้อมูล หรือการตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูล และเครื่องมือประกอบการตัดสินใจ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการนั้น ต้องคำนึงถึงกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อม ความแตกต่างระหว่างเพศ เชื้อชาติ ปัญญา ความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว วัฒนธรรม ค่านิยมของบิดามารดา ซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องประสานผู้ปกครอง และชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นทีมดำเนินงานอย่างจริงจังและชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายต่อไป

กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนากระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องและจัดทำคู่มือให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้สำหรับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษทั้งภายในศูนย์การศึกษาพิเศษและการจัดบริการที่บ้าน ซึ่งมีผลการวิจัยที่แสดงกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2552) ได้ระบุว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และการให้บริการมี 7 แนวทาง คือ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน อาจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์การซักประวัติ สังคมมิติหรือการเยี่ยมบ้าน

2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา เป็นวิธีการคัดกรองเด็กหรือบุคคลที่มีความบกพร่องแยกจากเด็กทั่วไปจัดว่าเป็นการค้นหาเบื้องต้น

3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน (Based Assessment) เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป การวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนให้คำนึงถึงทักษะพื้นฐานทั้ง 6 ทักษะ

4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan : IFSP) เป็นจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กพิการแต่ละประเภท และจัดทำแผนข้อมูลเฉพาะครอบครัวของเด็กพิการแต่ละบุคคล

5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม (Appropriate Intervention Activities) เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทที่ต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐาน และข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กพิการ นอกจากต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานแล้วยังต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความสามารถของทักษะทั้ง 6 ด้านและทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ

6) การประเมินความก้าวหน้า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจะต้องมีการจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก แฟ้มผลงานเด็ก การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึกโดยครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบ นักวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องอาจมีการประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ซึ่งควรจะมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เป็นการกำกับ ติดตามผล การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทางการให้บริการและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมให้ตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษ และเป็นไปตามแผนบริการเฉพาะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงการที่เด็กพิการได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่ตรงตามความต้องการตามที่กำหนดในแผนบริการเฉพาะครอบครัวและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ญาณิกา สุพล (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มไว้ว่า เด็กที่ได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้นย่อมมีความสำคัญต่อตัวเด็กโดยตรงที่สุด เพราะเด็กจะได้รับบริการที่ครอบคลุมไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพ ขอนามัย การบริการทางจิตวิทยาและบริการทางการศึกษาแก่เด็ก เพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะด้านร่างกาย ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางอารมณ์ ทักษะทางวิชาการ และทักษะพื้นฐานอาชีพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่อายุ 0 ถึง 7 ปี

มยุรี ผิวสุวรรณ และคณะ (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ซึ่งเป็นอีกหนึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการที่ได้รับความต้องการ ทางกายภาพ อารมณ์ สังคม ถ้าเด็กพิการไม่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูตั้งแต่แรกพบความพิการหรือแรกตรวจพบความผิดปกติอย่างต่อเนื่องแล้ว อาจส่งผลให้เกิดความยากต่อการรักษาและอาจทำให้มีลักษณะความพิการมากกว่าเดิม ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความพิการเพิ่มมากขึ้นและลดภาวะความเสี่ยงความพิการที่อาจแทรกซ้อนได้ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการผ่านทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) กล่าวถึง ขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ว่าเป็นการเน้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ 0 -19 ปี โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล 7 ขั้นตอน ได้แก่

1) การรวบรวมข้อมูลทั่วไป หมายถึง การใช้เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนพิการ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลด้านการแพทย์ ข้อมูลด้านบริการสังคมสงเคราะห์ และข้อมูลอื่น ๆ ของนักเรียนพิการ พร้อมจัดทำระเบียบข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2) การคัดกรองประเภทความพิการ หมายถึง การประเมินเบื้องต้นว่าเด็กมีความผิดปกติหรือมีภาวะเสี่ยงต่อความผิดปกติ เพื่อเป็นข้อมูลในการประสานการช่วยเหลือและการใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและคนพิการ ประกอบกับกระบวนการประเมินทางจิตวิทยาในการคัดกรองประเภทความพิการ โดยใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกประเภทและระดับความพิการ และนำผลการคัดกรองไปใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือ

3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง การรวบรวมข้อมูล ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการประเมินจากทีมสหวิทยาการ ครอบคลุมการประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินที่เป็นมาตรฐาน ในการประเมินทักษะต่างๆ เช่น ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่

ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการดูแลช่วยเหลือตนเองและสังคม ทักษะการพูดและการใช้ภาษา ทักษะทางวิชาการ และทักษะความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ ความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการประเมินความสามารถพื้นฐานครอบคลุมทุกด้าน นำข้อมูลจากการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนพัฒนาต่อไป

4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง การจัดทำแผนการศึกษาที่ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล สามารถพัฒนาศักยภาพนักเรียนพิการครอบคลุมทุกด้านซึ่งมีองค์ประกอบคือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล โดยทีม นักสหวิทยาการที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย เป้าหมายระยะยาว 1 ปี วันเริ่มต้น วันสิ้นสุด วิธีหรือเทคนิคการสอน สื่อ เกณฑ์และการประเมินผล และผลการประเมิน มีการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่เพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามความต้องการจำเป็น ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการประสานการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

6) การประเมินความก้าวหน้า หมายถึง การจัดทำข้อมูล เพื่อแสดงผลพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามเกณฑ์ชี้วัดของ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และมีการปรับปรุงแผนพัฒนาศักยภาพ ตามความต้องการจำเป็น โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ประเมินความก้าวหน้านักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาศักยภาพและหลังได้รับการพัฒนาศักยภาพ นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพนักเรียน พร้อมทั้งรายงานผลความก้าวหน้าพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ พัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างเป็นระบบ การประเมินผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

7) การนิเทศติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อหมายถึง การประชุมชี้แจง ระบบการส่งต่อและการใช้แบบบันทึกการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับบริการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการแพทย์การศึกษา สังคม และอาชีพ มีการใช้แบบบันทึก การส่งต่อนักเรียนพิการเพื่อส่งต่ออย่างเป็น ระบบ มีการส่งต่อทั้งภายนอกและภายใน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่องการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการช่วยเหลือ

Louise Allistion. 2007. (อ้างถึงใน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555) ได้เสนอ การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยครอบครัวเป็นฐานว่า หลักการสำคัญที่จะทำให้เกิดประโยชน์ แก่เด็ก คือ การแบ่งปันความรับผิดชอบระหว่างครอบครัว และนักสหวิชาชีพและการทำงานแบบร่วมมือ ร่วมใจซึ่งความร่วมมือของผู้ปกครองในบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจำเป็นต้องมี หลายระดับ เพื่อสนับสนุนความต้องการจำเป็น และสถานภาพของครอบครัวที่แตกต่างกัน

Mc William, P. J. 1993. (อ้างถึงใน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555) ได้นำ ทฤษฎีพัฒนาการ มาบูรณาการตามหลักการและแนวคิด มุ่งเน้นการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก และการเรียนรู้โดยยึดเด็กเป็นสำคัญตามหลักปรัชญา 6 ประการ ดังนี้ ประการที่ 1 ยึดพัฒนาการ เด็กทั่วไปเป็นเกณฑ์ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีอัตราความเร็วของพัฒนาการในแต่ละด้าน หรือในแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกันออกไป พัฒนาการตามปกติของเด็กนั้นจะดำเนินไปที่ละขั้น และพัฒนาการขั้นต้นจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาการขั้นต่อไป ดังนั้นการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มตามระดับพัฒนาการเป็นเรื่องสำคัญ ประการที่ 2 ปรัชญาว่าด้วยพฤติกรรมมนุษย์ ปรัชญาในข้อนี้มุ่งเน้นเรื่องการปรับพฤติกรรมและการสอนสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเด็ก มุ่งสอนทักษะต่าง ๆ ให้เด็กนำไปใช้ ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้เด็ก เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเองได้ ในประการที่ 3 ปรัชญาบูรณาการทฤษฎีต่าง ๆ คือ การนำเอา หลักการในหลายทฤษฎีมาผสมผสานกัน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตรและเนื้อหา ในการสอน การใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดให้เด็กแต่ละคน ประการที่ 4 การทำงานพื้นฐานร่วมกับคณะสหวิชาชีพ ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็ก ประการที่ 5 คณะทำงานจะต้องได้รับการฝึกในเรื่องการสังเกตการแปลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ตลอดจนวิธีการ ตอบสนองต่อพฤติกรรมของเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม นั้นเป็นทักษะที่ละเอียดอ่อน ประการที่ 6 ยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละครอบครัว

พวงมณี ชัยเสรี (2557) กล่าวว่า กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเฉพาะของเด็กพิการ เป็นการสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เด็กพิการวัยเรียนตามบ้านที่อาศัยตามพื้นที่ เขตชนบทได้เข้าถึงการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคมอย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลไม่เป็นภาระต่อผู้ปกครอง ครอบครัวและสังคม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้พัฒนากระบวนการมาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ สำหรับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งภายในศูนย์การศึกษาพิเศษและการจัดบริการที่บ้าน มีผลการวิจัยที่แสดงกระบวนการการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากรายงานการวิจัย และพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุระหว่าง 0-18 ปี ของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ และศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกระบวนการ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่โปรแกรม คือ ระยะที่เด็กก่อนเข้ารับบริการ มีการส่งต่อ การค้นหาและการคัดแยก

ระยะที่ 2 การรับบริการ คือ ระยะที่เด็กเริ่มเข้ารับบริการ มีการตรวจสอบ การพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนบริการครอบครัว การปฏิบัติการสอน และการประเมินผล

ระยะที่ 3 การสิ้นสุดการรับบริการ ได้แก่ การส่งต่อไปสู่โปรแกรมใหม่ และการจัดที่เรียนที่เหมาะสมให้เด็กได้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไป หรือเรียนในโรงเรียนการศึกษา พิเศษเฉพาะความพิการ

จักรี ปัดพีและนวลฉวี ประเสริฐสุข (2559) ได้ศึกษาระบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านเป็นระบบที่ผ่านการสังเคราะห์และบูรณาการความรู้ พบว่า สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมอย่างทั่วถึง ไม่มีความยุ่งยากหรือซ้ำซ้อน ของการปฏิบัติงาน และเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านในพื้นที่ห่างไกลตามชนบทสามารถเข้าถึง การรับบริการและการพัฒนาตามวัยของแต่ละบุคคล

Alana S. Hillman (2013) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พบว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ถ้าได้รับการเตรียมความพร้อมทางด้านอารมณ์ สังคม หรือด้านวิชาการ ในรูปแบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนกลุ่มที่รับบริการ ในศูนย์ ECSE จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สรุปได้ว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เน้นให้เห็นความสำคัญของครอบครัว การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการพัฒนาเด็ก ให้ได้รับบริการอย่างครอบคลุม และทั่วถึงโดยให้เด็กและครอบครัวได้รับการช่วยเหลือต่อเนื่องทันเวลา ตรงกับความต้องการโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และประสานนักสหวิชาชีพในชุมชน เข้าร่วมให้บริการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมี 7 แนวทาง คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำ แผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (IFSP) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมิน ความก้าวหน้า และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

สรุปได้ว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นระบบ ในการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการในด้านต่างๆ โดยเร็วที่สุดทันที ตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่พบสภาพความพิการ ทั้งกลุ่มที่พบความบกพร่องและกลุ่มที่มีความเสี่ยง และเพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการไปตามขั้นตอน และสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน การช่วยเหลือจะครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพอนามัย ด้านจิตวิทยา และการศึกษา โดยมุ่งเน้นการให้พ่อแม่ และครอบครัวของเด็กพิการมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และประสาน นักสหวิชาชีพในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือโดยมุ่งพัฒนาเด็ก ให้ได้รับบริการจากนักวิชาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย นักการศึกษา						ความถี่
	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ญาณิกา สุพล (2554)	Mc William, P. J.(2556)	พวงมณี ชัยเสรี (2557)	สมพร ทวานเสรี (2555)	Alana S. Hillman (2013)		
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ	✓	✓	-	✓	-	✓	4
2. การคัดกรองประเภทความพิการ	✓		-	-	-	✓	2
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	✓	✓		-	-	✓	3
4. การจัดทำแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP และแผนให้บริการ ช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	✓	-	✓	✓	-	✓	4
5. การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล	-	-	-	✓	-		1
6. เครือข่ายผู้ปกครอง				-	✓	✓	2
7. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้	-	-	-	✓	-	-	1
8. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	✓	-	✓	✓	-	✓	4
9. การประเมินความก้าวหน้า	✓	-	-	✓	-	✓	3
10. การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ	✓	-	-	✓	-	✓	3

จากตารางที่ 1 พบว่า กระบวนการของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ที่มาจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และผู้วิจัย
ได้นำมาใช้ในการกำหนดกระบวนการของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
เรียงตามลำดับการปฏิบัติจริง ก่อน - หลัง มี 10 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ
- 2) การคัดกรองประเภทความพิการ
- 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน
- 4) การจัดทำแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
- 5) การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล
- 6) เครือข่ายผู้ปกครอง
- 7) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 8) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม
- 9) การประเมินความก้าวหน้า
- 10) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ

6. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

เครือข่ายความร่วมมือเกิดจากการประสานเชื่อมโยงองค์กร หน่วยงานในชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

ความหมายของเครือข่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้ระบุความหมายของคำว่า “เครือข่าย” หมายความว่า การที่คณะบุคคลเข้ามามีบทบาทในฐานะการสร้างร่วมมือ สร้างแนวร่วม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา หรือการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ซึ่งคำว่า “เครือข่าย” ได้นำมาใช้เป็นสายลักษณะอักษรเพื่อที่จะให้เกิดกลไกความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับ การจัดการเครือข่ายผู้ปกครองมีความสำคัญในการพัฒนาจัดกระบวนการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งเป็นรูปแบบและกระบวนการขับเคลื่อนงาน การสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และครูที่เป็นกลไกสำคัญของการเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงาน ทำให้เครือข่ายผู้ปกครองได้รับประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองต่อไป

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 “เครือข่ายผู้ปกครอง” หมายความว่า การรวมกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาเดียวกัน เพื่อร่วมมือกับสถานศึกษาในการประกอบกิจกรรมด้านการพัฒนาการเรียนรู้ และพฤติกรรมของนักเรียน “ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดา มารดาหรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และหมายความรวมถึงบุคคลที่นักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำหรือนักเรียนอยู่รับใช้การงาน

สธรรต ยอดยิ่ง (2554) ได้กล่าวว่า ทุกภาคส่วนของสังคมต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน โรงเรียนต้องมีบทบาทต่อชุมชนด้วยการดึงชุมชนเข้าสู่โรงเรียน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง ต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้การจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยการคอยกำกับดูแลการศึกษาของบุตรหลาน ติดตามความก้าวหน้าและสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครอง เป็นกำลังสำคัญของการร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งช่วยให้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เกิดผลอย่างจริงจังและรวดเร็ว เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมเพราะสังคมปัจจุบันต้องการเด็กยุคใหม่ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ มีคุณสมบัติที่ดีในการเป็นสมาชิกใหม่ของสังคม การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพ ความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนร่วม เข้าใจสถานการณ์ อุทิศตน เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

ศศิรัศม์ วีระไวทยะ (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดให้เครือข่ายภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานโดยสร้างการมีส่วนร่วม โดยสถานศึกษาตั้งให้ผู้ปกครอง วัด และชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมต่อเนื่อง ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับงบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก : ในส่วนนี้สถานศึกษาต้องจัดหาให้เพียงพอเหมาะสมทั้งจากต้นสังกัด เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำมาสนับสนุนการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการอย่างทั่วถึง ครอบคลุม เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องพร้อมมีการระดมทรัพยากรด้านนี้จากชุมชนหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ

พัชรินทร์ จันทาพูน (2555) ได้กล่าวถึงความหมายของเครือข่าย คือกลุ่มคน องค์กร สถาบัน หรือหน่วยงาน ที่ประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกันด้วยความสมัครใจ ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนข่าวสารกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กร สมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เครือข่ายผู้ปกครองเป็นการสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กพิการ เพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการไปในทางที่ดีและมีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และแนวคิดระหว่างผู้ปกครองกับครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กพิการให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละคน สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายผู้ปกครอง

ปัจจุบันนี้ถือว่าเมืองครุงานจำนวนมากตระหนักว่า “เครือข่าย” เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันให้ได้ประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ถ้าครอบครัวต้องการให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องใดก็ต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ต้องอยู่ให้เห็นเพื่อยืนยันในสิ่งที่สอนว่าถูกต้องดีงาม ในส่วนของญาติพี่น้อง ญาติมิตร ควรปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างเช่นเดียวกัน พ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ต้องคอยกระตุ้นเตือนสม่ำเสมอ เพื่อให้ลูกรู้จักคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ของสังคมทุกเวลาทุกโอกาส โดยพูดคุย้าเตือนบ่อย ๆ ต้องมีเกณฑ์ ชัดเจนว่า สิ่งใดดีสมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดีสมควรละเว้น เพื่อสมาชิกในครอบครัวสามารถตัดสินใจได้ว่า สิ่งใดดีและสมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดีสมควรละเว้น เพื่อสมาชิกในครอบครัวสามารถตัดสินใจได้ว่า สิ่งใดดีที่สมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดีไม่สมควรปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้รูปแบบในครอบครัวเป็นบุคคลที่ดี โดยคนในครอบครัวกระทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง มีความเชื่อมั่นในสมาชิกครอบครัว มีความใกล้ชิดสนิทสนม อบอุ่น และไว้วางใจได้ และปลูกฝังทัศนคติในการดำรงตนที่ดี เพื่อเป็นกรอบการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้า

สมจิต เนียมหอม (2560) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายผู้ปกครองว่า การที่ผู้ปกครองได้ตัดสินใจส่งลูกหลานเข้าไปเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ แล้วแสดงว่าผู้ปกครองตัดสินใจแล้วว่าโรงเรียนนั้น ๆ ได้ผ่านเกณฑ์การตัดสินใจของตัวผู้ปกครองเป็นอย่างดีแล้ว เมื่อลูกหลานของผู้ปกครองเข้าไปเรียนโรงเรียนนั้น ๆ แล้ว ผู้ปกครองก็ควรแสดงความร่วมมือกับทางโรงเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นต้น โดยสามารถอธิบายบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายผู้ปกครองได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การริเริ่มตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การไม่ว่าการวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การประสานงาน และการควบคุม

2) การดำเนินการตัดสินใจ คือ การรู้จักในแง่ของการตัดสินใจเป็นเอกฉันท์วิธีนี้มีลักษณะของการขอข้อมูลและความคิดเห็นจากทุกคน และมีการตัดสินใจปฏิบัติการ คือ การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้การเลือกทางปฏิบัติทางใดทางหนึ่งนั้นหมายถึงเมื่อเลือกแล้วต้องให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์การนั้น ๆ

3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร ก็ตามต้องมีความสามัคคีกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทุก ๆ ด้านจึงเป็นที่มาของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของแต่ละระดับจะเป็นระดับใดก็ตาม อันเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาตนเอง ในการพัฒนางานวิจัย

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง เป็นวิธีหนึ่งที่ประเมินพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การที่มุ่งเน้นการประเมิน เช่น วิสัยทัศน์ การวางแผนงาน การแก้ไขปัญหาเชิงกลยุทธ์ เป็นต้น

ปรีชา ศรีสง่า และคณะ (2560) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการเครือข่ายผู้ปกครองว่า แนวทางที่จะช่วยในการพัฒนาการจัดการเครือข่ายผู้ปกครอง มีดังนี้

1) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียน ครู และเครือข่ายผู้ปกครองควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการรวมตัวกันมีการกำหนดระเบียบ กติกา อย่างชัดเจน ต้องมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องแบบแผนเป็นรูปธรรม

2) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเครือข่ายผู้ปกครองมีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องตามระเบียบข้อบังคับของเครือข่ายผู้ปกครองปีละ 2 ครั้ง ซึ่งถือว่าน้อยเกินไป อย่างน้อยควรมากกว่า 2 ครั้ง โดยโรงเรียนเป็นเจ้าภาพคอยอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

3) ด้านการร่วมมือ เครือข่ายผู้ปกครองและครูควรมีการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ การมีความร่วมมือกัน ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็สำเร็จ สังคมใดสามารถทำให้คนมีความร่วมมือร่วมใจทำกิจกรรมของสังคมให้บรรลุเป้าหมายได้ สังคมนั้นมีความเข้มแข็ง เพราะความเข้มแข็งของสังคมในการที่จะทำสิ่งใด ๆ ในกลุ่มคณะของตนให้ประสบผลสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือความรับผิดชอบเป็นภาระผูกพันของบุคคลในเครือข่าย

4) ด้านข้อมูลข่าวสาร ควรแจ้งปัญหาให้ผู้ปกครองเครือข่ายทราบโดยตรงดีกว่าแจ้งผ่านทางนักเรียน เพราะการสื่อสารระหว่างบุคคลในเครือข่ายเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้วยการพูด การเขียน หรือการแสดงลักษณะท่าทางระหว่างผู้ส่งและผู้รับข่าวสารทั้งจากภายในและภายนอกเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคลในเครือข่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูผู้บริหารโรงเรียน ครูและเครือข่ายผู้ปกครองควรมีสานสัมพันธ์ระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างเครือข่ายผู้ปกครองและครูต้องทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

6) ด้านภาวะผู้นำ ต้องมีการปรับทัศนคติความเข้าใจผู้ปกครองกับครูเพราะทัศนคติเป็นความรู้สึกและความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งในทางบวกหรือลบ และทำให้บุคคลเกิดแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่ง

7) ด้านการใช้ประโยชน์เครือข่ายโรงเรียนและครูควรใช้ประโยชน์จากศักยภาพของผู้ปกครองให้ความสำคัญของผู้ปกครอง เช่น เครือข่ายผู้ปกครองร่วมเป็นวิทยากร การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางประสานงานร่วมกัน ใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสารสนเทศ การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากรการใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ สร้างกระแสผลักดันประเด็นใหม่ ๆ

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่เครือข่ายของผู้ปกครองเป็นการสร้างความร่วมมือ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กพิการ พัฒนาการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการไปในทางที่ดีและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็กพิการ เป็นการสนับสนุนให้เด็กพิการได้มีพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของเครือข่ายผู้ปกครอง

ศศิวิมล จุลศิลป์ (2554) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายประกอบด้วย 1) การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception) 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Share Vision) 3) มีผลประโยชน์ร่วมกันและความสนใจร่วมกัน (Mutual Interest/Benefits) 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) 5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) และ 6) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction)

พัชรินทร์ จันทาพูน (2555) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ มีดังนี้ 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) การบริหารทรัพยากรร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 5) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน 6) การร่วมกันบริหารผลประโยชน์ และ 7) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน

สรวง วรอินทร์ (2557) ได้กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ขอบข่ายงานส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สร้างขึ้น

ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการเครือข่ายความร่วมมือ และคณะกรรมการดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือ 2) ขอบข่ายงานส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย งานข้อมูลและสารสนเทศนักเรียน รายบุคคล งานคัดกรองนักเรียน งานส่งเสริมนักเรียน งานป้องกันและแก้ปัญหาการเรียน งานการส่งต่อ และงานเยี่ยมเยียนฟื้นฟูจิตใจนักเรียน 3) กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การลงมือ ปฏิบัติ การประสานงาน การประเมินผล และการปรับปรุง และรายงานผล

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของเครือข่ายผู้ปกครอง ควรประกอบด้วย 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) การบริหาร ทรัพยากรร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 5) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน 6) การร่วมกัน บริหารผลประโยชน์ และ 7) การประเมินผลและการปรับปรุงงาน เป็นกระบวนการบริหารเครือข่าย ความร่วมมือ เพื่อส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพเด็กให้มีประสิทธิภาพร่วมกัน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ปกรณีกิตติ ม่วงประสิทธิ์ และคณะ (2563) ได้กล่าวถึงปัจจัยและองค์ประกอบ ที่เอื้อต่อความสำเร็จของกระบวนการมีส่วนร่วมจะมีปัจจัยที่สำคัญในการบริหารว่า ปัจจัยที่มีความ สำคัญนั้นประกอบไปด้วย 1) การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน (Participation) 2) การกระจายอำนาจจากสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครองในการร่วมพัฒนาผู้เรียน (Decentralization) 3) การสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครอง ในรูปแบบของการสื่อสาร แบบสองทาง (Two way Communication) และ 4) ระบบการส่งต่อผู้เรียนระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลร่วมพัฒนากระบวนการศึกษาของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งกล่าวได้ว่าองค์ประกอบในแต่ปัจจัยซึ่งประกอบไปด้วย สถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชน จะมีความสำคัญและมีบทบาทที่แตกต่างกันไปในแต่ละองค์ประกอบ (Decision Making)

สิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษา : กรณีศึกษาเขตภาษีเจริญและเขตบางกอกใหญ่ พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ แตกต่างกันก็มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาไม่แตกต่างกัน เพราะว่าพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชนองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อุ้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ทุกเพศ อย่างเท่าเทียมกัน

สราวดี เพ็งศรีโคตร และคณะ (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน ส่วนผลการใช้รูปแบบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

วีระยุทธ ศิริรัตนกุล (2555) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบุญชริก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ

อุปสรรคห้าเขต 5 ตามแนวคิดด้านการบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านบริหารงานงบประมาณ

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นแรงในการช่วยสนับสนุน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่ดี ให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถสนับสนุนลูกได้ตลอดเวลา เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด การร่วมมือกับโรงเรียน จะเปรียบเสมือนเป็นการเพิ่มพลังในการพัฒนาเด็กที่เหมาะสม และสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้เด็กมีความมั่นคงทางจิตใจและแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการเข้ารับการศึกษาลูก ส่งผลให้ลูกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อีกทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในสังคมไทย พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความใส่ใจและสนใจในการศึกษาของบุตรหลาน ช่วยสนับสนุนเมื่อโรงเรียนมีการติดต่อสื่อสารมายังผู้ปกครอง โดยขอความร่วมมือหรือความคิดเห็นก็มักจะได้รับการตอบสนองด้วยดีในด้านที่พ่อแม่ผู้ปกครองนั้นมีความสามารถพอที่จะสนับสนุนให้กับลูก ทำให้มีผลต่อการร่วมพัฒนาศักยภาพเด็กพิการต่อไปเป็นอย่างดี

7. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ หรือ โมเดล หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นต้นแบบของสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือกระบวนการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รูปแบบจำลอง สิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาองค์กร เป็นต้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ ดังนี้

ปิยวัชร สุทธิวิช (2558) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย หรือตัวแปร หรือองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ลักษณะของชุดความสัมพันธ์เส้น และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

สุรียา ศรีโกศา (2559) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของสิ่งที่สร้างขึ้นมา สามารถสร้างจากหลักการต่าง ๆ ที่มีอยู่จากการหยั่งรู้ด้วยคำอุปมาอุปไมย หรือแตกมาจากทฤษฎีก็ได้

ณัฐญา พลเสน (2561) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นแบบอย่าง โดยสร้างจากความคิด ประสบการณ์ หรือจากทฤษฎี หลักการต่าง ๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่ออธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

Willer. D.(2011) ได้กล่าวว่า รูปแบบ เป็นการสร้างมโนทัศน์ เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal system) และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ เป็นชุดขององค์ประกอบต่าง ๆ ตั้งแต่สองส่วนขึ้นไป มีลักษณะเชื่อมโยง สัมพันธ์กัน และสอดคล้องกัน ถูกสร้างขึ้นจากหลักการ แนวคิด

ทฤษฎี ปรับประยุกต์ ให้ตรงกับบริบทที่เป็นจริง ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน

ประเภทของรูปแบบ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของรูปแบบไว้ คือ

ทิสนา แคมมณี (2555) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ทั่วไป มี 5 ประเภท ดังนี้

1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบหรือรูปแบบคล้าย (Analogue Model) มีลักษณะเป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม และกราฟ เป็นต้น

5) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Casual model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพการณ์หรือปัญหาในรูปแบบด้านศึกษาศาสตร์ มักเป็นแบบนี้เป็นส่วนใหญ่

ชีรวัดน์ นิจนตร (2560) ได้กล่าวถึงประเภทของรูปแบบว่า รูปแบบมีหลายประเภททั้งในเชิงกายภาพที่เป็นรูปธรรมและเชิงแนวคิด ที่เป็นนามธรรม สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

สิริรัชต์ แก้วงาม (2562) ได้กล่าวถึงประเภทของรูปแบบว่า รูปแบบมีหลายประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ 2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และ 4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว

จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภท เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละสาขา ตามหลักการ ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ศึกษาในการสร้างรูปแบบ เช่น รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ รูปแบบเชิงภาษา รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ รูปแบบเชิงแผนผัง และรูปแบบเชิงสาเหตุ เป็นต้น

องค์ประกอบของรูปแบบ

มีนักวิชาการจำนวนมากได้ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

นิวัตร นาคะเวช (2554) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันและสรุปไว้ว่า องค์ประกอบ คือ มีส่วนปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และองค์ประกอบเสริม โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์โรงเรียนในฝัน 2) หลักการบริหารจัดการ 3) ระบบโครงสร้างการบริหาร 4) กลยุทธ์การดำเนินงาน 5) ภาพความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบย่อย 24 องค์ประกอบ องค์ประกอบเสริม 2 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนา โดยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน มีคุณลักษณะทั้งด้านความมีประโยชน์ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนในฝันและโรงเรียนทั่วไปได้

สุรินทร์ จาดเปรม และคณะ (2563) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาสมรรถนะสูงของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงาน คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา ฯ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) เงื่อนไขส่งเสริมความสำเร็จ คู่มือการใช้รูปแบบมีองค์ประกอบ 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การศึกษารูปแบบ บทที่ 3 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง บทที่ 4 การจัดโครงสร้างการบริหาร และบทที่ 5 ข้อควรปฏิบัติ ทั้งนี้ผลการประเมินรูปแบบด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป 2) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผนดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผล มีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน และประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ เงื่อนไขความสำเร็จ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและ 2) มีองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอและผลการประเมินรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

สมถวิล ฤกษ์งาม (2562) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบเกี่ยวข้อง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างการบริหาร 2) การบริหารกลยุทธ์ 3) การบริหารบุคลากร 4) พฤติกรรมวิธีการบริหาร 5) ระบบและวิธีการปฏิบัติงาน 6) ค่านิยมร่วม และ 7) ทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 4 ด้าน 1) ความเป็นเลิศด้านวิชาการ 2) ความเป็นเลิศด้านการบริหารงบประมาณ 3) ความเป็นเลิศด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ความเป็นเลิศด้านการบริหารทั่วไป และด้านองค์ประกอบเชิงระบบของรูปแบบ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) ปัจจัยกระบวนการ 3) และปัจจัยผลผลิต

ทัศนีย์ รัตนสุวรรณ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล โดยภาพรวมพบว่า มีองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งด้านการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ แต่เนื่องจากบริบทเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา ทำให้มีการบูรณาการระบบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงมีระดับการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ซึ่งผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการแปลงสภาพ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต จากผลการตรวจสอบประสิทธิภาพ ยืนยันรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล โดยการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความสอดคล้อง และมีความเป็นประโยชน์ทุกด้าน

ชัยพร พันธุ์น้อย (2564) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรีที่สร้างขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต โดยผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบฯ พบว่า ด้านผลการดำเนินงานของหน่วยบริการตามตัวบ่งชี้ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร และการดำเนินงานของหน่วยบริการเพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามจุดประสงค์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ด้านความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ ตัวแทนภาคีเครือข่าย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์ (2564) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้สรุปองค์ประกอบ

การพัฒนาารูปแบบ

การพัฒนาารูปแบบ มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

ไมตรี บุญทศ (2554) ได้นำเสนอขั้นตอนการสร้างและพัฒนาารูปแบบ 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเตรียมก่อนการวิจัย การเลือกพื้นที่การวิจัย การเตรียมทีมวิจัย เครื่องมือวิจัย
- 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาโรงเรียนพื้นที่ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบัน ปัญหาโรงเรียนพื้นที่การวิจัย ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
- 3) ร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน
- 4) ตรวจสอบและแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
- 5) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน
- 6) ประเมินและปรับปรุงการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้นำเสนอวิธีการสร้างหรือการพัฒนาารูปแบบ ดังนี้

1) สร้างหรือพัฒนาารูปแบบตามสมมติฐานโดยการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบและผลการศึกษา หรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ การพัฒนาารูปแบบนี้จะต้องใช้หลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้ามามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อนแล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อเสนอแนะจาก การศึกษาค้นคว้า ทฤษฎีแนวคิดหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลหรือทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่มีอิทธิพล หรือความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะทำได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

พินิจ สังสัพพันธ์ (2561) ได้กล่าวถึงการสร้างและพัฒนาารูปแบบว่า ขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาารูปแบบจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่ไม่มีข้อกำหนดตายตัว แต่จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยทั่วไปอาจแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1) ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ (Construct) การพัฒนาารูปแบบต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐาน ในกำหนดเนื้อหาควรมีหลักการแนวคิด ทฤษฎีรองรับ มีการกำหนดลักษณะของรูปแบบที่จะสร้างและระบุปัญหาและความต้องการจำเป็นอีกด้วย

2) ขั้นตอนการหาคุณภาพของรูปแบบ โดยการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำ รูปแบบไปใช้งานจริง รวมทั้งมีการประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาในสถานการณ์จริงที่จะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ

และอิทธิพลหรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจพิจารณา ตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะทำให้ รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น การพัฒนารูปแบบจากการวิเคราะห์

3) การรับรองรูปแบบ การศึกษาและพัฒนารูปแบบขึ้นมาแล้วควรจะต้อง นำมาทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบที่สร้างขึ้นจึงควรมีความชัดเจน จากการทดสอบ ซึ่งผลของการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับรูปแบบนั้น ๆ รูปแบบบางรูปแบบ ไม่สามารถกระทำได้ด้วยวิธีการทางสถิติซึ่งอาจด้วยข้อจำกัดบางประการ หรือเป็นการศึกษา เรื่องที่ต้องการ ความละเอียดอ่อนมากกว่าผลสรุปที่ได้มาจากการทดสอบด้วยตัวเลข

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบจะต้องดำเนินการ อย่างเป็นระบบชัดเจน โดยเริ่มจากขั้นรวบรวมปัญหา โดยศึกษาความเป็นมา สภาพปัจจุบัน และ ปัญหาที่พบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างรูปแบบ ในขั้นพัฒนาหรือสร้างรูปแบบ ควรมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบให้สัมพันธ์กัน มีการตรวจสอบรูปแบบ สู่ขั้นทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบ ขั้นกำกับ ติดตามสู่การปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้ได้มาซึ่ง รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ที่สุด

8. บริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

เมื่อ พ.ศ. 2523 มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมสามัญศึกษาได้กำหนด ให้มีกองการศึกษาพิเศษรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส จึงแบ่งออกเป็นฝ่ายส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และจากนั้นฝ่ายส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2541 ได้ออกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมสามัญศึกษาเป็นกองการศึกษาเพื่อคนพิการ และกองการศึกษาสงเคราะห์เพื่อให้มีการจัดการศึกษา ให้แก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น พ.ศ. 2546 เนื่องจากมีการปฏิรูประบบราชการ ได้มีการปรับโครงสร้างของกระทรวงศึกษา พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และกำหนดให้ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 จนถึง พ.ศ. 2530 กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ได้ขยาย การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยรับโอนโรงเรียนกาวีละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ เดิมชื่อโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์กาวีละวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนขึ้นกับค่ายกาวีละ และจัดตั้งโรงเรียนอุบลปัญญาอนุกุล จังหวัดอุบลราชธานี ขึ้นเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแห่งที่สอง นอกจากนี้ยังขยาย การเปิดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์อีก 4 แห่ง ในภูมิภาค คือที่จังหวัดจันทบุรี กาญจนบุรี สุราษฎร์ธานี และต่อมาได้จัดตั้ง โรงเรียนชุมพรปัญญาอนุกุลกับรับโอนโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญาจากมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน

อีกหนึ่งแห่ง พ.ศ. 2524 จัดการศึกษาให้เด็กหูตึงเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ พ.ศ. 2526 ประเทศไทยได้จัดตั้งสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยขึ้น พ.ศ. 2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินงานจัดการเรียนร่วมภายใต้ชื่อ โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ โดยมอบให้สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ดำเนินงานทดลองจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ 2 ประเภท คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่โรงเรียนพญาไท โรงเรียนราชวินิต และโรงเรียนวัดเซตวันธรรมาวาส รวมทั้งศึกษาวิจัย สร้างเครื่องมือ และสื่อต่าง ๆ และในปี พ.ศ. 2533 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ขยายการจัดการเรียนร่วมไปยังสำนักงานการศึกษาจังหวัดต่าง ๆ และในปี พ.ศ. 2538 ขยายผลการจัดการเรียนร่วมได้ครบ 76 จังหวัด พ.ศ. 2534 ประกาศใช้กฎหมายคนพิการฉบับแรกของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 แต่ในปัจจุบันได้ขยายงานบริการ โดยให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการทุกประเภทและเมื่อเด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ จะส่งต่อให้เด็กเข้าเรียนร่วมทั้งในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาต่อไป พ.ศ. 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้ให้กรมสามัญศึกษาจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาพิเศษขึ้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ในการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง

และต่อมาใน พ.ศ. 2538 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้กรมสามัญศึกษาจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ ระดับประเทศ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำเขตการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2539 สำนักงานงบประมาณจึงได้สนับสนุนงบประมาณ เป็นค่าครุภัณฑ์ ส่วนหนึ่งให้กรมสามัญศึกษาเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำเขตการศึกษา ทั้งหมดจำนวน 4 เขตการศึกษา ได้แก่ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และเขตการศึกษาส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ซึ่งต่อมาในปีงบประมาณ 2540 ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังทั้งทางด้านบุคลากรที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และครุภัณฑ์ พร้อมทั้งงบประมาณดำเนินการ และให้เพิ่มอีก คือ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

และ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การศึกษา เพื่อคนพิการเพิ่มขึ้นอีก 8 แห่ง ใน 8 เขตการศึกษา ได้แก่ เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา และเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 เป็นต้นไป และในปีนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยมีคำขวัญว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2543 โดย ฯพณฯ ท่านสมศักดิ์ ปรีศนายนันท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ลงนามในประกาศตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2542 เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมสามัญศึกษาดำเนินการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เพื่อจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการสนับสนุนการเรียนการสอน จัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การจัดครูเดินสอน แก่คนพิการในสถานศึกษาที่รับเด็กพิการเรียนร่วม

ในระยะแรก ได้รับความอนุเคราะห์สถานที่จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ ให้จัดตั้งสำนักงานชั่วคราว โดยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้อำนวยการ ทงดี เฉลิมเดชชาติ คณะครูอาจารย์และบุคลากรทุกท่านเป็นอย่างดี ซึ่งมีนายถาวร คำมุงคุล ดำรงตำแหน่งหัวหน้า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นคนแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ได้ย้ายสำนักงานชั่วคราวไปตั้งอยู่เลขที่ 258 หมู่ 19 ถนนชยางกูร ตำบลบึง อำเภอมือ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้อาคารสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมือเดิม เป็นสำนักงานชั่วคราวในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคณาธิการ

ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ภายในบริเวณ ศูนย์ราชการส่วนที่ 1 ตำบลโนนหนามแท่ง อำเภอมือ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยได้รับงบประมาณจากบผู้ว่า CEO จังหวัดอำนาจเจริญ มาตั้งสำนักงานใหม่ ในพื้นที่ จำนวน 5 ไร่ 12.5 ตารางวา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2550 โดยมี นางสุวิมล ศรีไชย เป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ นายชุน นันทศิริพล เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ มีครู บุคลากรทั้งหมด จำนวน 45 คน เป็นสถานศึกษาที่จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ 9 ประเภท ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมและทางอารมณ์ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กออทิสติก และพิการซ้อนจึงต้องมีการจัดการศึกษาพิเศษ โดยการจัดหลักสูตร รูปแบบ วิธีการสอน จุดประสงค์การเรียนรู้ เทคนิคเทคโนโลยี สื่อ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และการวัดผลประเมินผล ที่สอดคล้องกับความสามารถความสนใจความถนัดและความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล รวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่เด็กพิการและสถานศึกษาให้บริการในพื้นที่ 7 อำเภอ ในจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ อำเภอมืออำนาจเจริญ อำเภอสว่างคณิศม อำเภอลานาน อำเภอบุพุมราขวงศา อำเภอบนา อำเภอลืออำนาจ และอำเภอบัวตะพาน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นศูนย์การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของเด็กพิการรวมทั้งการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการ และความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องรวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่เด็กพิการและสถานศึกษา ให้บริการในพื้นที่ 7 อำเภอในจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ อำเภอมืออำนาจเจริญ อำเภอสว่างคณิศม อำเภอลานาน อำเภอบุพุมราขวงศา อำเภอบนา อำเภอลืออำนาจ และอำเภอบัวตะพาน

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จักรพันธ์ จันทรศรี และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญา พบว่า ปัจจัยในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญา มีอิทธิพลโดยรวมต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญามากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ การอบรมพัฒนาและคุณลักษณะของบุคคล แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลทางตรง

ต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญาแล้ว พบว่า ทักษะยังคงมีอิทธิพลต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญามากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะของบุคคล ขณะที่การอบรมพัฒนาและความรู้ส่งผลทางอ้อมต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญาเท่านั้น ซึ่งรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญาและกระบวนการที่ได้มาตรฐานของผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญามีความเหมาะสมจะเห็นได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) ความเป็นมืออาชีพเป็นการทำงานที่มีความรอบรู้เชี่ยวชาญชำนาญ สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานอย่างถูกต้องมีไหวพริบในการจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานและทำงานให้เกิดผลงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้โดยไม่สร้างความเดือนร้อนให้ตนเองและผู้อื่น

นระรงค์ ชาวเพ็ชร (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว การส่งเสริมให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเร่งรัดส่งเสริมให้สังคมยอมรับคนพิการมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการที่อยากเรียนต้องได้เรียนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการทุกภาคส่วนเร่งรัดให้ผู้พิการขอรับบริการตามสิทธิอย่างเท่าเทียมเหมือนคนปกติ เร่งรัดการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้พิการอย่างทั่วถึงและหลากหลาย ส่งเสริมให้ทุกองค์กรประสานงานให้บริการและการส่งต่อแก่ผู้พิการส่งเสริมการรับบริการจากภาครัฐที่มีคุณภาพ ส่งเสริมอาชีพแก่ผู้พิการและผู้ดูแลผู้พิการอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

บุรินทร์ สารีคำ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน พบว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านเป็นระบบที่ผ่านการสังเคราะห์และบูรณาการความรู้ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง อย่างเป็นรูปธรรมอย่างทั่วถึงไม่มีความยุ่งยากหรือซ้ำซ้อน ซึ่งระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน จากผลการวิจัย พบว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน เป็นการพัฒนาทักษะด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการซึ่งต้องระบุความต้องการทั้งทางกายภาพ อารมณ์ สังคม และการศึกษาตามตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ

มยุรี ผิวสุวรรณ และคณะ (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ พบว่า สภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงลำดับคือ ด้านการรวบรวมข้อมูลประวัติจากหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ ด้านประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ความต้องการจำเป็น ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และเตรียมความพร้อมตามแผนที่กำหนดด้านการอบรมผู้ปกครอง ด้านการบริการช่วยเหลือโดยชุมชน และบริการทรัพยากรการเรียนรู้และด้านการเยี่ยมบ้าน เมื่อได้ลองพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการมีความพึงพอใจในระดับสูงสุด

ยิ่งพร เจียตระกูล และคณะ (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่

พบว่า ผู้ปกครองเด็กพิการที่นำบุตรหลานมารับบริการ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองเด็กพิการที่นำบุตรหลานมารับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ รองลงมาคือ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า ในส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งต่อและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่ ตามลักษณะการรับบริการของเด็กพิการในปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมารับบริการลักษณะต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รชนี สรรเสริญและคณะ (2553) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุมชนเพื่อให้คนพิการมีโอกาสได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีโอกาสเท่าเทียมกับคนไม่พิการ ลดความยากจนและอยู่ในสังคมได้ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนจึงเป็นความร่วมมือกันระหว่างคนพิการ ครอบครัวของคนพิการ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์การศึกษาการพัฒนาอาชีพการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

ศุภาวรรณ แก้วทิพย์ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 พบว่า ในสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 มี 7 ข้อ ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้าและ 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านอัตถจริยา รองลงมาคือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตตาและการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านปิยวาจา ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

Isabel M. Smith (2015) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศึกษาวิจัยกับเด็กก่อนวัยเรียนที่มีโรคออทิสติกสเปกตรัม (ASD) ได้เข้าร่วมในการศึกษา ประสิทธิภาพของโปรแกรมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยมีการรักษาโดยนักบำบัด รวมไปถึง การฝึกอบรมผู้ปกครอง ซึ่งรวมถึงการรักษาแบบตอบสนองแบบพิวทิลและการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวก ประเมินผลโดยการวัดความสามารถและพฤติกรรมก่อนและหลังได้รับการ เป็นระยะเวลา 1 ปี จากการวิจัย พบว่า ผลลัพธ์ทางปัญญาและการใช้ภาษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมของทุกกลุ่ม มีระดับที่สูงขึ้น มีผลลัพธ์คะแนนความรู้ความเข้าใจพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญ

Nicole M. Tomasello (2010) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การให้บริการความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีครอบครัวเป็นศูนย์กลางสำหรับทารกและเด็กวัยหัดเดินที่มีความพิการ พบว่า การให้บริการความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีครอบครัวเป็นศูนย์กลางแก่ครอบครัวที่มีทารกและเด็กวัยหัดเดินที่มีความพิการเป็นสิ่งสำคัญของบริการช่วยเหลือที่เด็กควรได้รับตั้งแต่แรกเริ่ม พบความพิการ ช่วยให้ครอบครัวสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนการประเมินและการรักษาของบุตรหลานของตนได้ และช่วยสะท้อนให้ผู้ให้บริการระยะแรกเริ่มยอมรับได้ว่าครอบครัวสามารถช่วยเหลือในด้านพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะพบอุปสรรคส่วนบุคคลและบริบทต่อการให้ครอบครัวเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการยังคงมีอยู่ อย่างไรก็ตาม เพื่อพัฒนาความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการจัดการกับอุปสรรคเหล่านี้และเติมเต็มบทบาทความเป็นผู้นำในทีมให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาเกี่ยวกับความพิการและให้ครอบครัวเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

Mary P. Moeller (2013) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยครอบครัวสำหรับเด็กที่หูหนวกหรือมีปัญหาในการได้ยิน พบว่า แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยครอบครัว มีดังนี้

- 1) แนะนำแนวทางการสื่อสารกับเด็กที่หูหนวกหรือมีปัญหาในการได้ยินแก่ครอบครัว ซึ่งครอบครัวอาจต้องมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันระหว่างโปรแกรม
- 2) สนับสนุนทางเลือกการสื่อสารของครอบครัวที่เลือกให้แก่บุตรหลาน
- 3) ใช้การประเมินร่วมกับครอบครัวเพื่อพิจารณาเมื่อมีความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงแนวทางการสื่อสารที่เลือก
- 4) สอนการสื่อสารโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น การใช้ภาษามือในการสื่อสาร การใช้ภาษาภาพเพื่อรองรับการป้อนข้อมูลทางภาษาของเด็ก บริการเครื่องมือช่วยฟังจากผู้ให้บริการที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการได้ยิน ภาษา และการสื่อสารของเด็ก

World Health Organization (2011) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการ พบว่า คนพิการคือบุคคลซึ่งประสบภาวะความไม่สมบูรณ์ทางร่างกายหรือจิตใจชั่วคราวหรือถาวร โดยสภาวะความไม่สมบูรณ์นั้นทำให้ไม่ได้รับผ่านที่เน้นการจัดการและการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยได้พิจารณาประเด็นของความเท่าเทียมทางด้านบริการสุขภาพ การศึกษา และโอกาสในการทำงาน ทั้งนี้ ในปัจจุบันความพิการมักถูกตีความหมายจากสังคมมากกว่าความผิดปกติทางร่างกาย

Ministry of Education (2010) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก ทั้งนี้เพราะสภาพความพิการและสภาพปัญหาของนักเรียน พิการแต่ละคนมีความรุนแรงที่แตกต่างกัน จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านดูแลนอกเหนือจาก ครูประจำชั้น เพื่อให้เด็กนักเรียนพิการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ และมีความสุข ไม่เป็นภาระของผู้อื่น แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการ ในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และรวดเร็วขึ้น

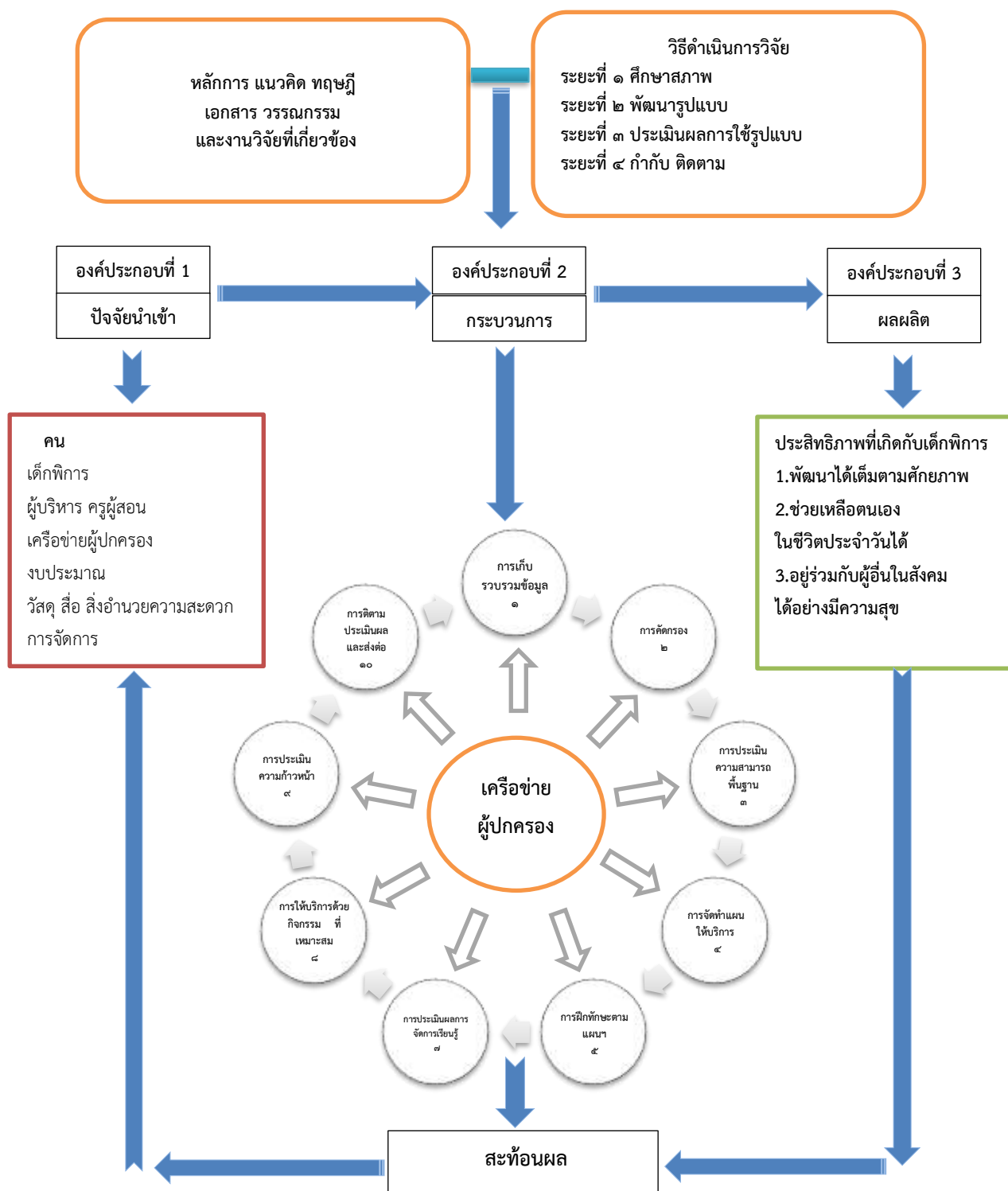
Turner, S. (2010) ให้แนวคิดว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องระมัดระวังให้มาก โดยเฉพาะในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของเด็กสิ่งสำคัญ คือ ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกภูมิใจในตนเอง จุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นควรเป็นระยะสั้นที่มีโอกาสทำสำเร็จ ได้ง่าย พยายามหลีกเลี่ยงจุดมุ่งหมายที่ยากเพื่อไม่ให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกล้มเหลวควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผิดชอบและเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายในแต่ละข้อก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง

Tha Tako School (2012) ได้กล่าวถึงการคัดกรองว่า การคัดกรองเป็นการพิจารณา ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสม ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับความต้องการต่าง ๆ ความถูกต้องแม่นยำในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในด้านสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของผู้เรียนต้องเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะการคัดกรอง นักเรียนทำให้มีการจัดกลุ่มที่ ชัดเจน ครูสามารถกำหนดวิธีการช่วยเหลือได้แต่ทั้งนี้เกณฑ์การคัดกรอง ต้องมีมาตรฐาน เพื่อความมีประสิทธิภาพ ในการคัดกรองนักเรียน เพราะจะส่งผลต่อการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนได้ตรงตามความต้องการจำเป็นและเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

10. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ระยะที่ 3 ทดลอง และประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้ รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย ผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ 3) พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มี 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวม ข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล เครือข่ายผู้ปกครอง

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

โดยมีรายละเอียดแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

1.1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 -2564) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของหน่วยงานต้นสังกัด แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร หลักการเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลักการเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ และบริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ แล้วนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบต่อไป

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้สรุปประเด็นสำคัญที่มีความสอดคล้องกัน และเกี่ยวข้องกันจากเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บันทึกลงในแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล จัดกลุ่มนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

1.2 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 23 คน เครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 9 คน และผู้ปกครองเด็กพิการ จำนวน 70 คน (เลือกจากผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และเด็กพิการที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม รวม 35 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กพิการซ้อน รวม 25 คน และผู้ปกครองเด็กออทิสติก จำนวน 10 คน)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชุดที่ 1 สอบถามสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย อาชีพ ตำแหน่ง อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ และการเข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของ Likert โดยมีค่าน้ำหนักเป็น 5 ระดับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในตอนท้ายแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะ ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างอิสระ

1.2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

1) สร้างข้อคำถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ใช้ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพ ตำแหน่ง อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ และการเข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ

2) สร้างข้อคำถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือวิจัยประเภทแบบสอบถาม จากงานวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2556) นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดกรอบประเด็นคำถามตามขอบเขตเนื้อหา และดำเนินการสร้างข้อคำถามตามกรอบที่กำหนด พร้อมตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญ

1.2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective

Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) ได้แก่ นายมานิตย์ คำงาม ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดร.นพพล อธิจันทร์ อดีตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ดร.สุรพล เสนบุญ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี ดร.สุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา แก้วศรี หัวหน้าสำนักงานวิจัย และบริการวิชาการ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) การตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .99 และ .89 จากนั้นจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ทำหนังสือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

2) จัดประชุมครู บุคลากร ผู้ปกครองเด็กพิการ และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง ชี้แจงทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือจัดเก็บข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2.1)

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ข้อมูลที่เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยหาร้อยละ และข้อมูลแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมาย ของข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51-5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปสาระสำคัญ และแจกแจงความถี่ ตามประเด็นที่วิเคราะห์ได้ (Content Analysis)

1.2.7 ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1/2563

1.2.8 ผลที่ได้รับ

ได้ข้อมูลสภาพและองค์ประกอบทำให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

รายละเอียดการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้

2.1 ศึกษาดูงานการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด 3 แห่ง ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ได้แก่ 1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น 2) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

2.1.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 ศูนย์ ฯ ละ 40 คน จำนวน 120 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ แบบสังเกต
- 2) กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ การสังเกต เกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง
- 3) นำประเด็นการสัมภาษณ์ แบบสังเกต เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2563 โดยการสัมภาษณ์ สังเกตด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง พร้อมทั้งจัดบันทึกผลการสัมภาษณ์ การสังเกต จัดพิมพ์ข้อมูล แล้วนำผลการสัมภาษณ์ การสังเกต ส่งให้กลุ่มเป้าหมายทำการตรวจสอบ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลการสัมภาษณ์ การสังเกตในครั้งนี้

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2.2 สันทนาการกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ

2.2.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการศึกษาพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา/ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด และผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการอย่างต่อเนื่องในระยะ 2 ปี ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ข) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด จำนวน 2 คน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 คน หัวหน้าบ้านพักเด็กจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบลบ้านสร้างถ่อใน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1 คน ผู้แทนเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการสร้างประเด็นการสนทนา
- 2) กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง
- 3) นำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมแนบประเด็นการสนทนากลุ่มไปกับหนังสือเชิญ และผู้วิจัยประสานทางโทรศัพท์อีกครั้งกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันเข้าร่วมสนทนา และดำเนินการสนทนาตามวัน เวลาที่กำหนดในเดือนกรกฎาคม ปี 2563 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลองค์ประกอบรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.3 ร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.3.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลจากการศึกษาระยะที่ 1 ประกอบด้วย

- 1) การศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การศึกษาสภาพการให้บริการ

ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ และข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2 ประกอบด้วย 1) การศึกษาดูงานการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กพิการ และ 3) การสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มายกร่างรูปแบบ ซึ่งมีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ จำนวน 10 ขั้นตอน และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต และคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอ ร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.4 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.4.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 2.2.1)

2.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็น การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ จำนวน 10 ข้อ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพิเศษ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือโดยคำปรึกษากำหนดประเด็นจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการสร้างประเด็นการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ

2) กำหนดประเด็นการตรวจสอบเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ

3) นำประเด็นการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน (กลุ่มเป้าหมายตาม 2.2.1) เพื่อเชิญเข้าร่วมประชุมตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบพร้อมแนบประเด็นการตรวจสอบไปกับหนังสือเชิญ และผู้วิจัย ประสานทางโทรศัพท์อีกครั้งกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันเข้าร่วมประชุม และดำเนินการประชุมตามวันและเวลาที่กำหนดในเดือนสิงหาคม 2563 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

โดยผู้วิจัยได้จัดบันทึกตามประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันพิจารณา ร่วมวิพากษ์ตามองค์ประกอบของรูปแบบ คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขให้เป็นรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ที่สุด พร้อมจัดทำคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาจากผลการพิจารณาในที่ประชุมของผู้ทรงคุณวุฒิ และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมหลังประชุม โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ข้อมูลที่เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยหาร้อยละ และข้อมูลแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมาย ของข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51-5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาหาสาระสำคัญ และแจกแจงความถี่ ตามประเด็นที่วิเคราะห์ได้ (Content Analysis)

2.5 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.5.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน (กลุ่มเป้าหมายตาม 2.2.1)

2.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร ตามองค์ประกอบของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พร้อมแนบประเด็นการตรวจสอบไปกับหนังสือเชิญทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยประสานทางโทรศัพท์อีกครั้งกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยัน และขอความอนุเคราะห์ให้ดำเนินการตรวจสอบพร้อมขอให้ส่งเอกสารการตรวจสอบกลับคืนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ (ดำเนินการพร้อมกันตามข้อ 2.4.3) โดยผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒินำมาปรับปรุง พัฒนาแก้ไขให้เป็นคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ที่สุดเพื่อนำไปใช้กับผู้เกี่ยวข้องต่อไป

2.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปลงสาระสำคัญและแจกแจงความถี่ คำร้อยละตามประเด็นที่วิเคราะห์ได้ (Content Analysis)

2.6 ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 / 2563

2.7 ผลที่ได้รับ

ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ/คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ พร้อมทั้งจะนำไปทดลองใช้ต่อไป

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ทดลองใช้รูปแบบ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3.1.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2.1)

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นประเด็นการตรวจสอบ โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับประเด็นการตรวจสอบ การสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกข้อมูล

2) กำหนดประเด็น การสัมภาษณ์ การสังเกต เกี่ยวกับผลการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

3) นำประเด็นการสัมภาษณ์ แบบสังเกต เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2/2563 ตามประเด็นการสัมภาษณ์ สังเกตด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติได้จริงทั้ง 3 องค์กรประกอบ องค์กรประกอบที่ 1 ปัจจุบันำเข้า องค์กรประกอบที่ 2 กระบวนการ จำนวน 10 ขั้นตอน และองค์กรประกอบที่ 3 ผลผลิต พร้อมทั้งจัดบันทึกผลการสัมภาษณ์ การสังเกต จัดพิมพ์ข้อมูล แล้วนำผลการสัมภาษณ์ การสังเกต และร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลกับกลุ่มเป้าหมายทุกสิ้นเดือน/สิ้นภาคเรียน เพื่อนำข้อมูลสู่การปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้สถิติพื้นฐานจากค่าความถี่ ร้อยละ เขียนบรรยายเป็นความเรียง และนำเสนอข้อมูลผลการทดลองการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการต่อกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.2 ประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ในภาคเรียนที่ 2/2563

3.2.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2.1)

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชุดที่ 2 ประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และผู้แทนเครือข่าย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย อาชีพ ตำแหน่ง อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษและการเข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของ Likert มีค่าน้ำหนักเป็น 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ในตอนท้ายแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะ ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3.2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

1) สร้างข้อคำถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ใช้สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพ ตำแหน่ง อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ และการเข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ

2) สร้างข้อคำถามตอนที่ 2 ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ดำเนินการโดยศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือวิจัยประเภทแบบสอบถาม จากงานวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2556) นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม และเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดกรอบประเด็นคำถามตามขอบเขตเนื้อหาแล้วสร้างข้อคำถามตามกรอบที่กำหนดพร้อมตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective

Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายชื่อตั้งภาคผนวก ก) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

2) การตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .99 และ .89 จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ทำหนังสือราชการจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

2) จัดประชุมครู บุคลากร ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อขอความร่วมมือจัดเก็บข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2.1)

3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ข้อมูลที่เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยหาร้อยละ และข้อมูลแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมาย ของข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51-5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปรสาระสำคัญและแจกแจงความถี่ ตามประเด็นที่วิเคราะห์ได้ (Content Analysis)

3.3 ประชุมวิพากษ์ผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3.3.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งได้มา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 35 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 23 คน เครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการ 9 ประเภท จำนวน 9 คน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ระเบียบวาระการประชุม ข้อมูลตามข้อ 3.1-3.2 ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการนำประเด็นบรรจุในระเบียบวาระการประชุม

2) กำหนดประเด็นข้อมูลตามข้อ 3.1-3.2 บรรจุในวาระการประชุมเกี่ยวกับ ผลการทดลองใช้รูปแบบและความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบ และร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ

3) นำประเด็นที่บรรจุในวาระการประชุมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อ ดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบ จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประชุมต่อไป

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 35 คน เพื่อเข้าประชุม พร้อมแนบระเบียบวาระการประชุม คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ไปกับหนังสือเชิญประชุม พร้อมแนบเอกสารตอบรับเข้าประชุมไปด้วย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายยืนยัน เข้าร่วมประชุมโดยส่งเอกสารตอบรับกลับมา และดำเนินการประชุมตามวัน เวลาที่กำหนด ในเดือนมีนาคม 2564 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ แล้วนำผลมาอภิปรายร่วมกัน วิพากษ์และสรุปผลจากมติเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมตามฐานข้อมูล

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มข้อมูลตามองค์ประกอบของรูปแบบ นำเสนอข้อมูลผลการประชุมวิพากษ์หลังการใช้รูปแบบ และผลการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

3.4 ได้รูปแบบและตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญที่สมบูรณ์ผ่านการทดลองใช้จริง

แหล่งข้อมูล ได้แก่ รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ฉบับสมบูรณ์

3.5 นำเสนอรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ต่อสาธารณชน

3.5.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด ครู บุคลากร ผู้ปกครอง เครือข่าย ผู้ปกครอง สถานศึกษาอื่นทั่วไปและหน่วยงานภายนอก

3.5.2 เครื่องมือที่ใช้หลากหลายช่องทาง เช่น การประชุมของหน่วยงานภายนอก จัดนิทรรศการแสดงผลงาน เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก วารสาร และจุลสาร เป็นต้น

3.6 ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2/2563

3.7 ผลที่ได้รับ

ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ผ่านการทดลอง ในสถานการณ์จริง ซึ่งมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงต่อไป

ระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

การกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบมีวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ร่วมกันวางแผน กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

4.1.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2.1)

4.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ระเบียบวาระการประชุม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการสร้างประเด็นบรรจุในระเบียบวาระการประชุม

2) กำหนดประเด็นที่จะบรรจุในวาระการประชุมเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ จำนวน 10 ขั้นตอน

3) นำประเด็นที่บรรจุในวาระการประชุมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อ ดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประชุมต่อไป

4.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 105 คน เพื่อเข้าประชุม พร้อมแนบระเบียบวาระการประชุม คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ไปกับหนังสือเชิญประชุม พร้อมแนบเอกสารตอบรับเข้าประชุมไปด้วย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายยืนยัน เข้าร่วมประชุม โดยส่งเอกสารตอบรับกลับมา และดำเนินการประชุมตามวัน เวลาที่กำหนด ในเดือนพฤษภาคม 2564 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ แล้วนำผลแต่ละกลุ่ม มาอภิปรายร่วมกันวิพากษ์ และสรุปผลจากมติเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมตามฐานข้อมูล

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ตามองค์ประกอบของรูปแบบ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลผลการประชุมกำกับ ติดตาม

การใช้รูปแบบ เกี่ยวกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจสู่การนำลงปฏิบัติเกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบ/คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

4.2 ออกกำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ

4.2.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 1.2.1)

4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ แบบสังเกต
2) กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ การสังเกต เกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

3) นำประเด็นการสัมภาษณ์ แบบสังเกต เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1/2564 โดยการสัมภาษณ์ สังเกตด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมายในการใช้รูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้จริงตามองค์ประกอบของรูปแบบ พร้อมทั้งจัดบันทึกผลการสัมภาษณ์ การสังเกต จัดพิมพ์ข้อมูล แล้วนำผลการสัมภาษณ์ การสังเกต มาร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลสู่การปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำสู่การปฏิบัติได้จริงเกิดความยั่งยืนต่อไป

4.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เขียนบรรยายเป็นความเรียง และนำเสนอข้อมูลผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองต่อกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4.3 จัดประชุมสรุปผลการกำกับติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

4.3.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 35 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 3.3.1)

4.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ระเบียบวาระการประชุม และข้อมูลตามข้อ 4.2 ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการสร้างประเด็นบรรจุในระเบียบวาระการประชุม

2) นำประเด็นตามข้อ 4.2 บรรจุในวาระการประชุมสรุปผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ

3) นำประเด็นที่บรรจุในวาระการประชุมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประชุมต่อไป

4.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 35 คน เพื่อเข้าประชุม พร้อมแนบระเบียบวาระการประชุม ผลการกำกับติดตาม คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ไปกับหนังสือเชิญประชุม พร้อมแนบเอกสารตอบรับเข้าประชุมไปด้วย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายยืนยันเข้าร่วมประชุมโดยส่งเอกสารตอบรับกลับมา และดำเนินการประชุมตามวัน เวลาที่กำหนดในเดือนตุลาคม ปี 2564 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ โดยแยกประชุมกลุ่มย่อยแล้วนำผลแต่ละกลุ่มมาอภิปรายร่วมกันวิพากษ์และสรุปผลจากมติเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม

4.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เขียนเป็นความเรียง นำเสนอข้อมูลผลการประชุมสรุปผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบเกี่ยวกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบรูปแบบ คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้รูปแบบที่ต้องนำสู่การปรับปรุง พัฒนาต่อไป

4.4 ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1/2564

4.5 ผลที่ได้รับ

ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญที่สมบูรณ์ มีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนในการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ผู้วิจัยได้แสดงขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย และแสดงแนวทางดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ รายละเอียด ดังตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 แสดงขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
<p>ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ</p>	<p>1. ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2. ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ</p>	<p>ได้ข้อมูลสภาพ และองค์ประกอบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
<p>ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 2. สนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ร่างรูปแบบ และจัดทำคู่มือการให้บริการช่วยเหลือ 4. ตรวจสอบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและคู่มือการให้บริการช่วยเหลือ 	<p>ได้รูปแบบและคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญพร้อมนำไปทดลองใช้ต่อไป</p>
<p>ระยะที่ 3 ทดลอง ประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ 2. ประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบ 3. ประชุมวิพากษ์ผลการใช้รูปแบบและร่วมกำหนดตัวชี้วัด 4. ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ฉบับสมบูรณ์ 	<p>ได้รูปแบบ และได้ตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ผ่านการทดลองในสถานการณ์จริง</p> <p>มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ต่อไป</p>
<p>ระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันวางแผน กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบ 2. ออกกำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบ 3. จัดประชุมสรุปผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบ พร้อมเน้นการนำสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป 	<p>ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการนำรูปแบบไปใช้ และได้ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบที่มีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนในการช่วยเหลือเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป</p>

ตารางที่ 4 แสดงแนวทางดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มประชากรแหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง	1.1 ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ	ศึกษาเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	เอกสารวรรณกรรมและงานวิจัย	แบบวิเคราะห์เอกสาร	ได้ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ
	1.2 ข้อมูลสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม	ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง เด็กพิการ และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง 105 คน	แบบสอบถาม	ได้ข้อมูลสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง	2.1 ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกข้อมูล	ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครอง เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ 3 แห่ง ๆ ละ 40 คน รวม 120 คน	แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล	ได้องค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
	2.2 องค์ประกอบของรูปแบบ	สนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน	ประเด็นการสนทนากลุ่ม	ได้องค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
	2.3 ร่างรูปแบบและคู่มือการให้บริการ	วิเคราะห์ ร่างรูปแบบและคู่มือ	ข้อมูลได้จากประเด็นที่ศึกษา ข้อ 1.1-2.2	แบบวิเคราะห์เอกสาร	ได้ร่างรูปแบบคู่มือรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงแนวทางดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มประชากรแหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้รับ
	2.4 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ	การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ	ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน	แบบสอบถาม	ได้ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
	2.5 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือ	ประเด็นการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือ	ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน	แบบวิเคราะห์เอกสาร	ได้ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือ
3. เพื่อทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ	3.1 การทดลองการใช้รูปแบบ	การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกข้อมูล	กลุ่มประชากรตามข้อ 1.2	แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล	ได้ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
	3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้	แบบสอบถาม	กลุ่มประชากรตามข้อ 1.2	แบบสอบถาม	ได้ข้อมูล ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบ
	3.3 ผลการประชุมวิพากษ์หลังการใช้รูปแบบ	ระเบียนวาระการประชุม บันทึกการประชุม	ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่าย ผู้ปกครอง รวม 35 คน	วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อ 3.1-3.2 จากการประชุม	ได้ผลการประชุมหลังใช้รูปแบบและตัวชี้วัด

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงแนวทางดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มประชากรแหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้รับ
4. เพื่อกำกับติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ	4.1 ผลการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ วางแผน กำกับ ติดตาม การใช้รูปแบบ	ระเบียบวาระการประชุมบันทึกการประชุม	กลุ่มประชากรตามข้อ 1.2	วิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกการประชุม	ได้ข้อมูลผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในการนำรูปแบบไปใช้และร่วมกันวางแผน กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบ
	4.2 ผลการออกกำกับติดตามเชิงรุกการใช้รูปแบบ	การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกข้อมูล	กลุ่มประชากรตามข้อ 1.2	แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล	ได้ข้อมูลผลการใช้รูปแบบอย่างต่อเนื่อง
	4.3 ผลการประชุมสรุปผล การกำกับติดตามการใช้รูปแบบ	ระเบียบวาระการประชุมบันทึกการประชุม	กลุ่มประชากรตามข้อ 3.3	วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อ 4.2 จากบันทึกการประชุม	ได้ข้อมูลผลการใช้รูปแบบอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนา รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
2. ผลการพัฒนา รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
3. ผลการทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
4. ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก 1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ และ 2) ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ รายละเอียดปรากฏตามข้อ 1.1-1.2 ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ข้อมูลพื้นฐานขององค์ประกอบของรูปแบบที่มีความสอดคล้องกัน สามารถนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มี 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (นิวัตร นาควะช, 2554; มิศลิป ชินภักดี, 2555; ไหมตรี บุญทศ, 2555; ทิศนา แหมมณี, 2555; ปารีชาติ ชมชื่น, 2555; สมชัย จรรย์ไพบูลย์, 2555; พิจิตรา ธงพานิช, 2560; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561

และ Joyce & Well, 2000) และกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล เครือข่ายผู้ปกครอง การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2552, 2560; ญานิกา สุพล, 2554; Mc William, 2556; พวงมณีชัยเสรี, 2557; สมพร หวานเสรี, 2555 และ Alana S. Hillman, 2013)

1.2 ผลการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 5-7

ตารางที่ 5 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ				
1	โดยการสังเกตพฤติกรรมและการใช้สังคมมิติ	4.83	0.43	มากที่สุด
2	โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง / ชักประวัติเด็กพิการ	4.70	0.46	มากที่สุด
3	โดยการออกให้บริการและประเมินพฤติกรรมเด็กพิการระหว่างครูผู้สอน ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ	4.58	0.51	มากที่สุด
4	นำข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการมาวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	4.95	0.21	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.76	0.13	มากที่สุด
การคัดกรองประเภทความพิการ				
5	วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.92	0.27	มากที่สุด
6	ประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง	4.90	0.31	มากที่สุด
7	จัดกลุ่มผู้พิการตามแบบการคัดกรอง	4.62	0.54	มากที่สุด
8	ประสานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง	4.81	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.81	0.13	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ) สภาพการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
การประเมินความสามารถพื้นฐาน				
9	ประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ	4.64	0.50	มากที่สุด
10	เปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป	4.58	0.39	มากที่สุด
11	จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.88	0.33	มากที่สุด
12	สรุปผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ โดยการใช้ผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง	4.81	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.72	0.07	มากที่สุด
การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม				
13	กำหนดแนวทางและดำเนินการในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครูผู้สอนกับเครือข่ายผู้ปกครอง	4.81	0.41	มากที่สุด
14	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.65	0.49	มากที่สุด
15	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดามารดาและผู้ปกครองของเด็กพิการ	4.88	0.33	มากที่สุด
16	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.85	0.37	มากที่สุด
17	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม/ประเมินติดตามพัฒนาการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.67	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.81	0.13	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม				
18	วางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน	4.63	0.50	มากที่สุด
19	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์	4.75	0.43	มากที่สุด
20	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะความสามารถของเด็กพิการแต่ละประเภท ในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.66	0.53	มากที่สุด
21	ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.68	0.43	มากที่สุด
22	สะท้อนผลการประเมินของเด็กพิการแต่ละบุคคล แก่ผู้ปกครองเพื่อการปรับปรุงพัฒนา	4.86	0.35	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.77	0.07	มากที่สุด
การประเมินความก้าวหน้า				
23	วางแผนประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.87	0.34	มากที่สุด
24	ออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.58	0.53	มากที่สุด
25	ประเมินความก้าวหน้าการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.68	0.43	มากที่สุด
26	สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.86	0.35	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.71	0.09	มากที่สุด
การติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ				
27	วางแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.87	0.34	มากที่สุด
28	ออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.51	0.56	มากที่สุด
29	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.86	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
30	สะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผล พัฒนาการของเด็กพิการรายบุคคลและส่งต่อ	4.83	0.35	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.93	0.10	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.78	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.03$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ($\mu = 4.93$, $\sigma = 0.10$) การคัดกรองประเภท ความพิการ และการจัดทำแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ($\mu = 4.81$, $\sigma = 0.13$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินความก้าวหน้า ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.09$)

ตารางที่ 6 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหารและครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ				
1	โดยการสังเกตพฤติกรรมและการใช้สังคมมิติ	4.65	4.65	มากที่สุด
2	โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง/ซักประวัติเด็กพิการ	4.58	0.50	มากที่สุด
3	โดยการออกให้บริการและประเมินพฤติกรรมเด็กพิการ ระหว่างครูผู้สอน ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ	4.54	0.51	มากที่สุด
4	นำข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการมาวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	4.62	0.50	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.58	0.03	มากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
การคัดกรองประเภทความพิการ				
5	วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.92	0.27	มากที่สุด
6	ประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง	4.62	0.50	มากที่สุด
7	จัดกลุ่มผู้พิการตามแบบการคัดกรอง	4.77	0.43	มากที่สุด
8	ประสานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง	4.58	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.70	0.05	มากที่สุด
การประเมินความสามารถพื้นฐาน				
9	ประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ	4.96	0.47	มากที่สุด
10	เปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป	4.69	0.47	มากที่สุด
11	จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็ก	4.52	0.50	มากที่สุด
12	สรุปผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ โดยการใช้ผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง	4.66	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.64	0.02	มากที่สุด
การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม				
13	กำหนดแนวทางและดำเนินการในจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครูผู้สอนกับเครือข่ายผู้ปกครอง	4.88	0.33	มากที่สุด
14	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.46	0.40	มาก
15	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดามารดาและผู้ปกครองของเด็กพิการ	4.58	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
16	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือทางการศึกษาให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.56	0.51	มากที่สุด
17	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม/ประเมินติดตามพัฒนาการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.85	0.37	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.65	0.08	มากที่สุด
การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม				
18	วางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน	4.66	0.51	มากที่สุด
19	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์	4.72	0.50	มากที่สุด
20	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะความสามารถของเด็กพิการแต่ละประเภท	4.76	0.51	มากที่สุด
21	ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล	4.82	0.50	มากที่สุด
22	สะท้อนผลการประเมินของเด็กพิการแต่ละบุคคลแก่ผู้ปกครองเพื่อการปรับปรุงพัฒนา	4.86	0.35	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.74	0.01	มากที่สุด
การประเมินความก้าวหน้า				
23	วางแผนประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.76	0.51	มากที่สุด
24	ออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.58	0.53	มากที่สุด
25	ประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.52	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
26	สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.66	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.65	0.01	มากที่สุด
การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ				
27	วางแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.72	0.50	มากที่สุด
28	ออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.76	0.51	มากที่สุด
29	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.58	0.57	มากที่สุด
30	สะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผล พัฒนาการของเด็กพิการรายบุคคลและส่งต่อ	4.58	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.66	0.04	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.66	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.03$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.01$) การคัดกรองประเภทความพิการ ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.05$) และการติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.04$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเก็บรวบรวม ข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.03$)

ตารางที่ 7 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ				
1	โดยการสังเกตพฤติกรรมและการใช้สังคมมิติ	4.77	0.45	มากที่สุด
2	โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง/ซึกประวัติเด็กพิการ	4.51	0.50	มากที่สุด
3	โดยการออกให้บริการและประเมินพฤติกรรมเด็กพิการระหว่างครูผู้สอน ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ	4.78	0.41	มากที่สุด
4	นำข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการมาวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นระบบ	4.91	0.29	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.74	0.09	มากที่สุด
การคัดกรองประเภทความพิการ				
5	วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.71	0.46	มากที่สุด
6	ประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง	4.57	0.55	มากที่สุด
7	จัดกลุ่มผู้พิการตามแบบการคัดกรอง	4.85	0.36	มากที่สุด
8	ประสานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง	4.58	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.68	0.08	มากที่สุด
การประเมินความสามารถพื้นฐาน				
9	ประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ	4.80	0.40	มากที่สุด
10	เปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป	4.80	0.46	มากที่สุด
11	จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็ก	4.58	0.55	มากที่สุด
12	สรุปผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการโดยใช้ผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง	4.75	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.73	0.06	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม				
13	กำหนดแนวทางและดำเนินการในจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ระหว่างครูผู้สอนกับเครือข่ายผู้ปกครอง	4.51	0.50	มากที่สุด
14	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.78	0.41	มากที่สุด
15	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดามารดาและผู้ปกครองของเด็กพิการ	4.75	0.49	มากที่สุด
16	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.71	0.46	มากที่สุด
17	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม/ประเมินติดตามพัฒนาการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.57	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.66	0.05	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม				
18	วางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน	4.78	0.41	มากที่สุด
19	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์	4.57	0.50	มากที่สุด
20	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะความสามารถของเด็กพิการแต่ละประเภท ในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.75	0.44	มากที่สุด
21	ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล	4.75	0.49	มากที่สุด
22	สะท้อนผลการประเมินของเด็กพิการแต่ละบุคคล แก่ผู้ปกครองเพื่อการปรับปรุงพัฒนา	4.71	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.71	0.04	มากที่สุด
การประเมินความก้าวหน้า				
23	วางแผนประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.57	4.55	มากที่สุด
24	ออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุม การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.78	0.41	มากที่สุด
25	ประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.57	0.50	มากที่สุด
26	สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.73	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.66	0.06	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ) สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ				
27	วางแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.57	0.55	มากที่สุด
28	ออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.54	0.55	มากที่สุด
29	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.57	0.50	มากที่สุด
30	สะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผล พัฒนาการของเด็กพิการรายบุคคลและส่งต่อ	4.75	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.61	0.05	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.68	0.02	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ปกครองเด็กพิการและเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.02$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.09$) การประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.06$) และการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.04$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.05$)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.1 ผลการศึกษาดูงานรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาจากการสังเกต สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษที่ประสบผลสำเร็จนั้น ได้ใช้รูปแบบที่มี 3 องค์ประกอบ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบจากการศึกษาดูงาน ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ประเด็น การศึกษา ดูงาน	ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิดของ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อสรุป
องค์ประกอบ ของรูปแบบ การให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการ	1. มีปัจจัยนำเข้า หรือตัวป้อนที่เป็นทรัพยากรทางการ บริหารที่สำคัญ คือ เด็กพิการแต่ละประเภทที่มารับบริการ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจ ในการดูแลเด็กพิการ งบประมาณสนับสนุน สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดการ	ปัจจัยนำเข้า
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย ผู้ปกครอง	2. มีกระบวนการจัดกิจกรรมให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ที่มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA มีการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับติดตามประเมินผล และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการจัดให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล เด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำ แผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 5) การฝึก ทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล 6) การฟื้นฟู สมรรถภาพเด็กพิการ 7) การประเมินผลการจัด การเรียนรู้ 8) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 9) การประเมินความก้าวหน้าและ 10) การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ	กระบวนการ
	3. มีผลผลิต เป็นคุณภาพเด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็ม ตามศักยภาพ ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	ผลผลิต

จากตารางที่ 8 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวม
ข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผน
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล การฟื้นฟูสมรรถภาพ
เด็กพิการ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรม ที่เหมาะสม การประเมิน
ความก้าวหน้า การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต

2.2 ผลการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาจากการจัดสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการสนทนากลุ่ม	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อสรุป
องค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง	1. ควรคำนึงถึงปัจจัยนำเข้าที่เป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ คือ 1) คน ได้แก่ เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครอง 2) งบประมาณ 3) สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) การจัดการ	ปัจจัยนำเข้า
	2. วิธีดำเนินการตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มควรเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองและทุกคนที่เกี่ยวข้องที่มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพที่มีการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ประเมินผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ควรจัดกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือที่มีทั้ง การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล เครือข่ายผู้ปกครอง/ปราชญ์ชาวบ้าน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ	กระบวนการ
	3. ผลผลิตที่เกิดหลังการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการควรเป็นประสิทธิภาพที่เกิดเด็กพิการคือ เด็กพิการสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	ผลผลิต

จากตารางที่ 9 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และ องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาดูงานศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

2.3 ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ประกอบการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการร่างรูปแบบจาก 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ 2) ผลการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 3) ผลการศึกษาดูงานรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 4) ผลการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ประกอบการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ	คำอธิบาย	
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า	1. คน เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่าย ผู้ประกอบการ	ทรัพยากรการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ได้แก่ เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ประกอบการ
	2. งบประมาณ	เป็นทรัพยากรการบริหารที่ต้องจัดหาให้เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการโดยประสานจัดหาจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง และชุมชน
	3. สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก	สถานศึกษาต้องจัดหาให้เพียงพอในการจัดให้บริการแก่เด็กพิการอย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม โดยประสานจัดหาจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นสื่อที่เด็กพิการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
	4. การจัดการ	มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ประกอบการ ตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สู่การปรับปรุง พัฒนา เผยแพร่
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ดำเนินงาน ตามวงจรคุณภาพ ที่มีการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับ	1. การเก็บ รวบรวมข้อมูล เด็กพิการ	สร้างความตระหนักความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการในการรับสมัครเด็กพิการเข้าเรียนและเก็บข้อมูลเด็กพิการออกเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของครอบครัว เด็กพิการร่วมมือกับเครือข่ายผู้ประกอบการในการดำเนินงาน
	2. การคัดกรอง ประเภท ความพิการ	ตรวจสอบ คัดแยกตามประเภทความพิการของเด็กแต่ละคน ตามแบบคัดกรอง โดยแยกกลุ่มตามประเภทความพิการ สู่การวางแผนพัฒนา สรุปลงเป็นข้อมูลจัดเก็บเป็นระบบ เพื่อเป็นการสืบค้นให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ	คำอธิบาย
ติดตามประเมินผล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลสู่การปรับปรุงพัฒนาในการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ	3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน
	4. การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
	5. การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล
	6. การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ
	7. การประเมินผล การจัดการเรียนรู้
	8. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม
	9. การประเมินความก้าวหน้า
	10. การติดตามประเมินผล และส่งต่อ

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ		คำอธิบาย
องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประสิทธิภาพ ที่เกิดกับ เด็กพิการ	1. สามารถพัฒนา ได้เต็มตามศักยภาพ	เด็กพิการสามารถพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละคน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เช่น สามารถนั่ง เดิน หยิบจับสิ่งของได้ เป็นต้น
	2. สามารถ ช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวันได้	เด็กพิการได้เรียนรู้ ฝึกทักษะในการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การแปรงฟัน การขับถ่าย การล้างมือ การทานอาหารและการสวมเสื้อผ้า เป็นต้น
	3. สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม ได้อย่างมีความสุข	เด็กพิการสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้ทั้งในห้องเรียน ครอบครัว และชุมชน อย่างมีความสุข เช่น การร่วม กิจกรรมในห้องเรียนกับเพื่อน การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ กับชุมชน และการอยู่กับครอบครัว เป็นต้น

จากตารางที่ 10 ภาพรวม พบว่า รูปแบบ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง) งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ มี 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ คัดกรองประเภทความพิการ ประเมินความสามารถพื้นฐาน จัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล เครือข่ายผู้ปกครอง/ปราชญ์ชาวบ้าน ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ประเมินความก้าวหน้า ติดตามประเมินผลและส่งต่อ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา สาระสำคัญ แจกแจงความถี่ จากผลการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมพิจารณา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ภาพรวมของรูปแบบ/คู่มือดำเนินการตามรูปแบบทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 11-12

ตารางที่ 11 ผลการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ผลการประเมิน		แปลค่า
		μ	σ	
1	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษที่สร้างขึ้น เป็นหลักการเชิงระบบที่ครอบคลุม	4.59	0.51	มากที่สุด
2	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นครอบคลุมเป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ	4.55	0.38	มากที่สุด
3	ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพที่สร้างขึ้น ครอบคลุมทรัพยากรการบริหาร	4.43	0.44	มาก
4	คน งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดการเป็นปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่สำคัญที่สุด	4.63	0.44	มากที่สุด
5	กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่เน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA	4.71	0.48	มากที่สุด
6	กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือตามกระบวนการของรูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.60	0.27	มากที่สุด
7	ผลผลิตของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ	4.73	0.45	มากที่สุด
8	ประสิทธิภาพของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเน้นเด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	4.63	0.29	มากที่สุด
9	เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นเป้าหมายที่ผู้ปกครองพึงพอใจ	4.52	0.27	มากที่สุด
10	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ สามารถบริหารปัจจัยนำเข้าได้อย่างคุ้มค่า และเกิดผลในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ	4.70	0.28	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.61	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 ภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.10$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผลผลิตของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมเป้าหมายของรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.45$) กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายของรูปแบบที่เน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.48$) และรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ สามารถบริหารจัดการปัจจัยนำเข้าได้อย่างคุ้มค่า และเกิดผลในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.28$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพที่สร้างขึ้น ครอบคลุมทรัพยากรการบริหาร ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.44$)

ตารางที่ 12 ผลวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ/คู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ	ข้อสรุปที่ได้	
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า	1. คน : เด็กพิการ	คุณลักษณะของเด็ก คือ เป็นเด็กพิการทุกประเภท ที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ จนถึงอายุ 18 ปี บทบาทหน้าที่ คือ เด็กพิการต้องได้รับการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทันที ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบสภาพความพิการ
	ผู้บริหาร	คุณลักษณะ คือ มีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดนโยบายการให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการได้ชัดเจน และนำสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยแก้ปัญหาให้กับครู บุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ บทบาทหน้าที่ คือ ประชุม มอบนโยบาย ปรึกษาหารือ วางแผนพัฒนา กำหนดแนวทาง สร้างแรงจูงใจให้ครู บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการอย่างชัดเจนจัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลสู่การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
	ครูผู้สอน	คุณลักษณะ คือ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดี ตระหนักในหน้าที่ รักองค์กร มีส่วนร่วม ยอมรับ การเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รัก เมตตาต่อเด็กพิการ มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดบทบาทหน้าที่ คือ ปฏิบัติการสอน และร่วมวางแผนจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ ตามกิจกรรมของรูปแบบ

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ/คู่มือ การให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ	ข้อสรุปที่ได้
<p>เครือข่ายผู้ปกครอง</p> <p>2. งบประมาณ</p> <p>3. สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก</p> <p>4. การจัดการ</p>	<p>คุณลักษณะ คือ มีเวลาในการเข้ามาร่วมจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการอย่างเต็มที่ทั้งในชุมชน ลงพื้นที่บ้านเด็ก และจัดกิจกรรมในสถานศึกษาและยอมรับเข้าอบรมพัฒนา ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อไปขยายผลกับผู้ปกครองเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง บทบาทหน้าที่ คือ เป็นผู้แทนเครือข่ายที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการประสานผู้ปกครอง ในชุมชนให้นำเด็กพิการมารับบริการอย่างสม่ำเสมอ เข้าอบรมพัฒนาเทคนิคการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ สละเวลาลงพื้นที่จัดกิจกรรม กำกับ ติดตาม ประเมินผล ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลสู่การปรับปรุงพัฒนา</p> <p>มีแผนการใช้จ่ายอย่างถูกต้อง จัดสรรค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ควบคุม กำกับ ติดตามการใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการระดมทรัพยากรจากเครือข่ายชุมชน หน่วยงานภายนอกเพื่อมาส่งเสริมสนับสนุนการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ</p> <p>การจัดการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอทันสมัย ทั้งสื่อภายใน และภายนอกสถานศึกษาที่เหมาะสมต่อวิถีชีวิตของเด็กพิการเป็นสื่อที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงตามศักยภาพ</p> <p>เป็นการบริหารจัดการที่ดีที่เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องตามวงจรคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผน การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการสู่การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>องค์ประกอบที่ 2</p> <p>กระบวนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA</p> <p>ที่มีการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลสู่การปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่</p>	<p>1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ</p> <p>สร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจร่วมกันดำเนินการออกเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของครอบครัว รับสมัครเด็กพิการเข้าเรียน และพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการชักประวัติเด็ก สัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนตัวเด็ก สภาพความพิการ และบุคคลในครอบครัว ในสังคม ชุมชน เป็นต้น</p> <p>2. การคัดกรองประเภทความพิการ</p> <p>สร้างความเข้าใจ ร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการคัดกรอง แยกตามประเภทความพิการเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมให้บริการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม สรุปรายงาน การคัดกรอง จัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ</p> <p>3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน</p> <p>ลงพื้นที่ประสานผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ ใช้แบบประเมิน ประเมินทักษะต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลเข้าสู่การจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP)</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ/คู่มือการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ		ข้อสรุปที่ได้
	4. การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	ประสานผู้ปกครองในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาเด็กพิการ
	5. การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล	สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ทำการฝึกทักษะพัฒนาเด็กพิการให้เกิดทักษะตามศักยภาพเป็นรายบุคคล โดยจัดกิจกรรมฝึกทักษะที่เน้นการปฏิบัติจริง ด้วยกิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะของเด็กพิการขณะพักที่บ้าน
	6. การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ	ประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ชุมชน นำปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยในการฟื้นฟูกล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ นันทนาการ และอบรมคุณธรรม แก่เด็กพิการ
	7. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้	ประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน รวบรวมข้อมูลผลพัฒนาการของเด็กพิการจากการสังเกต ตรวจสอบผลงานเด็ก ทดสอบความรู้ ความสามารถ และทักษะตามสภาพจริง เพื่อนำผลสู่การปรับปรุงแผนการจัดการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP)
	8. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	ประสานกับ นักวิชาชีพ ผู้ปกครองในการพัฒนา ศักยภาพเด็กพิการด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาการตามความเหมาะสมกับเด็กพิการรายบุคคล เพื่อส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ สม่่าเสมอ
	9. การประเมินความก้าวหน้า	วิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการของเด็กพิการรายบุคคล เพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือ
	10. การติดตามประเมินผลและส่งต่อ	มีคณะนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินพัฒนาการของเด็กพิการตามรูปแบบการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นระยะ ประสานผู้ปกครอง นักวิชาชีพ และหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งต่อเด็กพิการที่มีความพร้อมไปพัฒนาศักยภาพที่สูงขึ้น หรือปรับพฤติกรรม

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ/คู่มือการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของร่างรูปแบบ	ข้อสรุปที่ได้	
องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประสิทธิภาพ ที่เกิดกับ เด็กพิการ	1. สามารถพัฒนาได้ เต็มตามศักยภาพ	เด็กพิการได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตน เช่น สามารถลุก เดิน นั่ง หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม
	2. สามารถช่วยเหลือ ตนเอง ใน ชีวิตประจำวันได้	เด็กพิการฝึกฝนทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน ขับถ่าย หยิบจับเสื้อผ้าแต่งกายได้ ทานอาหารเองได้ เป็นต้น
	3. สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข	เด็กพิการมีความพร้อมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน ร่วมกิจกรรมในชุมชน เป็นต้น

จากตารางที่ 12 ภาพรวม พบว่า ร่างรูปแบบ/คู่มือการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทุกองค์ประกอบผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ เหมาะสมในการนำรูปแบบไปทดลองใช้ต่อไป

3. ผลการทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการตรวจสอบการนำรูปแบบไปทดลองใช้ ผลการประเมินความพึงพอใจ และผลการประชุมวิพากษ์หลังใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 105 คน ในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 2/2563 รายละเอียดตามข้อ 3.1-3.4

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบตามประเด็นการตรวจสอบความเหมาะสม/ไม่เหมาะสม รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

รายการ	ผลการวิเคราะห์ (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	แปลค่า
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า			
คน เด็กพิการ	100	0	มากที่สุด
ผู้บริหาร	100	0	มากที่สุด
ครูผู้สอน	100	0	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ) ผลการทดลองใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

รายการ	ผลการวิเคราะห์ (ร้อยละ)		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	แปลค่า
เครือข่ายผู้ปกครอง	100	0	มากที่สุด
งบประมาณ	100	0	มากที่สุด
สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก	100	0	มากที่สุด
การจัดการ			
การวางแผน	100	0	มากที่สุด
การปฏิบัติ	100	0	มากที่สุด
กำกับ ติดตาม ประเมินผล	100	0	มากที่สุด
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล เผยแพร่	100	0	มากที่สุด
เฉลี่ย	100	0	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ			
การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ	100	0	มากที่สุด
การคัดกรองประเภทความพิการ	100	0	มากที่สุด
การประเมินความสามารถพื้นฐาน	100	0	มากที่สุด
การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	100	0	มากที่สุด
การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล	100	0	มากที่สุด
การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ	100	0	มากที่สุด
การประเมินผลการจัดการเรียนรู้	100	0	มากที่สุด
การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	100	0	มากที่สุด
การประเมินความก้าวหน้า	100	0	มากที่สุด
การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ	100	0	มากที่สุด
เฉลี่ย	100	0	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต			
เด็กพิการสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ	100	0	มากที่สุด
สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้	100	0	มากที่สุด
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	100	0	มากที่สุด
เฉลี่ย	100	0	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 ภาพรวม พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง) งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะอาด และการจัดการ (การวางแผนการปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และเผยแพร่) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ 10 ขั้นตอน และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 14-16

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหารครูผู้สอน ผู้ปกครอง เด็กพิการและเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
1	การรับสมัครและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการครอบคลุมทุกกลุ่ม	4.83	0.43	มากที่สุด
2	การคัดกรองประเภทความพิการเป็นไปอย่างทั่วถึง	4.70	0.46	มากที่สุด
3	ประสานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง	4.58	0.51	มากที่สุด
4	มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน	4.95	0.21	มากที่สุด
5	จัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการ และความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.76	0.43	มากที่สุด
6	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.92	0.27	มากที่สุด
7	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.90	0.31	มากที่สุด
8	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.81	0.39	มากที่สุด
9	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ ตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.62	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหารครูผู้สอนผู้ปกครอง เด็กพิการและเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
10	แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.64	0.50	มากที่สุด
11	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม/ ประเมินติดตามพัฒนาการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.82	0.39	มากที่สุด
12	การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	4.58	0.32	มากที่สุด
13	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์	4.81	0.53	มากที่สุด
14	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถ ของเด็กพิการแต่ละประเภทในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.65	0.41	มากที่สุด
15	ประเมินและสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล	4.88	0.48	มากที่สุด
16	การประเมินความก้าวหน้าร่วมกับนักวิชาชีพ	4.86	0.33	มากที่สุด
17	วางแผนและออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้า ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.67	0.35	มากที่สุด
18	ประเมินและสรุปผลความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.63	0.40	มากที่สุด
19	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	4.75	0.50	มากที่สุด
20	วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.51	0.34	มากที่สุด
21	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสะท้อนผล เพื่อการปรับปรุงพัฒนาเด็กพิการรายบุคคล	4.68	0.53	มากที่สุด
22	ดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างเข้มข้น	4.86	0.43	มากที่สุด
23	วางแผนการดำเนินกิจกรรม วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคโควิด-19	4.87	0.35	มากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษา ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหารครูผู้สอน ผู้ปกครอง เด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=105)		แปลค่า
		μ	σ	
24	ดำเนินกิจกรรมการสวมหน้ากาก ล้างมือ และการเว้นระยะห่างตามแนวทางป้องกันโรคโควิด-19 ให้กับเด็กพิการตลอดเวลา	4.58	0.34	มากที่สุด
25	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชน ประชาชนชาวบ้านให้เข้ามาช่วยการสอนงานอาชีพให้กับเด็กพิการ	4.68	0.53	มากที่สุด
26	ดำเนินกิจกรรมการพัฒนางานอาชีพแก่เด็กพิการอย่างครบวงจร ทั้งผลิตและจำหน่ายสู่ชุมชน	4.86	0.43	มากที่สุด
27	ส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพให้เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละประเภท	4.87	0.35	มากที่สุด
28	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้พิการอย่างต่อเนื่อง	4.66	0.43	มากที่สุด
29	เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน มีความพึงพอใจ	4.86	0.56	มากที่สุด
30	เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ เป็นอย่างดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.86	0.43	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.76	0.09	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 ภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.09$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน ($\mu = 4.95$, $\sigma = 0.21$) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ($\mu = 4.92$, $\sigma = 0.27$) และดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\mu = 4.90$, $\sigma = 0.31$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.34$)

ตารางที่ 15 ผลการประเมินความพึงพอใจ หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
1	การรับสมัครและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ	4.65	0.56	มากที่สุด
2	การคัดกรองประเภทความพิการ	4.58	0.50	มากที่สุด
3	ประสานการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง	4.54	0.51	มากที่สุด
4	การประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.62	0.50	มากที่สุด
5	จัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.81	0.40	มากที่สุด
6	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.62	0.50	มากที่สุด
7	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.77	0.43	มากที่สุด
8	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.48	0.50	มาก
9	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.69	0.47	มากที่สุด
10	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.69	0.47	มากที่สุด
11	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม/ประเมินติดตามพัฒนาการในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.62	0.50	มากที่สุด
12	การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	4.58	0.32	มากที่สุด
13	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์	4.88	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
14	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถของพิการแต่ละประเภทในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.66	0.51	มากที่สุด
15	ประเมินและสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล	4.58	0.50	มากที่สุด
16	การประเมินความก้าวหน้าร่วมกับนักสหวิชาชีพ	4.85	0.37	มากที่สุด
17	วางแผนและออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.85	0.37	มากที่สุด
18	ประเมินและสรุปผลความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.58	0.50	มากที่สุด
19	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.54	0.51	มากที่สุด
20	วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศการ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.54	0.51	มากที่สุด
21	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเด็กพิการรายบุคคลและส่งต่อ	4.60	0.50	มากที่สุด
22	มาตรการป้องกันโรคโควิด-19	4.54	0.51	มากที่สุด
23	วางแผนการดำเนินกิจกรรม วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคโควิด-19	4.58	0.50	มากที่สุด
24	ดำเนินกิจกรรม วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคโควิด-19	4.58	0.50	มากที่สุด
25	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนด้านปราชญ์ชาวบ้านช่วยงานสอนเพื่อฝึกงานอาชีพให้กับเด็กพิการ	4.62	0.50	มากที่สุด
26	ดำเนินกิจกรรมการพัฒนางานอาชีพแก่เด็กพิการ	4.65	0.49	มากที่สุด
27	ส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพให้เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละประเภท	4.62	0.50	มากที่สุด
28	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้เรียน	4.69	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=26)		แปลค่า
		μ	σ	
29	การให้ความรู้ การให้บริการช่วยเหลือ พื้นฟูสมรรถภาพ แก่ครูผู้ปกครองและเด็กพิการ	4.65	0.56	มากที่สุด
30	ประเมินผลการพัฒนาเด็กพิการในด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา และที่บ้านอย่างต่อเนื่อง	4.58	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.67	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.06$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์ ($\mu = 4.88$, $\sigma = 0.33$) การประเมินความก้าวหน้าร่วมกับนักสหวิชาชีพ/วางแผนและออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.37$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.50$)

ตารางที่ 16 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
1	การรับสมัครและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ	4.72	0.48	มากที่สุด
2	การคัดกรองประเภทความพิการ	4.53	0.50	มากที่สุด
3	ประสานการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง	4.78	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 16 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้การใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
4	การประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.91	0.29	มากที่สุด
5	จัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.71	0.46	มากที่สุด
6	แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.57	0.55	มากที่สุด
7	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.57	0.36	มากที่สุด
8	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.85	0.50	มากที่สุด
9	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล	4.52	0.40	มากที่สุด
10	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)	4.80	0.46	มากที่สุด
11	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม/ ประเมินติดตามพัฒนาการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล	4.80	0.55	มากที่สุด
12	การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	4.58	0.45	มากที่สุด
13	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์	4.75	0.50	มากที่สุด
14	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถของเด็กพิการแต่ละประเภทในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	4.78	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 16 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้การใช้อุปกรณ์ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
15	ประเมินและสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล	4.75	0.49	มากที่สุด
16	การประเมินความก้าวหน้าร่วมกับนักสหวิชาชีพ	4.71	0.46	มากที่สุด
17	วางแผนและออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.57	0.55	มากที่สุด
18	ประเมินและสรุปผลความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ	4.78	0.55	มากที่สุด
19	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.57	0.41	มากที่สุด
20	วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.51	0.50	มากที่สุด
21	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสะท้อนผล เพื่อการปรับปรุงพัฒนาเด็กพิการรายบุคคลและส่งต่อ	4.71	0.44	มากที่สุด
22	มาตรการป้องกันโรคโควิด -19	4.57	0.49	มากที่สุด
23	วางแผนการดำเนินกิจกรรม วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคโควิด -19	4.78	0.48	มากที่สุด
24	ดำเนินกิจกรรม วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคโควิด -19	4.57	0.55	มากที่สุด
25	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนด้านปราชญ์ชาวบ้านช่วยงานสอนเพื่อฝึกงานอาชีพให้กับเด็กพิการ	4.73	0.41	มากที่สุด
26	ดำเนินกิจกรรมการพัฒนางานอาชีพแก่เด็กพิการ	4.73	0.50	มากที่สุด
27	ส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพให้เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละประเภท	4.57	0.44	มากที่สุด
28	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้เรียน	4.52	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 16 (ต่อ) ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้การใช้อุปกรณ์การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ของผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=79)		แปลค่า
		μ	σ	
29	การให้ความรู้ การให้บริการช่วยเหลือ พื้นฟูสมรรถภาพ แก่ครูผู้ปกครองและเด็กพิการ	4.57	0.50	มากที่สุด
30	ประเมินผลการพัฒนาเด็กพิการในด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา และที่บ้านอย่างต่อเนื่อง	4.75	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.68	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.06$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\mu = 4.91$, $\sigma = 0.29$) ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.50$) และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.46$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.50$)

3.3 ผลการประชุมวิพากษ์หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาจากผลการประชุมวิพากษ์ข้อมูลตามข้อ 3.1-3.2 ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ 3 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดั้มากที่สุด ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบในระดั้มากที่สุด และร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
<p>องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า คน : เด็กพิการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กพิการทุกประเภทที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบความพิการ จนถึงอายุ 18 ปี ได้รับการดูแลช่วยเหลือ 2. เด็กพิการได้รับการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทันทีตั้งแต่แรกเกิด หรือพบสภาพความพิการ 3. มีการออกค้นหาเด็กพิการเชิงรุกร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองอย่างทั่วถึง ทุกกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่บริการ 4. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการแยกตามประเภทอย่างเป็นระบบ 5. มีการประสานนำเด็กพิการทุกประเภทเข้าสู่ระบบการให้บริการช่วยเหลือ
<p>ผู้บริหาร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดนโยบายการให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ และนำสู่การปฏิบัติได้จริง 2. เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 3. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถในวัตรกรรม ในการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 4. มีเจตคติที่ดี มีจิตเมตตา ทุ่มเท อุทิศ เสียสละเวลาในการทำงาน มุ่งมั่น ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ 5. สร้างแรงจูงใจ ให้กำลัง ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยแก้ปัญหาให้บุคลากร 6. ประชุม ปรึกษาหารือ มอบนโยบาย วางแผนพัฒนา ที่เน้นการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 7. จัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลสู่การปรับปรุงพัฒนา เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง
<p>ครูผู้สอน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 2. เป็นแบบอย่างที่ดี รัก เมตตา ต่อเด็กพิการด้วยความจริงใจ ทุ่มเท อุทิศ เวลาในการทำงาน มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ 3. พัฒนาตนเองอยู่เสมอในการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 4. ตระหนักในหน้าที่ รักองค์กร มีส่วนร่วม ยอมรับการเปลี่ยนแปลง
<p>- เครือข่ายผู้ปกครอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ 2. ยอมรับและให้ความร่วมมือเข้าอบรมพัฒนาเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือ 3. นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปรับใช้และพัฒนาเด็กพิการทั้งในชุมชน ลงพื้นที่บ้านเด็ก และร่วมจัดกิจกรรมในสถานศึกษา 4. มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการประสานผู้ปกครอง ในชุมชนให้นำเด็กพิการ มารับบริการดูแลช่วยเหลือครอบคลุมทุกกลุ่ม 5. เป็นคนกะกำกับ ติดตาม ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการดูแล ช่วยเหลือเด็กพิการสู่การปรับปรุงพัฒนา

ตารางที่ 17 (ต่อ) ตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
งบประมาณ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้อง 2. จัดสรรค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ควบคุม กำกับ ติดตาม การใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3. ระดมทรัพยากรจากเครือข่ายชุมชน หน่วยงานภายนอกมาสนับสนุน การจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ
สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดหา สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ ทันสมัย ทั้งสื่อภายใน และภายนอกสถานศึกษา 2. มีสื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมต่อวิถีชีวิตของเด็กพิการ ที่เด็กพิการได้ลงมือปฏิบัติจริงตามศักยภาพ 3. ประสานชุมชนในการสนับสนุนสื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ ต่อการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ
การจัดการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการบริหารจัดการที่ดี เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง 2. ดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล เผยแพร่
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ การเก็บรวบรวมข้อมูล เด็กพิการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการลงพื้นที่ออกเยี่ยมบ้านเด็กร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครอง ประสาน ผู้ปกครอง เพื่อเก็บข้อมูลเด็กและรับสมัครเด็กพิการเข้าเรียน 2. มีการตรวจสอบ ชักประวัติเด็กพิการ สัมภาษณ์ข้อมูลเด็กด้านสุขภาพกาย/ใจ และสถานะครอบครัว สังคม ชุมชน 3. มีการเก็บข้อมูลเด็กพิการเป็นระบบหมวดหมู่ ด้วยสื่อเทคโนโลยีที่สามารถ สืบค้นข้อมูลเพื่อจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการได้ทันเวลา
การคัดกรองประเภท ความพิการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการสร้างความเข้าใจ ร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการคัดกรองแยก ตามประเภทความพิการของเด็กแต่ละคน 2. มีกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองในการตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ สู่การคัดกรองแยกประเภทตามความพิการอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน 3. มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบด้วยสื่อเทคโนโลยีที่สามารถสืบค้นดูแล ช่วยเหลือเด็กพิการได้รวดเร็ว 4. มีการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือให้เหมาะสมตามประเภทความพิการ
การประเมิน ความสามารถพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลงพื้นที่ประสานผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐาน ของเด็กพิการ 2. ร่วมกับผู้ปกครองดำเนินการประเมินความสามารถพื้นฐาน ของเด็กพิการแต่ละประเภทเป็นรายบุคคล อย่างละเอียด และเป็นปัจจุบัน 3. ใช้แบบประเมินทักษะต่าง ๆ ของเด็กพิการ จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลสู่การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ตารางที่ 17 (ต่อ) ตัวชี้วัดความสำเร็จ ของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

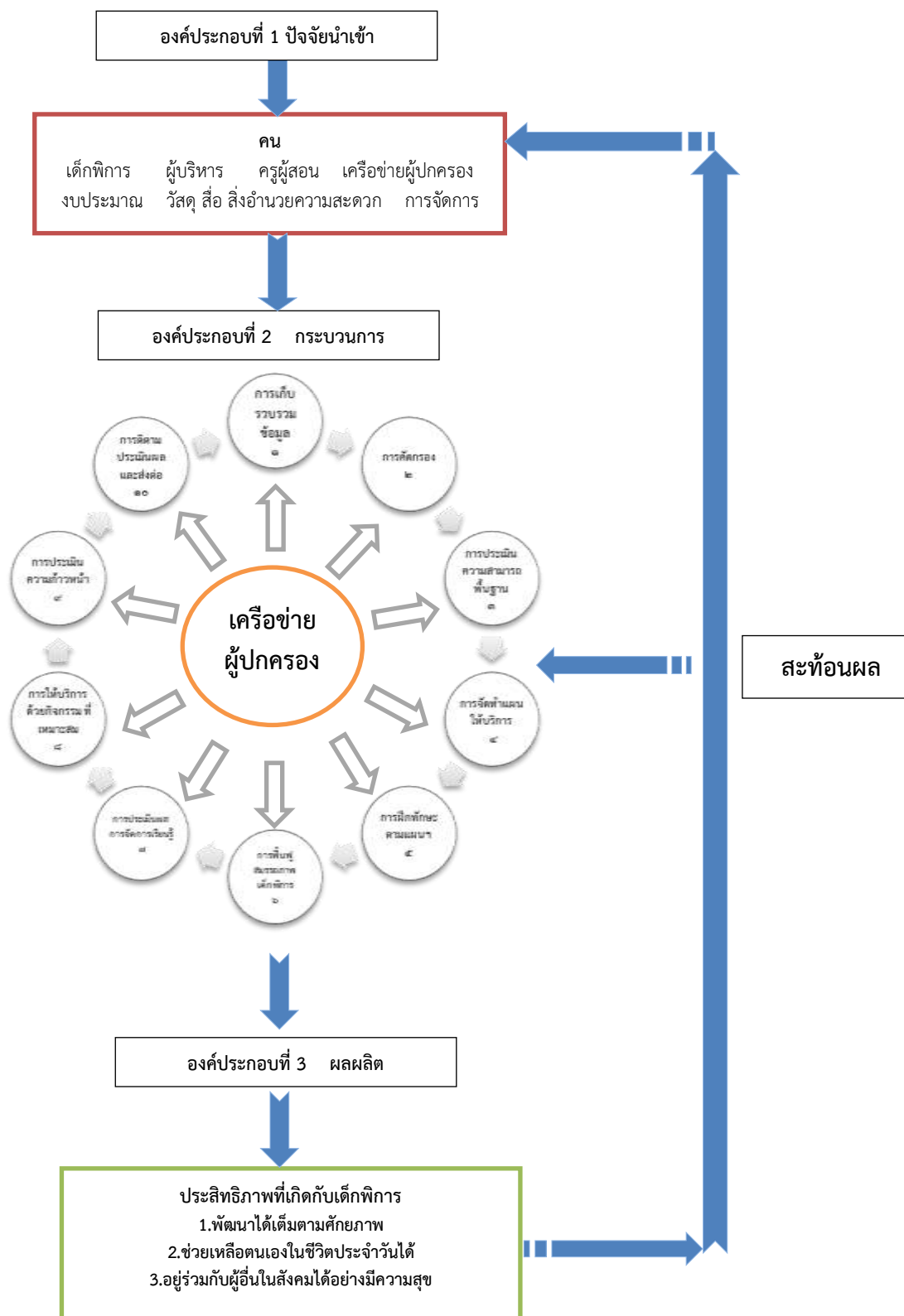
องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
<p>การจัดทำแผน การให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานผู้ปกครองในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) 2. ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้เหมาะสมกับประเภทความพิการและความสามารถพื้นฐานของแต่ละคน 3. ออกให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามบ้านเด็กที่ไม่สามารถเดินทางมารับบริการที่สถานศึกษาตามแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือ
<p>การฝึกทักษะตามแผน การสอนรายบุคคล</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลทำการฝึกทักษะตามศักยภาพของเด็กพิการเป็นรายบุคคล ขณะเด็กพักที่บ้านหรือที่สถานศึกษา 3. ฝึกทักษะเด็กพิการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้เกิดทักษะชัดเจน โดยเน้นการปฏิบัติจริง 4. ติดตามพัฒนาการเด็กจากผู้ปกครอง เพื่อนำผลมาปรับปรุงแผนการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับเด็กอย่างต่อเนื่อง
<p>การฟื้นฟูสมรรถภาพ เด็กพิการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองในการประสานงานปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมฟื้นฟูพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ นันทนาการ และงานด้านอื่น ๆ สำหรับเด็กพิการ 2. นำเด็กพิการออกฝึกทักษะกล้ามเนื้อกับปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน
<p>การประเมินผล การจัดการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนเกี่ยวพัฒนาการของเด็กพิการ ด้วยการสังเกต ตรวจสอบความรู้ ความสามารถ ตามสภาพจริง 2. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการประเมินทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการ สู่การพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล 3. นำข้อมูลสู่การปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
<p>การให้บริการ ด้วยกิจกรรม ที่เหมาะสม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลงพื้นที่จัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการและครอบครัวอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย 2. ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ แต่ละประเภทอย่างเหมาะสมรายบุคคล 3. ประสานกับ นักสาขาวิชาชีพ ผู้ปกครองในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาการที่เหมาะสมรายคน

ตารางที่ 17 (ต่อ) ตัวชี้วัดความสำเร็จ ของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
การประเมินความก้าวหน้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองในการประสานนักสหวิชาชีพในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการของเด็กพิการด้วยวิธีการที่หลากหลายและตามสภาพจริง 2. ประสานผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในชุมชนร่วมมือกันวางแผน พัฒนาเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง และร่วมกันประเมินพัฒนาการเป็นระยะ 3. วิเคราะห์ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กพิการรายบุคคล เพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ
การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการออกนิเทศ ติดตาม และประเมินผลพัฒนาการของเด็กพิการเป็นรายบุคคล 2. มีคณะนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลพัฒนาการของเด็กพิการตามรูปแบบการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นระยะ 3. ประสานผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ และหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งต่อเด็กพิการที่มีความพร้อมไปพัฒนาศักยภาพที่สูงขึ้น หรือปรับพฤติกรรมกับหน่วยงานอื่น
องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กพิการได้รับการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพตามประเภทของความพิการอย่างเหมาะสม 2. เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น ลุก เดิน นั่ง ขับถ่ายได้ด้วยตนเอง
เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กพิการสามารถอาบน้ำ แปรงฟัน สวมเสื้อผ้าได้ด้วยตนเอง 2. เด็กพิการสามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง และหยิบ จับ ส่งของให้ผู้อื่นได้ในชีวิตประจำวัน และทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ตามเหมาะสม
เด็กพิการสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กพิการสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในห้องเรียน ในครอบครัวได้ และปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงร่วมกับผู้อื่นได้ 2. เด็กพิการสามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมวันสำคัญชุมชนร่วมกับผู้อื่นได้ และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากตารางที่ 17 ภาพรวม พบว่า ผลการแสดงผลตัวชี้วัดความสำเร็จตามองค์ประกอบของรูปแบบ 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจุบันนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต

3.4 นำเสนอรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ต่อสาธารณชน รายละเอียดของรูปแบบ ปรากฏดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

4. ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการกำกับ ติดตามการนำรูปแบบไปใช้ต่อเนื่อง โดยจัดการประชุมผู้เกี่ยวข้องก่อนเปิดภาคเรียน ออกติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 105 คน และการประชุมสรุปผลการกำกับติดตามการใช้รูปแบบ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มเป้าหมาย 35 คน ภาคเรียนที่ 1/2564 รายละเอียดตามข้อ 4.1-4.3

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ก่อนนำรูปแบบไปใช้ ตามประเด็นการตรวจสอบมีความรู้-เข้าใจ/ไม่มีความรู้-เข้าใจ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องก่อนนำรูปแบบไปใช้

รายการ	ผลการวิเคราะห์ (ร้อยละ)		
	มีความรู้/ เข้าใจ	ไม่มีความรู้/ เข้าใจ	แปลค่า
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า			
คน			
เด็กพิการ	100	0	มากที่สุด
ผู้บริหาร	100	0	มากที่สุด
ครูผู้สอน	100	0	มากที่สุด
เครือข่ายผู้ปกครอง	100	0	มากที่สุด
งบประมาณ	100	0	มากที่สุด
สื่อวัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก	100	0	มากที่สุด
การจัดการ			
การวางแผน	100	0	มากที่สุด
การปฏิบัติ	100	0	มากที่สุด
กำกับ ติดตาม ประเมินผล	100	0	มากที่สุด
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล เผยแพร่	100	0	มากที่สุด
เฉลี่ย	100	0	มากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ) ผลการประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องก่อนนำรูปแบบไปใช้

รายการ	ผลการวิเคราะห์ (ร้อยละ)		
	มีความรู้/ เข้าใจ	ไม่มีความรู้/ เข้าใจ	แปลค่า
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ			
การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ	100	0	มากที่สุด
การคัดกรองประเภทความพิการ	100	0	มากที่สุด
การประเมินความสามารถพื้นฐาน	100	0	มากที่สุด
การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม	100	0	มากที่สุด
การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล	100	0	มากที่สุด
การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ	100	0	มากที่สุด
การประเมินผลการจัดการเรียนรู้	100	0	มากที่สุด
การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	100	0	มากที่สุด
การประเมินความก้าวหน้า	100	0	มากที่สุด
การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ	100	0	มากที่สุด
เฉลี่ย	100	0	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต			
เด็กพิการสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ	100	0	มากที่สุด
สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้	100	0	มากที่สุด
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	100	0	มากที่สุด
เฉลี่ย	100	0	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 ภาพรวม พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบทุกองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิตสามารถนำไปใช้ได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 ผลการออกก้ำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้ออกติดตามเชิงรุกช่วงระหว่างเปิดภาคเรียนที่ 1/2564 โดยการเข้าสังเกต สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครองในการนำรูปแบบไปใช้ พบข้อมูลสอดคล้องกันว่า มีการนำรูปแบบไปใช้จริงทุกองค์ประกอบ และมีจัดกิจกรรมให้บริการช่วยเหลือ 10 ขั้นตอน อย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการอย่างแท้จริง ผู้ปกครอง

เด็กพิการมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือเด็กพิการในขณะที่เด็กพิการพักอยู่ที่บ้าน และเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมพัฒนาเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งมีคณะกรรมการนิเทศที่เครือข่ายผู้ปกครองร่วมเป็นทีม ออกกำกับ ติดตามงานเป็นระยะ และนำข้อมูลมาประชุมเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา อุปสรรคทุกสัปดาห์ ส่งการปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง

4.3 ผลการจัดประชุมสรุปการกำกับติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยได้จัดประชุมสรุปการกำกับติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ช่วงปลายภาคเรียนที่ 1/2564 โดยนำผลข้อ 4.1-4.2 มาเป็นข้อมูลจัดทำวาระการประชุม พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้นำเสนอผลการนำรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ส่งผลให้เด็กพิการได้รับการพัฒนา ทันท่วงทีและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดและพร้อมที่จะนำสู่การปฏิบัติทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เสมือนเป็นงานประจำ ที่ทุกคนทุกฝ่ายต้องปฏิบัติในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนในวิถีชีวิต การปฏิบัติจริงของผู้เกี่ยวข้องที่ช่วยกันพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง 2) พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง 3) ทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง และ 4) กำกับ ติดตาม การใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช้อย่อย ได้แก่

1.1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเด็นที่ศึกษา คือองค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสังเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ

1.2 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ข้อมูลสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ช้อย่อย ได้แก่

2.1 ศึกษาจากรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กพิการ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 120 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ

2.2 สทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประเด็น ที่ศึกษา คือ ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการ ที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปร่างรูปแบบ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2.3 ร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ประเด็นที่ศึกษา คือ นำข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ข้อ 2.1-2.2 มาयर่างรูปแบบ

2.4 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการพิจารณาในที่ประชุม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.5 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 15 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 2.4) ประเด็นที่ศึกษา คือ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือ การให้บริการช่วยเหลือ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญ และแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ช้อย่อย ได้แก่

3.1 ทดลองใช้รูปแบบ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการทดลองใช้รูปแบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากค่าความถี่ ร้อยละ

3.2 ประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 105 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 3.1) ประเด็นที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 ประชุมวิพากษ์ผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 35 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการทดลองใช้รูปแบบและร่วมกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มข้อมูล

3.4 ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญที่สมบูรณ์

3.5 นำเสนอรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองต่อสาธารณชน

ระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

4.1 จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกคนก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษา 2564 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ร่วมวางแผน กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ความรู้ ความเข้าใจในการนำรูปแบบไปใช้ ต่อเนื่อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 ออกกำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในปี 2563 จำนวน 105 คน ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการนำรูปแบบไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์พรรณนาโดยบรรยายเป็นความเรียง

4.3 จัดประชุมสรุปผลการกำกับติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 35 คน (กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 3.3) ประเด็นที่ศึกษา คือ ผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และเกิดความยั่งยืนต่อไป

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

1.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ จากการศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า

องค์ประกอบของรูปแบบมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต

1.1.2 ผลการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง เด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การติดตาม การประเมินผล และการส่งต่อ การคัดกรองประเภทความพิการ และการจัดทำแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินความก้าวหน้า

ผู้บริหาร และครูผู้สอน เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การคัดกรองประเภทความพิการและการติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน และการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ

1.2 ผลการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

1.2.1 ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ โดยนำผลจาก 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ 2) การศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 3) การศึกษาดูงานรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 4) การสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมพบว่า รูปแบบ มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง) งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการ (การมีส่วนร่วม/ ดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA : วางแผน ปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้)

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ มี 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ/คู่มือ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียง จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผลผลิตของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมเป้าหมายของรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายของรูปแบบที่เน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ และดำเนินการ ตามวงจรคุณภาพ PDCA และรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ สามารถบริหารปัจจัยนำเข้าได้อย่างคุ้มค่าและเกิดผล ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพที่สร้างขึ้น ครอบคลุมทรัพยากร การบริหาร ทุกองค์ประกอบผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ เหมาะสม ในการนำรูปแบบไปทดลองใช้ต่อไป

1.3 ผลการทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

1.3.1 ผลทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบ ภาพรวม พบว่า ทุกองค์ประกอบ มีความเหมาะสม ในการนำไปใช้ต่อไปอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง เด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการ อย่างครบถ้วน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) และดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการและข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมิน ความสามารถพื้นฐาน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ

ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริมและสนับสนุน ให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์ การประเมินความก้าวหน้าร่วมกับนักสหวิชาชีพ/วางแผน และออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือ

เฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน

ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การประเมินความสามารถพื้นฐานดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

1.3.2 ผลการประชุมวิพากษ์หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม พบว่า ทุกองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด และร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จตามองค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อนำไปใช้ต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

1.4 ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

1.4.1 ผลการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนเปิดภาคเรียนในปีการศึกษา 2564 เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และวางแผนการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และผู้แทน เครือข่ายผู้ปกครอง พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม อยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีความพร้อมในการปฏิบัติ และผลการออกกำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตเป็นสำคัญ ในส่วนผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการอยู่ในระดับดีมากในขณะที่เด็กพิการอาศัยอยู่ที่บ้านพักของตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.4.2 ผลการจัดประชุมสรุปการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้นำเสนอผลการนำระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อจัดกระบวนการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาทันที่และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในระดับดีมาก และพร้อมที่จะนำสู่การปฏิบัติทุกปีการศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนตลอดไป

2. อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีประเด็นที่ผู้วิจัยจะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวม พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ จากการศึกษาค้นคว้า เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์ประกอบ แล้วนำมาสังเคราะห์หาแนวคิดร่วมกับนักการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศอย่างละเอียด ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล เครือข่ายผู้ปกครอง การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) (1993) พวงมณี ชัยเสรี (2557) และ Alana S. Hillman (2013) ส่วนการบริหารจัดการรูปแบบเชิงระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของนิวัตร นาคะเวช, (2554); สุรินทร์ จาดเปรม และคณะ (2563); ณรงค์ อภัยใจ (2560); สมถวิล ฤกษ์งาม (2562); ทศนีย์ รัตนสุวรรณ (2560); ชัยพร พันธุ์น้อย (2564); และชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์ (2564) นอกจากนี้ องค์ประกอบของรูปแบบยังสอดคล้องกับข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การศึกษาดูงานรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 การพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2.2.1 ผลการร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ และมีรายละเอียดย่อยในรายองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง) งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการ (การมีส่วนร่วม/ ดำเนินงานวงจรคุณภาพ PDCA : วางแผน ปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ มี 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรอง

ประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบ ได้ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ไปศึกษาดูงานรูปแบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อให้ได้ข้อมูล องค์ประกอบของรูปแบบที่นำสู่ความสำเร็จ แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูล และจัดสนทนากลุ่ม ของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสู่การปรับปรุง พัฒนาจนสามารถร่างรูปแบบได้สำเร็จ รายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า เป็นทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญ ในการขับเคลื่อน การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครอง) งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการ (วางแผน ปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้) เด็กพิการทุกประเภทในเขตพื้นที่บริการเป็นคนกลุ่มแรก ที่ต้องคำนึงถึงในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญที่ต้องได้รับการช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิดหรือทันทีที่พบสภาพความพิการ จนถึงอายุ 18 ปี โดยสถานศึกษา ต้องทำงานเชิงรุกค้นหาเด็กพิการทุกคนในเขตพื้นที่บริการให้เข้าถึงบริการช่วยเหลือครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำทะเบียนข้อมูลมีการตรวจสอบการพัฒนาการของเด็กรายบุคคล เพื่อวางแผน จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) มีการฝึกทักษะตามศักยภาพ ประเมินพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และส่งต่อเด็กพิการในการพัฒนาศักยภาพ ที่สูงขึ้นหรือปรับพฤติกรรมให้ดีขึ้น ซึ่งการดำเนินงานต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัย ของพวงมณี ชัยเสรี (2557) ที่ศึกษากระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่โปรแกรม คือ ระยะที่เด็กก่อนเข้ารับบริการ ได้แก่ การส่งต่อการค้นหา และการคัดแยก ระยะที่ 2 การรับบริการ คือระยะที่เด็กเริ่มเข้ารับบริการ ได้แก่ การตรวจสอบ การพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนบริการครอบครัว การปฏิบัติการสอน และการประเมินผล ระยะที่ 3 การสิ้นสุด การรับบริการ ได้แก่ การส่งต่อไปสู่โปรแกรมใหม่ และการจัดที่เรียนที่เหมาะสมให้เด็กได้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไปหรือเรียนในโรงเรียนการศึกษา พิเศษเฉพาะความพิการ คนกลุ่มที่ 2 คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เป็นบุคลากรหลักในสถานศึกษา ที่จะขับเคลื่อนการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการให้บรรลุเป้าหมาย ต้องเป็นผู้มีจิตเมตตา มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการช่วยเหลือเด็กพิการ ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการเข้าถึง บริการทางการศึกษาครบทุกกลุ่มเป้าหมาย เน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน ออกค้นหาเด็กพิการเพื่อให้เข้าถึงบริการทางการศึกษาตามสิทธิอย่างทั่วถึง และประสานงาน กับทุกองค์กรในการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือ และส่งต่อเด็กพิการในการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพ

และด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัย ของสมพร หวานเสร็จ (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบชุมชน การเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองของบุคคลออทิสติกในศูนย์การศึกษาพิเศษ พบว่า ประสิทธิภาพการใช้ รูปแบบชุมชนการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองของบุคคลออทิสติกในศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดขอนแก่น ผู้ปกครองมีความสามารถ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาบุคคล ออทิสติกที่สูงขึ้น และบุคคลออทิสติก มีความก้าวหน้าตามพัฒนาการทั้งเป็นรายบุคคลและในภาพรวม และสอดคล้องกับงานวิจัย ของศศิรัศม์ วีระไวทยะ (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูด ให้เครือข่ายภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานโดยสร้างการมีส่วนร่วม โดยสถานศึกษาตั้งให้ผู้ปกครอง วัตถุประสงค์ และชุมชน เข้ามาทำกิจกรรมต่อเนื่อง ปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับงบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก : ในส่วนนี้ สถานศึกษาต้องจัดทำให้เพียงพอเหมาะสมทั้งจากต้นสังกัด เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำมาสนับสนุนการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการอย่างทั่วถึง ครอบคลุม เป็นไปตามระเบียบ ที่เกี่ยวข้องพร้อมมีการระดมทรัพยากรด้านนี้จากชุมชนหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เพียงพอ ต่อการจัดกิจกรรมช่วยเหลือเด็กพิการ และปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการ เป็นเทคนิคกระบวนการบริหาร ของผู้บริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานตามรูปแบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นขั้นตอนชัดเจน ตามวงจรคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผน การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปรับปรุง พัฒนา เผยแพร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา เกื้อกุล, (2560) ที่กล่าวถึงโครงสร้างการบริหารงาน ให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพตามวงจร PDCA ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) และขั้นตอนการปรับปรุง พัฒนา (Action)

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ เป็นขั้นตอนดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งมี 10 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ การคัดกรอง ประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เครือข่ายผู้ปกครองต้องลงพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือรับสมัครเด็กพิการเข้าสู่ระบบการศึกษา ประสานผู้ปกครองในการตรวจสอบ ติดตาม ลงเก็บข้อมูลเด็กพิการอย่างถูกต้องเป็นรายบุคคล เช่น ข้อมูลประวัติ สุขภาพ สภาพความพิการ พัฒนาการ สภาพของครอบครัว เป็นต้น และจัดเก็บข้อมูล เด็กพิการด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อการสืบค้น ช่วยเหลือดูแลเด็กพิการได้ทันเวลา สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Ministry of Education (2010) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหาการติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบเป็นอันดับแรก คือ ข้อมูล

นักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น ประวัติส่วนตัว ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลความพิการ ข้อมูลด้านการเรียน ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลครอบครัว ข้อมูลการคัดกรอง ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องหากมีการติดตามช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นลดลงหรือหมดไป และนักเรียนพิการสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างนักเรียนปกติรวมทั้งสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนงบประมาณในการช่วยเหลือ และพัฒนาเด็กพิการ

2) การคัดกรองประเภทความพิการ เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร และเครือข่ายผู้ปกครองต้องทำการตรวจสอบข้อมูลเด็กพิการที่รับสมัครมา มีการประชุมร่วมกัน กำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่เป็นมาตรฐานของสถานศึกษา ทำการคัดกรองแยกประเภทตามความพิการ อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ต้องเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือให้ตรงกับ ความพิการ สภาพปัญหา สภาพจริงและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็ว และถูกต้อง พร้อมทั้งวางแผนจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดกิจกรรมช่วยเหลือตามประเภท ของความพิการ วางแผน ออกนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบพัฒนาการของเด็กพิการ แต่ละประเภทอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tha Tako School (2012) กล่าวถึง การคัดกรองว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับ ความพิการ สภาพปัญหา และความ ต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำในการช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะการคัดกรอง นักเรียนทำให้มีการจัดกลุ่มที่ชัดเจน ครูสามารถกำหนดวิธีการช่วยเหลือได้ แต่ทั้งนี้เกณฑ์การคัดกรอง ต้องมีมาตรฐาน เพื่อความมีประสิทธิภาพในการคัดกรองนักเรียน เพราะจะส่งผลกระทบต่อ การส่งเสริมพัฒนา นักเรียนได้ตรงตามความต้องการจำเป็น และเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เครือข่ายผู้ปกครองต้องทำการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการแต่ละประเภทเป็นรายบุคคล อย่างละเอียด เพื่อให้ทราบพัฒนาการด้านต่าง ๆ และใช้ข้อมูลในการจัดทำแผนการให้บริการ ดูแลช่วยเหลือให้ตรงตามประเภทความพิการของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับแนวทางการให้บริการ ตามหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ (2562) ที่กล่าวถึงการประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูล ในการวางแผนการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4) การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นกิจกรรม ที่ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือครอบครัว (IFSP) ของเด็กพิการและครอบครัว ซึ่งครู บุคลากร และเครือข่ายผู้ปกครองต้องเข้าอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ดีในการจัดทำแผนให้เหมาะสมกับประเภทความพิการ ความต้องการพัฒนา และความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการรายบุคคล แต่มีข้อควรคำนึงคือ หากครู บุคลากร เครือข่าย

ผู้ปกครอง ชาติความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จะส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) ที่กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นการจัดทำแผนการศึกษาที่ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล สามารถพัฒนาศักยภาพนักเรียนพิการครอบคลุมทุกด้านซึ่งมีองค์ประกอบคือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

5) การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล เป็นกิจกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อพัฒนาเด็กพิการให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของตนเอง โดยจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เรียนรู้ด้วยวิธีการปฏิบัติจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กพิการสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น แสดงบทบาทสมมติ เล่านิทาน เป็นต้น แล้วให้เด็กพิการได้เล่าหรือแสดงภาษากาย สื่อความรู้ความเข้าใจออกมา สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ (2558) ที่ได้กล่าวว่า Active Learning เป็นแนวทางหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนได้คิดและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองตามความเข้าใจ ตลอดจนร่วมรับผิดชอบในผลของการปฏิบัติ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ โดยผสมผสานเทคนิคการสอนที่หลากหลายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากห้องเรียนสู่การปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียน และในโลกแห่งความเป็นจริง

6) การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เครือข่ายผู้ปกครองวางแผนออกประสานงานผู้มีความรู้ ความสามารถปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูกล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ให้เด็กพิการ และงานด้านอื่น ๆ สำหรับเด็กพิการ นำเด็กพิการออกฝึกทักษะพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงกับปราชญ์ชาวบ้าน/สถานประกอบการ ในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี สรรเสริญและคณะ (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน เพื่อให้คนพิการมีโอกาสได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีโอกาสเท่าเทียมกับคนไม่พิการ และลดความยากจนและอยู่ในสังคมได้ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน จึงเป็นความร่วมมือกันระหว่างคนพิการ ครอบครัวของคนพิการ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์การศึกษาการพัฒนาอาชีพการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

7) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เครือข่ายผู้ปกครองดำเนินการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ของการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ ด้วยการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน

หรือการทดสอบเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะความสามารถ ของเด็กพิการ แล้วนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้มีพัฒนาการดีขึ้นเป็นลำดับ และปรับปรุงการจัดกิจกรรมช่วยเหลือเด็กพิการให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Li, Y. and Chen, C. (2016). ที่กล่าวถึงการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตการสอบถาม การตรวจผลงาน หรือการทดสอบเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนลักษณะของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ตลอดจนการพิจารณาตัดสินผลการเรียนรู้เพื่อการให้ระดับเกรด การเลื่อนชั้น หรือการจัดแผนการเรียนรู้ต่อไป

8) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เครือข่ายผู้ปกครองประสานกับครอบครัวในการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการแต่ละประเภท อย่างเหมาะสมรายบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ตรงตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการให้บริการช่วยเหลือครอบครัว (IFSP) อย่างต่อเนื่องซึ่งการจัดกิจกรรมให้บริการที่เหมาะสม ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมช่วยเหลือเด็กพิการมากที่สุด เพราะเด็กพิการใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว หากครอบครัวมีส่วนร่วมชัดเจน จะส่งผลให้เด็กพิการพัฒนาการที่ดีขึ้น และมีทักษะการดูแลช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน และลดภาระการดูแลเด็กพิการของครอบครัว ได้ระดับหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) ที่กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ขั้นตอนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม เป็นการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล โดยทีมนักสหวิทยาการที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยเป้าหมายระยะยาว 1 ปี วันเริ่มต้น วันสิ้นสุด วิธีหรือเทคนิคการสอน สื่อ เกณฑ์และการประเมินผล และผลการประเมิน มีการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ เพื่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามความต้องการจำเป็น ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการประสานการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

9) การประเมินความก้าวหน้า เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เครือข่าย ผู้ปกครอง นักวิชาชีพ กลุ่มองค์กรภายนอกในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมติดตามพัฒนาเด็กพิการ ร่วมประเมินความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดบันทึกและรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กจากทุกฝ่าย ทั้งการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ ตรวจแฟ้มผลงานเด็ก และจากแบบประเมินผลพัฒนาการ มีการประชุม เพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็ก และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน พร้อมรายงานความก้าวหน้าต่อผู้ปกครอง ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) ที่ได้ระบุว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และการให้บริการมี 7 แนวทาง และในแนวทางที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจะต้องมีการจัดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก แฟ้มผลงานเด็ก การใช้

แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึกโดยครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบ นักวิชาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้องอาจมีการประชุม เพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมซึ่งควรจะมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

10) การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ เป็นกิจกรรมที่มีคณะกรรมการ ออกนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการโดยมีผู้บริหาร ครู บุคลากร และเครือข่ายผู้ปกครองร่วมเป็นทีมดำเนินงานพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กพิการ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามจุดหมาย มีการนำผลมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องทุกคนเพื่อสรุปผลการพัฒนาเด็กพิการทุกสิ้นภาคเรียน/สิ้นปีการศึกษานำข้อมูลสู่การปรับปรุง พัฒนา เผยแพร่ และมีการส่งต่อเด็กพิการทั้งภายในกับครูประจำชั้นอื่น ๆ และส่งต่อกับหน่วยงานอื่นตามสภาพปัญหาของเด็กพิการแต่ละคนที่มีความรุนแรงแตกต่างกัน บางรายจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหน่วยงานภายนอกดูแล เพื่อให้เด็กพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) ที่กล่าวว่า การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ขั้นตอนการนิเทศติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อเป็นการประชุมชี้แจง ระบบ การส่งต่อและการใช้แบบบันทึกการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการบริการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการแพทย์การศึกษา สังคม และอาชีพ มีการใช้แบบบันทึก การส่งต่อนักเรียนพิการ เพื่อส่งต่ออย่างเป็น ระบบ มีการส่งต่อทั้งภายนอกและภายใน มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อย่างต่อเนื่องการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการช่วยเหลือ

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต เป็นประสิทธิภาพที่เกิดกับเด็กพิการที่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเด็กพิการถ้าได้รับการพัฒนา ได้รับการกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการจัดบรรยากาศชั้นเรียน บรรยากาศในครอบครัว ความสัมพันธ์ที่เด็กได้เรียนรู้ อย่างมีความสุข อย่างเหมาะสมแล้ว จะส่งผลให้เด็กพิการมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พัชรินทร์ พุทวัฒน์ (2564) ที่ให้ความสำคัญในการจัดการชั้นเรียน สภาพในชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และพัฒนาเด็กตามเป้าหมายที่วางไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเด็กได้รับการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2557) ที่อธิบายว่าการดำเนินงานของครูทางด้านกายภาพ จิตวิทยา ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้และลงมือทำร่วมกันทำให้ผู้เรียนเกิดความสุข และสนุกสนาน

2.2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้

เนื่องจาก ผู้วิจัยได้มีกระบวนการวิจัยที่ชัดเจน ทั้งการศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และการสนทนาของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณา ตรวจสอบ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสู่การปรับปรุง แก้ไข จนสามารถยกร่างรูปแบบได้เสร็จสมบูรณ์ มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต แล้วดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษ ให้ข้อเสนอแนะ และนำสู่การปรับปรุง พัฒนา จนเป็นรูปแบบที่มีความสมบูรณ์ที่สุด แล้วนำไปทดลองใช้จริงกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายหลักในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ จนทำให้ได้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีความสมบูรณ์ ยืดหยุ่นมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ สถานศึกษาอื่น ให้มีการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการโดยให้เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้ปกครองเด็กพิการ และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการอย่างชัดเจน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

2.3 การทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการทดลองและประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับคือ มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) และดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการอบรมพัฒนาครู บุคลากรทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการต่อเนื่อง โดยเน้นจัดให้มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) สำหรับเด็กพิการครบทุกคน และร่วมกันใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง ทุกปีการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ

การฝึกอบรม เป็นกระบวนการใช้กิจกรรม และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม และเกิดทักษะความชำนาญเฉพาะเรื่องและนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กร

2.4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

ผลการประชุมผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และผู้แทนเครือข่าย ก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อทบทวนแนวทางการปฏิบัติ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ร่วมวางแผนดำเนินงาน การใช้รูปแบบ ออกกำกับ ติดตามเชิงรุกในการใช้รูปแบบ และจัดประชุมสรุปผลการกำกับติดตาม ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ พบว่า ผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในระดับดี และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยได้ดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ที่มุ่งเป้าหมายให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ประสานงานกับผู้ปกครองเด็กพิการ เครือข่ายผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง และให้ทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับผู้เกี่ยวข้อง ทุกคน มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มด้วยความเต็มใจและเห็นผลการพัฒนาของเด็กพิการทุกคนที่ศึกษา ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญที่มีการพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับสามารถช่วยเหลือตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิฐ เทพไกรวัล (2554) กล่าวว่าการกำกับติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการวัดการปฏิบัติงานของบุคลากรที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องเมื่อเทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมถึงทราบแนวโน้มของปัญหาและอุปสรรค ช่วยให้สามารถแก้ไขได้ทันเวลา ซึ่งหากระบุถึงวัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ข้อเสนอแนะ 3 ประการ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

3.1.1 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ควรประสานเครือข่าย ผู้ปกครองเข้าร่วมดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ อย่างแท้จริง

3.1.2 ควรประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย นักสหวิชาชีพในทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการให้บริการ การแก้ไขปัญหาและส่งต่อเด็กพิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงต่อไป

3.1.3 ควรอบรมพัฒนาครู บุคลากร เครือข่ายผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนงานร่วมกันและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ที่เน้นผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการอย่างชัดเจนโดยมีศูนย์การศึกษาพิเศษคอยติดตาม กำกับ ดูแลอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเครือข่ายผู้ปกครองต้องมีความรู้ความสามารถ และมีจิตเมตตาสูง ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ และบริหารงานเชิงคุณภาพ PDCA พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง

3.2.2 สถานศึกษาต้องประสานเครือข่ายชุมชนในการจัดหางบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมให้มีความพร้อมเพียงพอในการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือเด็กพิการ

3.2.3 สถานศึกษาต้องจัดให้มีคณะกรรมการออกนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนต่อไป

3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการติดตามพัฒนาการของเด็กพิการแต่ละประเภท หลังจากได้รับการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นรายบุคคลสู่การดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3.2 ควรศึกษาขวัญกำลังใจ ของครูบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลช่วยเหลือเด็กพิการแต่ละประเภทในแต่ละหน่วยบริการ เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อเด็กพิการอย่างแท้จริงต่อไป

3.3.3 ควรศึกษาสภาพความพร้อมของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือดูแลช่วยเหลือเด็กพิการแต่ละประเภท ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการในขณะพักอยู่ที่บ้าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม Early intervention : EI เด็กพิการ สำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนัก.
- “.....”. (2554). **นโยบายด้านคนพิการและมาตรการในการดำเนินการจัดการศึกษา ให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง**. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.lertchaimaster.com> > doc > pikarn-2554. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563]
- “.....”. (2560). **แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 - 2564**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม Early intervention : EI เด็กพิการ สำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนัก.
- “.....”. (2554). **นโยบายด้านคนพิการและมาตรการในการดำเนินการจัดการศึกษา ให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง**. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.lertchaimaster.com> > doc > pikarn-2554. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563]
- “.....”. (2560). **แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 - 2564**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. [ออนไลน์] ได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/info.php> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563]
- กันญารัตน์ คอวนิช. (2558). **การออกแบบคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็กพิการ**. รายงานการวิจัย. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชินชฐา ม่วงศรีจันทร์. (2564). **รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรรม ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา**. ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จักรพันธ์ จันท์ศรี และคณะ. (2564). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ดูแลผู้พิการทางสติปัญญา**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จักรี ปัดพี และนวลฉวี ประเสริฐสุข. (2559). **พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพประชาชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทิมา อชชะสวัสดิ์. (2558). **การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา**. สิทธิปริทัศน์, 29(90), 43-58.
- จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์. (2558). **Active Learning แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ในยุคศตวรรษที่ 21**. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://chitnarongactivelearning.blogspot.com> [สืบค้นเมื่อวันที่ 12 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2563]
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2554). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามหลักสมรรถนะ**. ในประมวลสาระชุด วิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- แอลัม แยมเอี่ยม และคณะ. (2563). การฟื้นฟูสมรรถภาพคนตาบอดในชนบทและการฝึกผู้สอน. กองการศึกษาพิเศษ มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- ช่อทิพย์ มงคลธวัชและณิรดา เวชญาลักษณ์. (2565). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of Modern Learning Development*, 7(5), 32-49.
- ชัยพร พันธุ์น้อย. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการใช้มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชีรวัดณ์ นิจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 4(2), 71-102.
- ญาณิกา สุพล. (2554). สภาพปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐญา พลเสน. (2561). รูปแบบการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตตามหลักพุทธบริหารการศึกษาของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา. ปรินญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทวน เทียงเจริญ. (2563). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2560). ความบกพร่องทางสติปัญญา. [ออนไลน์] ได้จาก: <https://www.happyhomeclinic.com/sp04-ld.htm> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563]
- ทันดร ณะกุลบริภัณฑ์. (2552). คู่มือจัดองค์ความรู้ มาตรฐานการให้บริการ สำนักการศึกษา ต่อเนื่อง. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทัศนีย์ รัตนสุวรรณ. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : รูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีเขต 1. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นระรงค์ ชาวเพ็ชร. (2554). การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว. ปรินญาคุณุภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมและการพัฒนาภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- นิวัตร นาคะเวช. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน. ปรินญาคุณุภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2555). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุรินทร์ สารีคำ. (2559). ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน. ปรินญาคุณุภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปกรณกิตติ ม่วงประสิทธิ์ และคณะ. (2563). การมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม: กรณีศึกษาโรงเรียนวชิรวิทย์ เชียงใหม่ ช้างคลาน. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 35(2), 15-28.
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2557). พื้นฐานและหลักการการศึกษา. กรุงเทพฯ : มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปรีชา พงษ์เพ็ง. (2560). ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการสาธารณสุขภาคของอุตสาหกรรมมาบตาพุดในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ (ระเบียงเศรษฐกิจ) ภาคตะวันออก. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 10(1), 75-83.
- ปรีชา ศรีสง่า และคณะ. (2560). การพัฒนาการจัดการเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบำเพ็ญ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 12(1), 64-80.
- ปิยวัชร สุทธิวนิช. (2558). การพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์. ปรินญาการศึกษาคุณุภักดิ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2551). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. (2552). เทคนิคการฝึกอบรม. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์. (2564). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล. วารสารนวัตกรรม การเรียนรู้และเทคโนโลยี. 1(2), 1-11.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. เล่มที่ 125 ตอนที่ 28 ก, 5 กุมภาพันธ์ 2551.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2556. เล่มที่ 130 ตอนที่ 30 ก, 27 มีนาคม 2556.
- พวงมณี ชัยเสรี. (2557). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- พัชรินทร์ จันทาพูน. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารครุศาสตร์. 42(1), 81-94.

- พิศมัย ปั่นน้อย. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลบ้านพระ (ฉิ่งนาวิกอนุสรณ์) ศรีราชา. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พินิจ สังข์พันธ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
ด้านดนตรีไทย. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนและสถิตการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์ นาวิ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการระยะแรกเริ่ม. ชลบุรี : บริษัท สำนักมนตรี จำกัด.
มยุรี ผิวสุวรรณและคณะ. (2556). CBR Guidelines ขององค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาไทย
(Community-based rehabilitation). องค์การ CBM (ประเทศไทย). พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : พรีเมียม เอ็กซ์เพรส.
- มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2551). การสำรวจในการเตรียม
ความพร้อมในการพึ่งพาตนเองของบุคคลปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ไมตรี บุญทศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผล
ต่อคุณภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาครุศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยิ่งพร เจียรตระกูล และคณะ. (2556). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือ
ระยะแรกเริ่ม. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 3(1), 109-120.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. ปรินญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัชณี สรรเสริญและคณะ. (2553). การบูรณาการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
ในสถานบริการปฐมภูมิ. วารสาร Sikkhana. 6(7), 31-44.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน) ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.
- รัตนลักษณ์ มณีรัตน์โชติวงศ์. (2563). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์
เชิงบวกให้แก่ นักศึกษาพิการ. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7
รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- วารุณี จิรัญเวทย์. (2555) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- วิจารณ์ พานิช. (2554). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ตาตาพับลิเคชั่น จำกัด.
- วิเชียร ทองน้อย. (2552). **หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารทางการศึกษา**. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.wichian21.blohtot.com/2007/11/1.hpm/>. {สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 กรกฎาคม 2563}.
- วิเศษ ขาวระนอง. (2562). **การบริหารสถานศึกษาโดยวิธีการเชิงระบบ**. [ออนไลน์] ได้จาก: <https://www.khamsoipit.ac.th> {สืบค้นเมื่อ วันที่ 6 เมษายน 2566}.
- วีระยุทธ ศิริรัตนกุล. (2555). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาล บุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5**. ปรัญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศศิรัฐม วิระไวทยะ. (2554). **การนำเสนอยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้าง สันติวัฒนธรรม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน**. ปรัญญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา พัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิวิมล จุลศิลป์. (2554). **การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้จัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้กระบวนการเอไอซี**. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี. 4(2), 17-31.
- ศิริวิชญ์ เวชกิจ. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกองช่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา**. ปรัญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ศุภษร ศิลารักษ์. (2559). **พัฒนาการเลือกซื้อของในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา**. รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุภาวรรณ แก้วทิพย์. (2561). **การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 5**. วารสารวิจัยวิชาการ. 1(1), 97-109.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ. (2562). **เอกสารผลการประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ปี 2562**. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- “.....”.(2563). **สารสนเทศศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ปี 2563**. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2562). **รายงานข้อมูลความเป็นมาและ ผลการดำเนินงานด้านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention Service: EIS) ประจำปีการศึกษา**. นครราชสีมา: ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.
- สธรรต ยอดยิ่ง. (2554). **การตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดตราด**. ปรัญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมจิต เนียมหอม. (2560). **บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนอย่างไร**. วารสารวิจัยพุทธ ศาสตร์, 3(1), 83-91.

- สมถวิล ฤกษ์งาม. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมพร ทังมงคล. (2555). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยนาท. วารสารวิชาการเครือข่าย
บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 2(2), 103-112.
- สมพร หวานเสรีจ. (2555). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองของบุคคลออทิสติก
ในศูนย์การศึกษาพิเศษ. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สรวง วรอินทร์. (2557). รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาการศึกษา
ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สราวดี เฟิงศรีโคตร และจันทร์ชลี มาพุทธ. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด
การศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 7, (1), 68-82.
- สัญญา จันทร์สงวน. (2557). การแก้ระบบงานด้วยวิธีการเชิงระบบ. วารสารยุทธโภษ กองทัพบก.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). นโยบายการศึกษาพิเศษ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศุสุสภาลาดพร้าว.
- “.....”. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- “.....”. (2552). แนวทางการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ สำหรับผู้ปกครอง
ที่มารับบริการภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
- “.....”.. (2555). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวม.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2556). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2557-2558. กรุงเทพฯ :
แกรนด์อาร์ต ศรีเอทีพี
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการโดยผู้ปกครอง Early
Intervention for Children with Disability by Parents and Communities.
กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- “.....”.. (2560). การศึกษาสภาพความพร้อมด้านอาชีพในโรงเรียน
เฉพาะความพิการ. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2560). ศธ.เดินทางจัดการเรียนรวม ลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษา. [ออนไลน์] ได้จาก: <https://personnel.obec.go.th/home/archives/2464>
[สืบค้นเมื่อวันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563].
- สิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา : กรณีศึกษา
เขตภาษีเจริญและเขตบางกอกใหญ่. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม
และสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สิริรัชต์ แก้วงาม. (2562). การพัฒนารูปแบบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคูี่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรินทร์ จาดเปรม และคณะ. (2563). รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาสมรรถนะสูงของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(10), 49-64.
- สุรียา ศรีโกคา. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- เสาวนีย์ บุพบุญ. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการแฟนคลับของสโมสรฟุตบอลอาชีพในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หวน พินธุพันธ์. (2560). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- องค์การอนามัยโลก. (2556). CBR Guidelines ขององค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาไทย (Community Based Rehabilitation). กรุงเทพฯ : พรีเมียม เอ็กซ์เพรส.
- อรอินท์ พิทักษ์โคชญากุล. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ. รายงานการวิจัย ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดศรีสะเกษ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2552). การวิจัยด้านการบริหารจัดการการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์และคณะ. (2553). การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกวิณิต พรหมรักษา .(2555). แนวคิดและทฤษฎี Harrington Emerson.ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์ขั้นสูง. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://promruca-dba04.blogspot.com/2012/10/harrington-emerson.html> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กรกฎาคม 2563].
- Alana S. Hillman. (2013). Early Intervention and Student Achievement. A Dissertation submitted to the Education Faculty of Lindenwood University in partial fulfillment of the requirement for the degree Doctor of Education.
- Andreas Hieronymi. (2013). Understanding Systems Science: A Visual and Integrative Approach Systems. Research and Behavioral Science Syst. Res. 30, 580-595 Bangladesh Education Policy, 2010 prioritize mathematics education. Available from <http://www.sciepub.com/reference/115402>
- Bertalanffy, L. V. (1968). General System Theory: Foundations, Development, Applications. New York: George Braziller.
- Bonnie Keilty. (2016). The Early Intervention Guidebook for Families and Professionals: Partnering for Success. 2nd Edition.

- Daft, Richard L. (2001). **Management**. 3rd ed. Chicago : The Dryden Press. Deming, W. Drucker. P.F. (2011). **Management**. New York : Routledge.
- Eggen, P. Kauchak, D. (2010). **Educational Psychology: Windows on Classrooms**. (th Ed.) New Jersey : Pearson Education.
- Hoy, W & Miskel, C. G. (2012). **Educational Administration: Theory, Research, and Practice**. New York : McGraw - Hill.
- Isabel M. Smith. (2015). **Effectiveness of community-based early intervention based on Pivotal Response Treatment**. Journal of Autism & Developmental Disorders.
- Kimberly, D. Miller; et al. (2 0 1 0). **Support Staff as an Essential Component of Inclusive Recreation**. Therapeutic Recreation Journal. XLIV(1), 35-49.
- Louise Alliston. (2007). **Principles and practices in early intervention: A literature review for the Ministry of Education**. New Zealand : The Ministry of Education.
- Mary P. Moeller. (2013). **Best Practices in Family-Centered Early Intervention for Children Who Are Deaf or Hard of Hearing: An International Consensus Statement**. Journal of Deaf Studies and Deaf Education, Volume 18, Issue 4, 429-445,
- Mc.William P. J. and D. B. Bailey, Jr. (Eds.), Baltimore: Paul H. (1993). **Working together with children and families: Case studies in early intervention**. Brookes Publishing Co.,
- McCulloch, G., & Crook, D. (2013). **The Routledge international encyclopedia of education**. Routledge.
- Ministry of Education. (2010). **National Education Policy, Government of Bangladesh**.
- Nicole M. Tomasello. (2010). **Family-Centered Early Intervention for Infants and Toddlers With Disabilities**. Journal of Family Social Work.
Retrieved June 4 2011.
- Tha Tako School. (2 0 1 2). **Development of a care system to help students with disabilities study together in educational institutions**. Available from : <https://so06.tci-thaijo.org> > article
- Turner,s. (2 0 1 0). **Why have college completion rates declined? An analysis of changing student preparation and collegiate resources**. Available from : <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/app.2.3.129>
- Willer, D. (2 0 1 1). **Educational Administration: Theory, research and practice**. (6th ed.). New York: McGraw-Hill
- World Health Organization. (2011). **Child and Adolescent Health and Development**.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายมานิตย์ คำงาม	ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ดร.นพดล ฐิติจันทร์	อดีตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
3. ดร.สุรพล เสนบุญ	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี
4. ดร.สุวรรณ บัวพันธ์	ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา แก้วศรี	หัวหน้าสำนักงานวิจัย และบริการวิชาการ โครงการจัดตั้ง วิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบร่างรูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

1. นายมานิตย์ คำงาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพิเศษ
2. ดร.สุรพล เสนบุญ	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10
3. นายนิรติชัย ชินกะธรรม	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9
4. นางวัชรารักษ์ สิงห์แก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
5. ดร.สุวรรณ บัวพันธ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์
6. นางสาวธัญรตี อร่ามศรี	ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการ จังหวัดอำนาจเจริญ
7. นายสมเกียรติ ธรรมสาร	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านสร้างถ่อใน
8. นายชุน นันทศิริพล	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
9. นางสุมาลี ธรรมรักษ์	หัวหน้าบ้านพักเด็ก จังหวัดอำนาจเจริญ
10. นางเบญจมาศ หะยาจันทา	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอำนาจเจริญ
11. นางสาวทัศนีย์ เส้นเศษ	ครูผู้สอน
12. นางสาวขวัญใจ จำเริญไกร	ครูผู้สอน
13. นายณัชพล เมฆบัตินุรักษ์	ผู้ปกครองเด็กพิการ
14. นางสาวศรีไพร เพ็ชรกล้า	ผู้ปกครองเด็กพิการ
15. นายกิตติ มูลจันดา	ผู้ปกครองเด็กพิการ

ภาคผนวก ค
รายนามคณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ

ประกาศศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการ ประจำปีการศึกษา 2563

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการ ประจำปีการศึกษา 2563 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (6) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. 2553) และมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ประจำปีการศึกษา 2563 ดังนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย

1.1	นางสุวิมล ศรีไชย	ผู้อำนวยการ	ประธานกรรมการ
1.2	นายชุน นันทศิริพล	รองผู้อำนวยการ	รองประธานกรรมการ
1.3	นางสาวมยุรี ลาภสาร	ครูชำนาญการ	กรรมการ
1.4	นางสาวทัศนีย์ เส้นเศษ	ครู	กรรมการ
1.5	นางมุกดารัศมี พัชรชัย	ครู	กรรมการ
1.6	นายอนพัทธ์ หาญชัย	ครูชำนาญการ	กรรมการ/เลขานุการ

มีหน้าที่ ให้คำแนะนำ ปรึกษา ในการจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กพิการร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการ และร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

2. คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเด็กพิการ ประกอบด้วย

2.1	ผู้ปกครองเด็กชายจิตกร บุญจริง	ประธานกรรมการ
2.2	ผู้ปกครองเด็กชายรณพีร์ สนธิสัมพันธ์	รองประธานกรรมการ
2.3	ผู้ปกครองเด็กชายจักรกฤษณ์ บุญกันท์	กรรมการ
2.4	ผู้ปกครองนายปรินทร์ มุลจันดา	กรรมการ
2.5	ผู้ปกครองเด็กชายศิริพัทธ์ เมฆบัณชुरย์	กรรมการ
2.6	ผู้ปกครองเด็กหญิงหริภุญชญา บุปผาเจริญ	กรรมการ
2.7	ผู้ปกครองเด็กหญิงจินดารัตน์ พิมพ์ทอง	กรรมการ
2.8	ผู้ปกครองเด็กหญิงกิตติราพร ไชยงาม	กรรมการ
2.9	ครู บุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	กรรมการ
2.10	ผู้ปกครองเด็กหญิงจิรสุดา ทิพย์อุดร	กรรมการ/เลขานุการ

3. ผู้แทนกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองหน่วยบริการประจำอำเภอ โดยมอบหมายให้ครู บุคลากร ประจำหน่วยแต่ละอำเภอเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย

- 3.1 หน่วยบริการเทศบาลอำเภอเมือง (ต.น้ำปลีก) ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กชายกิตติคุณ บุตรี
- 3.2 หน่วยบริการอำเภอเสนางคนนิคม ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กหญิงสุจิตรา ทองอ่อน

- 3.3 หน่วยบริการอำเภอปทุมราชวงศา ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กหญิงภัทรธิดา กิ่งภาร
- 3.4 หน่วยบริการอำเภอลืออำนาจ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กหญิงสุชาดา มงคลเสริม
- 3.5 หน่วยบริการอำเภอชานุมาน ได้แก่ ผู้ปกครองธัญญา พุทธิรักษา
- 3.6 หน่วยบริการอำเภอพนา ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กชายคณิศร นาววงศ์
- 3.7 หน่วยบริการอำเภอหัวตะพาน ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กชายคณิศร เฉลิมจิตต์

มีหน้าที่

1. สนับสนุนการจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการทุกคนในเขตพื้นที่บริการที่รับผิดชอบให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือทันเวลาทุกประเภทความพิการ
  2. ร่วมสร้างสายใยเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
  3. ร่วมสนับสนุนกิจกรรมการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการในชุมชนและร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ปกครองมีทักษะในการดูแลช่วยเหลือบุตรหลานพิการในขณะพักอยู่ที่บ้าน
  4. ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา ในการพัฒนารูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการดำเนินงานสู่การพัฒนาเดือนละ 1 ครั้ง
- ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้ง ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ วิริยะ อุทิศตน เสียสละ พุ้มเท อุทิศ โดยมุ่งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการเป็นสำคัญ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

(นางสุวิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดที่ 1
สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
 (สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

2. ขอบข่ายแบบสอบถามนี้มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย 1) การรับสมัครและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6) การประเมินความก้าวหน้า และ 7) การติดตาม ประเมินผลและส่งต่อ จำนวน 30 ข้อ

3. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะองค์รวมเท่านั้น ไม่มีผลเสียหายหรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรหรือท่านแต่ประการใด รายละเอียดตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับ 5 = มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 = มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 = มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 = มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 = มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสุวิมล ศรีไชย

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่ง /สถานะ	☐ ผู้บริหาร	☐ หัวหน้ากลุ่มวิชาการ
	☐ ครูผู้สอน	☐ ผู้ปกครองเด็กพิการ
2. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
3. วุฒิกการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ/ ระยะเวลาปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ	☐ 2 ปี - 5 ปี	☐ 6 ปี - 9 ปี
	☐ 10 ปี - 12 ปี	☐ 13 ปี - 15 ปี
	☐ มากกว่า 15 ปี	

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับ 5 = มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 = มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 = มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 = มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 = มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	สภาพการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ						
1	โดยการสังเกตพฤติกรรมและการใช้สังคมมิติ					
2	โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง / ชักประวัติเด็กพิการ					
3	โดยการออกให้บริการและประเมินพฤติกรรมเด็กพิการระหว่างครูผู้สอน ผู้ปกครองและเครือข่ายความร่วมมือ					
4	นำข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการมาวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ					
การคัดกรองประเภทความพิการ						

ข้อที่	รายการ	สภาพการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5	วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเด็กพิการเป็นรายบุคคล					
6	ประเมินเด็กพิการตามเกณฑ์การคัดกรอง					
7	จัดกลุ่มผู้พิการตามแบบการคัดกรอง					
8	ประสานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง					
การประเมินความสามารถพื้นฐาน						
9	ประเมินพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กพิการ					
10	เปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป					
11	จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
12	สรุปผลการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการโดยการใช้ผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง					
การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม						
13	กำหนดแนวทางและดำเนินการในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) และจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ระหว่างครูผู้สอนกับเครือข่ายผู้ปกครอง					
14	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน					
15	ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามความต้องการพิเศษของเด็กพิการ โดยความเห็นชอบของบิดามารดาและผู้ปกครองของเด็กพิการ					
16	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
17	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม / ประเมินติดตามพัฒนาการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล					
การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม						
18	วางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน					
19	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์					

ข้อที่	รายการ	สภาพการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
20	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถ ของเด็กพิการแต่ละประเภทในการจัดให้บริการช่วยเหลือ ระยะเวลาแรกเริ่ม					
21	ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะเวลาแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล					
22	สะท้อนผลการประเมินของเด็กพิการแต่ละบุคคลแก่ผู้ปกครอง เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา					
การประเมินความก้าวหน้า						
23	วางแผนประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือ ระยะเวลาแรกเริ่มของเด็กพิการ					
24	ออกแบบเครื่องมือการประเมินความก้าวหน้าให้ครอบคลุม การให้บริการช่วยเหลือระยะเวลาแรกเริ่มของเด็กพิการ					
25	ประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะเวลาแรกเริ่ม ของเด็กพิการ					
26	สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือ ระยะเวลาแรกเริ่มของเด็กพิการ					
การติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ						
27	วางแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
28	ออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
29	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ					
30	สะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผลพัฒนาการ ของเด็กพิการรายบุคคลและส่งต่อ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถามชุดที่ 2

ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
(สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน ได้แก่
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 ข้อ
3. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะองค์รวมเท่านั้น ไม่มีผลเสียหายหรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรหรือท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสุวิมล ศรีไชย

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่ง /สถานะ	☐ ผู้บริหาร	☐ หัวหน้ากลุ่มวิชาการ
	☐ ครูผู้สอน	☐ ผู้ปกครองเด็กพิการ
2. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
3. วุฒิกการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ/ ระยะเวลาปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ	☐ 2 ปี – 5 ปี	☐ 6 ปี – 9 ปี
	☐ 10 ปี – 12 ปี	☐ 13 ปี -15 ปี
	☐ มากกว่า 15 ปี	

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับ 5 = มีความพึงพอใจมากที่สุด
 ระดับ 4 = มีความพึงพอใจมาก
 ระดับ 3 = มีความพึงพอใจปานกลาง
 ระดับ 2 = มีความพึงพอใจน้อย
 ระดับ 1 = มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	การรับสมัครและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการครอบคลุมทุกกลุ่ม					
2	การคัดกรองประเภทความพิการเป็นไปอย่างทั่วถึง					
3	ประสานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามสภาพปัญหาจากผลการคัดกรอง					
4	มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
5	จัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
6	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)					
7	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน					
8	ดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน					
9	นำสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตามพัฒนาการและความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล					
10	แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)					
11	นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ในการจัดกิจกรรม / ประเมินติดตามพัฒนาการ ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับเด็กพิการเป็นรายบุคคล					
12	การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม					
13	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชนในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีโอกาสแสดงอย่างสร้างสรรค์					
14	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนทักษะ ความสามารถของเด็กพิการแต่ละประเภทในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม					
15	ประเมินและสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของเด็กพิการรายบุคคล					
16	การประเมินความก้าวหน้าร่วมกับนักสหวิชาชีพ					
17	วางแผนและออกแบบเครื่องมือประเมินความก้าวหน้าในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ					
18	ประเมินและสรุปผลความก้าวหน้าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ					
19	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อเป็นไปอย่างต่อเนื่อง					

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
20	วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ					
21	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสะท้อนผล เพื่อการปรับปรุงพัฒนาเด็กพิการรายบุคคล					
22	ดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างเข้มข้น					
23	วางแผนการดำเนินกิจกรรม วิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับแนวทางการป้องกัน โรคโควิด-19					
24	ดำเนินกิจกรรมการสวมหน้ากาก ล้างมือ และการเว้นระยะห่าง ตามแนวทางป้องกันโรคโควิด-19 ให้กับเด็กพิการตลอดเวลา					
25	ประสานงานกับเครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านให้เข้ามาช่วย การสอนงานอาชีพให้กับเด็กพิการ					
26	ดำเนินกิจกรรมการพัฒนางานอาชีพแก่เด็กพิการอย่างครบวงจร ทั้งผลิตและจำหน่ายสู่ชุมชน					
27	ส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพให้เหมาะสมกับเด็กพิการแต่ละประเภท					
28	ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้พิการ อย่างต่อเนื่อง					
29	เด็กพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน มีความพึงพอใจ					
30	เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ได้เป็นอย่างดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถาม
เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ
โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มี ประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การประเมินร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง โปรดศึกษารูปแบบที่ส่งมาพร้อมแบบสอบถามนี้ และกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแบ่งออกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 = มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 = มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมาก

ระดับ 3 = มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 = มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย

ระดับ 1 = มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

3. ขอความร่วมมือจากท่านในการประเมินร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ข้อมูลจากแบบสอบถาม จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม และไม่กระทบต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสุวิมล ศรีไชย

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ตอนที่ 1 แบบประเมินร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

ที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม /ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษที่สร้างขึ้น เป็นหลักการเชิงระบบครอบคลุม					
2	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนา คุณภาพเด็กพิการ					
3	ปัจจัยนำเข้าของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นครอบคลุมทรัพยากรการบริหาร					
4	คน งบประมาณ สื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดการ เป็นปัจจัยนำเข้า ในการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่สำคัญที่สุด					
5	กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของรูปแบบที่เน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ และดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA					
6	กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือตามกระบวนการของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มี ประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ					
7	ผลผลิตของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ					
8	ประสิทธิภาพของรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่เน้นให้เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ของแต่ละบุคคล					
9	เด็กพิการสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้และสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นเป้าหมาย ที่ผู้ปกครองพึงพอใจ					
10	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มี ประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษสามารถบริหารปัจจัยนำเข้าได้ อย่างคุ้มค่าและเกิดผลในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ในการจัดให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ

ผู้สัมภาษณ์.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ปฏิบัติหน้าที่.....

สัมภาษณ์เมื่อ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ประเด็นที่ 1 ในการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ

โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษของท่าน ในแต่ละด้าน

ท่านดำเนินการแบบใด อย่างไร จึงประสบผลสำเร็จ

1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า.....

1.2 ด้านกระบวนการให้บริการดูแลช่วยเหลือทุกขั้นตอน.....

1.3 ด้านผลผลิต.....

1.4 ด้านอื่น ๆ .....

ประเด็นที่ 2 กระบวนการดำเนินการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ

ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองที่ประสบผลสำเร็จ มีกี่ขั้นตอน

ท่านจัดกิจกรรมแต่ละขั้นในลักษณะใดจึงประสบผลสำเร็จ

2.1 .....

2.2 .....

2.3 .....

ประเด็นที่ 3 ผลการจัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ

โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองเกิดผลในการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการในด้านใดบ้าง

.....

.....

ประเด็นที่ 4 อื่น ๆ .....

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน)

เพื่อยกร่างรูปแบบและคู่มือการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายอย่างกว้างขวางในการสนทนากลุ่ม
(Focus Group) ครั้งนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามประเด็นเนื้อหาสู่การยกร่าง
รูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ประเด็นการสนทนา

รายการ	บันทึกการสนทนา
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (คน งบประมาณ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดการ)	....
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (การเก็บรวบรวมข้อมูล เด็กพิการ การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมิน ความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผน การให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การฝึกทักษะตามแผนการสอน รายบุคคล การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ	....
องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (ประสิทธิภาพที่เกิดกับเด็กพิการ)	....

ภาคผนวก จ
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามชุดที่ 1
 สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ

ข้อคำถาม (ข้อที่)	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
23	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
24.	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
26	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามชุดที่ 2
ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ข้อคำถาม (ข้อที่)	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	0	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	0.80	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20.	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
23	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
26	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม
แบบสอบถามการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ
ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง

ข้อคำถาม (ข้อที่)	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๑

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๑๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายมานิตย์ คำงาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง “รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยในทุกด้าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และขอความอนุเคราะห์ ท่านส่งเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วกลับมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๑

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.นพดล ฐรีจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง “รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในทุกด้านจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และขอความอนุเคราะห์ ท่านส่งเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วกลับมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๑

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สุรพล เสนบุญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง “รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยในทุกด้านจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และขอความอนุเคราะห์ ท่านส่งเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วกลับมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๑

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สุวรรณ บัวพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง “รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยในทุกด้านจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และขอความอนุเคราะห์ ท่านส่งเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วกลับมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๑

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยา แก้วศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง “รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยในทุกด้านจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และขอความอนุเคราะห์ ท่านส่งเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วกลับมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ภาคผนวก ข
หนังสือเผยแพร่งานวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์ แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการ จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ

จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านถ่อโน จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๓๐/๖๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๙๑ จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์ แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำมะเปือยแสงเพชร จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวสิมิล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิมิล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๖ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่ สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ๑๐ จังหวัดอุบลราชธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/๖๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๔ จังหวัดอำนาจเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. บทคัดย่อ	จำนวน ๑ ฉบับ
	๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน	จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๘๑๐/ว๑๘๕

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ภายในบริเวณศูนย์ราชการ ส่วนที่ ๑
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ๓๗๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๓ จังหวัดสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการนี้จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิมล ศรีไชย)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า ศุภกมล พงษ์ภักดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด อำนาจเจริญ
 อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ..... ผู้ให้ข้อมูล

(ศุภกมล พงษ์ภักดิ์)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๑๖ / ๓.๑ / ๒๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางชนิษฐา ทองทับ ..... ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน .....

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
- อื่นๆ (โปรดระบุ โรงเรียนอัสสัมชัญเมืองแฉิงมยง)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการ สถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษา เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการ ดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ ผู้ให้ข้อมูล
นางชนิษฐา ทองทับ
 (ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญเมืองแฉิงมยง)
 ตำแหน่ง ๒๑ / ๓.๑ / ๖๔

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๖ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางพิชญ์สินี ๑๑๖๕๖ ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาศึกษา

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๑ (วัดป่าตอกกักกัน))

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้ชำนาญการ
สถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษา
เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการ
ดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ พิชญ์สินี ผู้ให้ข้อมูล
 (... (นางพิชญ์สินี แสงสด) ...)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๑ (บ้านโคกจักษ์จัน)
 ... 1f / ม.ค. / ๖๕ ...

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๖ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาเด็กพิการโดยเน้นการมีส่วนร่วม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า ศุภกมล ธีระสิงห์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาเด็กพิการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการ ดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ [ลายเซ็น] ผู้ให้ข้อมูล
 (นายอภินันท์ สิงห์งาม)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๑๙ / ๙๑ / ๖๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรศัพท์ : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางสุวิมล ธรรมรักษ์ ตำแหน่ง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
- อื่นๆ (โปรดระบุ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอำนาจเจริญ)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ธรรมรักษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้ชำนาญการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
  - มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
  - มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
  - สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
  - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ..... สุวิมล ธรรมรักษ์ ผู้ให้ข้อมูล
 (นางสุวิมล ธรรมรักษ์)
 ตำแหน่ง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอำนาจเจริญ
๑๕/๓.๑/๒๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า น.ส.ชาติพร สิงหวัด ..... ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการ
สถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษา
เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการ
ดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ สุวิมล ศรีไชย ..... ผู้ให้ข้อมูล
(น.ส.ชาติพร สิงหวัด)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
๒๑ / ๐๑.๑ / ๖๔

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.somchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางอติพรวิไล ศรีชัย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีชัย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการ สถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษา เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการ ดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ วิมลศรี ผู้ให้ข้อมูล
 (นางอติพรวิไล ศรีชัย)
 ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๖๔
จ.อำนาจเจริญ

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางสาวกมล วัฒนผล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑๐
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
- อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ (นางสาวกมล วัฒนผล) ผู้ให้ข้อมูล
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ
๑๕, ต.๑, ๖๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรศัพท์ : ๐ ๔๕๕๖ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางสาววรรณ ทรัพย์นันธ์ ตำแหน่ง ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด กาฬสินธุ์
 อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ทรไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ AK ผู้ให้ข้อมูล
 (นางสาววรรณ ทรัพย์นันธ์)
 ตำแหน่ง ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ
๑๙/๓.๓/๒๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

- ระบบ E-office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
- จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suwinon.sornchai@gmail.com
- โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นาย นริศ คุ้ม ชื่อ นาม นริศ คุ้ม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
 โรงเรียนเฉพาะความพิการ
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
 อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
 มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
 มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ..... นาย นริศ คุ้ม ผู้ให้ข้อมูล
 (นาย นริศ คุ้ม นริศ คุ้ม)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๑๙ / ๓.๓. / ๒๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvison.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางฉวีวรรณ สิมพิทิว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด อำนาจเจริญ
- อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
- มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
- มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
- สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

(ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ..... (นางฉวีวรรณ สิมพิทิว) ผู้ให้ข้อมูล
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๑๓ / ๓.๑. / ๒๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรศัพท์ : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิ
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า สุวิมล สฤษดิ์ ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคม

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
- อื่นๆ (โปรดระบุ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอำนาจเจริญ)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล สฤษดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษาเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
  - มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
  - มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
  - สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
  - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ สม ผู้ให้ข้อมูล
(สุวิมล สฤษดิ์)
ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคม
๑๕ / ๓.๓. / ๖๕

ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่าย
ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้า นางสมเกียรติ อรรถสร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๖
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

- โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- โรงเรียนเฉพาะความพิการ
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา.....
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.....
- อื่นๆ (โปรดระบุ โรงเรียนเทศบาล ๖)

ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสุวิมล ศรีไชย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการ สถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง รูปแบบการให้บริการดูแลช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำการศึกษา เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นอย่างดีแล้ว จึงมีความเห็นต่อผลงานทางวิชาการ ดังกล่าวต่อไปนี้

- มีเนื้อหาถูกต้องตามระเบียบวิธีการประเมินโครงการ มีความสมบูรณ์
  - มีความแปลกใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาได้จริง
  - มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา หน่วยงานภายนอกและชุมชน
  - สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของท่านได้
  - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ลงชื่อ..... ผู้ให้ข้อมูล
 (...นายสมเกียรติ อรรถสร...)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๖
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๑๕ / ๑๑ / ๕๕

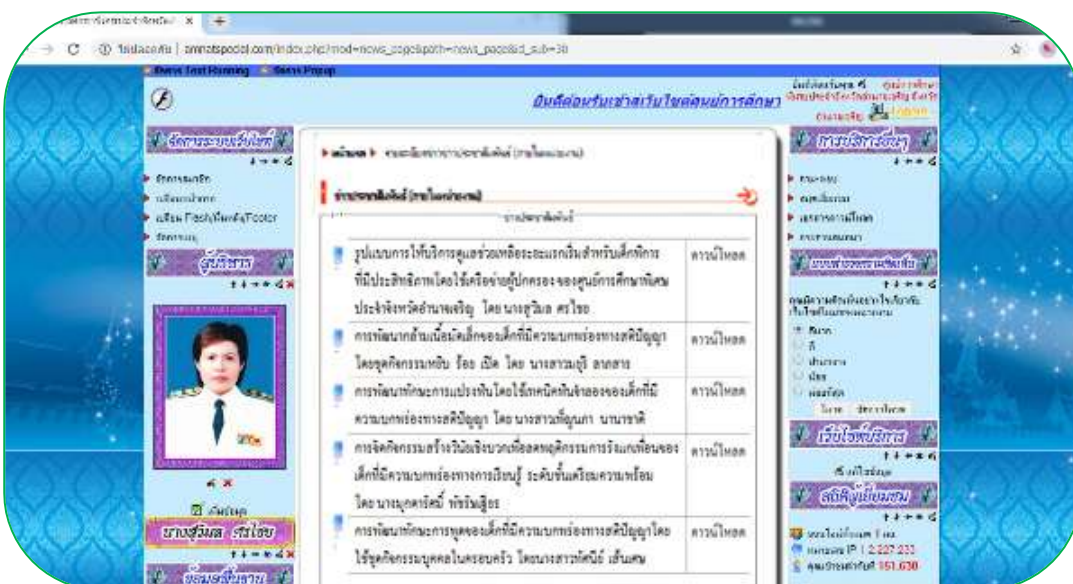
ท่านสามารถส่งแบบตอบรับคืนได้

๑. ระบบ E- office ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
๒. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : suvimon.sornchai@gmail.com
๓. โทรสาร : ๐ ๔๕๕๒ ๓๐๔๓

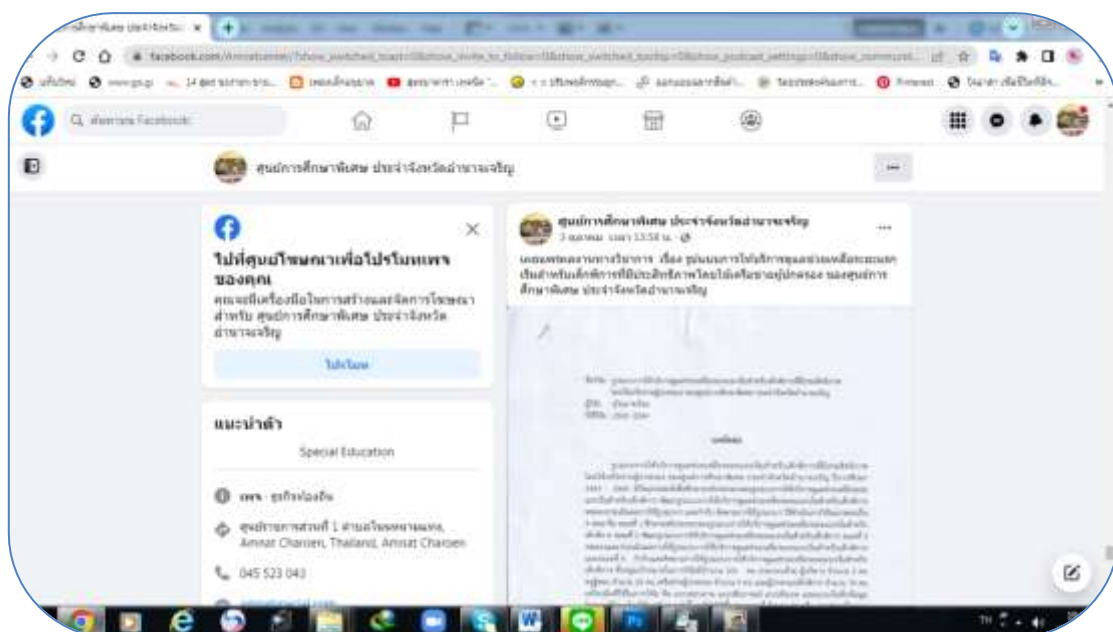
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการผ่านช่องทางออนไลน์

ผลงาน เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

เผยแพร่ในเว็บไซต์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
www.amnatspecial.com

เผยแพร่ผลงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

เผยแพร่ผลงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ภาคผนวก ซ
ภาพกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ภาพกิจกรรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จำนวน 10 ขั้นตอน

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ

รับสมัครและเก็บข้อมูลเด็กพิการอย่างถูกต้องและครบถ้วน มีการตรวจสอบ และติดตามประวัติ
ทั้งทางสุขภาพ ครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

2. การคัดกรองประเภทความพิการ

คัดกรองประเภทความพิการอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน มีการติดตามพัฒนาการ และคัดกรองประเภทความพิการอย่างสม่ำเสมอ

3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน

มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการเป็นรายบุคคลอย่างละเอียดและเป็นปัจจุบัน
สู่การทำแผนการสอนให้ตรงตามประเภทความพิการ และความสามารถของแต่ละบุคคล
เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการเป็นรายบุคคล

4. การจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) โดยจัดให้เหมาะสมกับประเภทความพิการ และความสามารถพื้นฐานของแต่ละบุคคล และออกให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามบ้าน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนที่ไม่สามารถเดินทางมารับบริการที่สถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง

5. การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล

ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมตามแผนการสอน ฝึกพัฒนาเด็กพิการให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของเด็กพิการเป็นรายบุคคล จัดการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดบริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

6. การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ

ครูบุคลากร นักสาขาชีพ เครือข่ายผู้ปกครอง ออกประสานงานผู้มีความรู้ ความสามารถ
ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ ให้สามารถ
ช่วยเหลือตนเองได้ นับเป็นการแบ่งเบาภาระและเสริมสร้างกำลังใจให้กับผู้ปกครองเด็กพิการ

7. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ประเมินความรู้ ความสามารถของเด็กพิการ จากการสอบถามจากผู้ปกครอง การสังเกต การตรวจผลงาน และตามสภาพจริง เพื่อนำผลมาส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กพิการ และนำไปสู่ การจัดการเรียนรู้ต่อไป

8. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม

จัดให้บริการดูแลช่วยเหลือเด็กพิการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพ
 เด็กพิการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการและครอบครัว เช่น การมอบอุปกรณ์
 มอบเครื่องอุปโภค บริโภค เช่น อาหารเสริม (นม) มอบขนม การฝึกพัฒนาการและมอบใบงาน
 แก่เด็กพิการ เป็นต้น

9. การประเมินความก้าวหน้า

คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองร่วมกับนักสหวิชาชีพในโรงพยาบาล และชุมชนมีส่วนร่วม
ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ โดย ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขอนามัยของเด็ก
เป็นอย่างดี และร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาเด็กพิการเป็นรายบุคคลให้เหมาะสมกับประเภทความพิการ
ของเด็กพิการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

10. การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ

ติดตามผลการพัฒนาเด็กพิการเป็นรายบุคคล เพื่อประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการทุกด้าน
ทุกภาคเรียน ติดตามสรุปผลการพัฒนาเด็กพิการทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อประเมินผลการพัฒนา
และส่งต่อเด็กพิการเป็นรายบุคคลกับหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาศักยภาพที่สูงขึ้น
หรือปรับพฤติกรรม

ภาคผนวก ฅ
กรณีศึกษา

กรณีศึกษาคนที่ 1

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
กรณีเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

*****

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชาย ก

วัน/เดือน/ปี เกิด [REDACTED] อายุ 12 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน [REDACTED]

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 5 หมู่บ้านโนนงาม ตำบล โนนงาม อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
รหัสไปรษณีย์ 37000 โทรศัพท์ [REDACTED]

ชื่อบิดา [REDACTED] อาชีพ -

ชื่อมารดา [REDACTED]

ลักษณะความบกพร่อง พัฒนาการล่าช้า ด้านการเรียนรู้

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสาววิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางสาวทัศนีย์ เส้นเศษ

การจดทะเบียนคนพิการ

(✓) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 1 มีนาคม 2567

( ) ยังไม่จด เพราะ.....

( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถปฏิบัติตนเขียนเส้นพื้นฐานตามรอยเส้นปะได้
2. สามารถสวมเสื้อยืด กางเกงยัดได้

จุดด้อย

1. ไม่สามารถจับไม้กวาดทำความสะอาดบ้านได้
2. ไม่สามารถไหว้ กล่าวทักทายครู ผู้ปกครองได้

ผลการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- เด็กชาย ก สามารถจับไม้กวาด ปัดกวาดบ้านได้ และสามารถยกมือไหว้ กล่าวทักทายได้
ตารางแสดงการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือ
ระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กชาย ก ไม่สามารถจับไม้กวาด ปัดกวาดได้ และไม่สามารถยกมือไหว้ กล่าวทักทายได้	เด็กสามารถจับไม้กวาด ทำความสะอาดบ้านได้ และไหว้ ทักทายผู้อื่นได้	เด็กสามารถจับไม้กวาด ปัดกวาดทำความสะอาดบ้าน ได้ดี และสามารถยกมือไหว้ ทักทายผู้อื่นได้

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถจับไม้กวาดได้ และไม่สามารถไหว้ทักทายผู้อื่นได้

หลังการพัฒนาเด็กสามารถ ปัดกวาดห้องทำความสะอาดได้ รู้จักไหว้ ยิ้มทักทาย สวัสดีเมื่อเจอคุณครู

กรณีศึกษาคนที่ 2

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

*****

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชาย ข

วัน/เดือน/ปี เกิด [REDACTED] อายุ 8 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน [REDACTED]

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 4 หมู่บ้านไร่สีสุก ตำบลเสนางคนิคม อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
รหัสไปรษณีย์ 37000 โทรศัพท์ [REDACTED]

ชื่อบิดา [REDACTED] อาชีพ -

ชื่อมารดา [REDACTED]

ลักษณะความบกพร่อง พัฒนาการล่าช้า ด้านการเขียน

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสาวสุวิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางสาวทัศนีย์ เส้นเศษ

การจดทะเบียนคนพิการ

( ) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 20 มีนาคม 2566( ) ยังไม่จด เพราะ.....( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถปฏิบัติตน ตื่นน้ำจากแก้วโดยไม่หก
2. สามารถใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้

จุดด้อย

1. ไม่สามารถล้างและเช็ดมือได้เอง
2. ไม่สามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่น

ผลการพัฒนาเด็กพิการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- เด็กชาย ข สามารถล้างและเช็ดมือได้ด้วยตนเอง สามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่น ตารางแสดงการพัฒนาเด็กพิการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กชาย ข ไม่สามารถล้างและเช็ดมือได้ด้วยตนเอง ไม่สามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่น	เด็กสามารถล้างและเช็ดมือได้ และสามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นได้	เด็กสามารถล้างมือ เช็ดมือได้ด้วยตนเอง และสามารถรอให้ถึงคิวของตนเองในการเล่นได้

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถล้างมือ เช็ดมือได้ และไม่สามารถรอให้ถึงคิวตนเอง

หลังการพัฒนาเด็กสามารถล้างมือ เช็ดมือได้ด้วยตนเอง และสามารถรอให้ถึงคิวตนเองการเล่น ไม่ลัดคิวเพื่อน และปฏิบัติตามคำสั่งได้

กรณีศึกษาคนที่ 3

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

*****

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชาย ค

วัน/เดือน/ปี เกิด [REDACTED] อายุ 7 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน [REDACTED]

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 82 หมู่ที่ 11 หมู่บ้านนาแก ตำบลบุง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
รหัสไปรษณีย์ 37000 โทรศัพท์ [REDACTED]

ชื่อบิดา [REDACTED] อาชีพ -

ชื่อมารดา [REDACTED]

ลักษณะความบกพร่อง กล้ามเนื้อแขน ขา อ่อนแรง

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสาวสุวิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางสาวกนกกลดา จวนเกาะ

การจดทะเบียนคนพิการ

( ) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 28 พฤษภาคม 2567

( ) ยังไม่จด เพราะ.....

( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถนั่งได้มั่นคง และเอี้ยวตัวใช้มือได้อย่างอิสระ (sit stable) ได้
2. สามารถยื่นเกาะเครื่องเรือนสูงระดับบอกได้

จุดด้อย

1. ไม่สามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอนได้
2. ไม่สามารถยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะเครื่องเรือนสูงระดับบอกได้

ผลการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- เด็กชาย ค สามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอนได้ และสามารถยืนอยู่ได้โดยใช้มือจับราวได้
ตารางแสดงการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กชาย ค ไม่สามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอนได้ และไม่สามารถทรงตัวยืนจับราวด้วยตนเองได้	เด็กสามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอน สามารถยืนอยู่ได้โดยใช้มือจับราวได้	เด็กสามารถลุกขึ้นนั่งได้เองจากท่านอนและสามารถยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะราวสูงระดับอกด้วยตนเอง

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถทรงตัวลุกนั่งจากท่านอนได้ และไม่สามารถยืนจับราวได้

หลังการพัฒนาเด็กสามารถลุกนั่งได้เอง สามารถยืนจับราว และเดินด้วยตนเองได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

กรณีศึกษาคนที่ 4

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

*****

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กหญิง ง

วัน/เดือน/ปี เกิด ██████████ อายุ 12 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ██████████

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 88 หมู่ที่ 4 หมู่บ้านไร่สีสุก ตำบล โนนงาม อำเภอเสนางคนิคม

จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37290 โทรศัพท์ ██████████

ชื่อบิดา ██████████ อาชีพ -

ชื่อมารดา ██████████

ลักษณะความบกพร่อง พัฒนาการการเรียนรู้ช้า

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสุวิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางสาวขวัญใจ จำเริญไกร

การจดทะเบียนคนพิการ

- ( ) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 2 มีนาคม 2567
- ( ) ยังไม่จด เพราะ.....
- ( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเมื่อถามว่า “เมื่อรู้สึกร้อน ไม่สบาย หิว” จะทำอย่างไรได้
2. สามารถเลือกสีได้ 8 สีตามคำสั่งได้

จุดด้อย

1. ไม่สามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มได้
2. ไม่สามารถเล่าเรื่องจากการฟังนิทานได้

**ผลการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม**

กิจกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

- เด็กหญิง ง สามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มได้ และสามารถเล่าเรื่องจากการฟังนิทานได้
ตารางแสดงการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กหญิง ง สามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม และไม่สามารถเล่าเรื่องจากการฟังนิทานได้	เด็กสามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มได้ และสามารถจับใจความ เมื่อฟังนิทานและเรื่องเล่าได้	เด็กสามารถผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม และสามารถจับใจความเมื่อฟังนิทานและเล่าเรื่องได้

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ และไม่สามารถพูดคุย เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้

หลังการพัฒนาเด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถพูดคุย เล่าเรื่องราว อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

กรณีศึกษาคนที่ 5

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

*****

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กหญิง จ

วัน/เดือน/ปี เกิด ██████████ อายุ 8 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ██████████

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 5 หมู่บ้านโนนงาม ตำบล โนนงาม อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

รหัสไปรษณีย์ 37000 โทรศัพท์ ██████████

ชื่อบิดา ██████████ อาชีพ -

ชื่อมารดา ██████████

ลักษณะความบกพร่อง พัฒนาการล่าช้าด้านการเขียน

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสุวิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางมัลลย์วัน เถาว์แสน

การจดทะเบียนคนพิการ

(✓) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 8 มีนาคม 2567

( ) ยังไม่จด เพราะ.....

( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถจ้องมองหน้าได้นาน 1-2 วินาทีได้
2. สามารถยิ้มตอบรับหรือส่งเสียงตอบโต้เมื่อพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ประเมินยิ้มและพูดคุยได้

จุดด้อย

1. ไม่สามารถยิ้มทักทายคนคุ้นเคยได้
2. ไม่สนใจฟังคนพูดและไม่มองไปที่ของเล่นที่เล่นที่ทดสอบได้

ผลการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

- เด็กหญิง จ สามารถยิ้มทักทายคนคุ้นเคยได้ สนใจฟังคนพูด และมองไปที่ของเล่นที่ทดสอบได้
ตารางแสดงการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษาหลังการใช้รูปแบบการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กหญิง จ ไม่สามารถยิ้ม ทักทายคนที่คุ้นเคย และไม่สนใจฟังคนพูด ไม่มอง ไปที่ของเล่นที่ทดสอบ	เด็กสามารถยิ้มทักทาย คนที่คุ้นเคย และสนใจฟังคนพูด พร้อมทั้งมองไปที่ของเล่นที่ ทดสอบได้	เด็กสามารถยิ้มทักทาย คนที่ คุ้นเคย และสนใจฟังคนพูด พร้อมทั้งมองไปที่ของเล่น ที่ทดสอบได้

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถยิ้มทักทายคนที่คุ้นเคย และไม่สนใจฟังคนพูดพร้อมทั้งไม่มอง
ไปที่ของเล่นที่ทดสอบ

หลังการพัฒนาเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้างสามารถยิ้มทักทายคนที่คุ้นเคย และสนใจฟังคนพูด
พร้อมทั้งมองไปที่ของเล่นที่ทดสอบได้ดี

กรณีศึกษาคนที่ 6

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

*****

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชาย ฉ

วัน/เดือน/ปี เกิด ██████████ อายุ 9 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ██████████

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 3 หมู่บ้านนาเหล่า ตำบลพระเหลา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ
รหัสไปรษณีย์ 37180 โทรศัพท์ ██████████

ชื่อบิดา ██████████ อาชีพ -

ชื่อมารดา ██████████

ลักษณะความบกพร่อง พัฒนาการล่าช้า อารมณ์แปรปรวน

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสุวิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางสาวปทุมพร เบ้าทอง

การจดทะเบียนคนพิการ

( ) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 27 มกราคม 2566( ) ยังไม่จด เพราะ.....( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นได้
2. สามารถใส่กางเกงได้ด้วยตนเอง

จุดด้อย

1. ไม่สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้
2. ไม่สามารถทำตามคำสั่งได้

ผลการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
หลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- เด็กชาย ฉ สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถทำตามคำสั่งได้
ตารางแสดงการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์หลังการใช้รูปแบบการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กชาย ฉ ไม่สามารถ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และไม่สามารถทำตามคำสั่งได้	เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับ ผู้อื่นได้ และสามารถ ทำตาม คำสั่งได้	เด็กสามารถทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถ ทำตามคำสั่งได้

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้ และไม่สามารถทำตามคำสั่งได้

หลังการพัฒนาเด็กมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถทำตามคำสั่งได้

กรณีศึกษาคนที่ 7

ผลการพัฒนาเด็กพิการหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

บุคคลออทิสติก

ชื่อ-สกุล (นามสมมุติ) เด็กชาย ช

วัน/เดือน/ปี เกิด [REDACTED] อายุ 8 ขวบ

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน [REDACTED]

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 235 หมู่ที่ 4 หมู่บ้านไก่อำ ตำบลไก่อำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

รหัสไปรษณีย์ 37000 โทรศัพท์ [REDACTED]

ชื่อบิดา [REDACTED] อาชีพ -

ชื่อมารดา [REDACTED]

ลักษณะความบกพร่อง พัฒนาการล่าช้า อยู่ไม่นิ่ง

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้บริหาร นางสุวิมล ศรีไชย

ชื่อครูรับผิดชอบหลัก นางสาวศศิธร แสงใส

การจดทะเบียนคนพิการ

(✓) จดทะเบียนแล้ว วันหมดอายุ 5 เมษายน 2568

( ) ยังไม่จด เพราะ.....

( ) ไม่จำ เพราะ .....

จุดเด่น

1. สามารถเล่นจ๊ะเอ๋ได้และมองเห็นหน้าของผู้เล่นได้ถูกทิศทาง
2. สามารถใช้นิ้วหยิบสิ่งของได้ด้วยตนเอง

จุดด้อย

1. ไม่สามารถทำท่าทางการกวาดบ้านได้
2. ไม่สนใจมองสิ่งของที่อยู่ไกลประมาณ 3 เมตร

ผลการพัฒนาเด็กออทิสติกหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- เด็กชาย ช สามารถทำท่าทางกวาดบ้านได้ และสนใจมองสิ่งของที่อยู่ไกลประมาณ 3 เมตรได้
ตารางแสดงการพัฒนาเด็กออทิสติกหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ก่อนการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนา	หลังการพัฒนา
เด็กชาย ช ไม่สามารถ ทำท่าทางกวาดบ้านและ ไม่สนใจมองสิ่งของที่อยู่ไกลประมาณ 3 เมตร	เด็กสามารถทำท่าทางกวาดบ้านได้ และ สนใจมองสิ่งของที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตรได้	เด็กสามารถกวาดบ้าน นิ่งฟัง คำสั่งของครู สนใจ มองสิ่งของที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตรได้ดี

ก่อนการพัฒนาเด็กไม่สามารถกวาดบ้าน นิ่งฟัง คำสั่งของครู ไม่สนใจและไม่มองตามมือที่ครูชี้สิ่งของที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตร

หลังการพัฒนาเด็กสามารถกวาดบ้าน นิ่งฟังคำสั่งของครู สนใจและไม่มองตามมือที่ครูชี้สิ่งของที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตรได้

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุวิมล ศรีไชย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	426/5-6 หมู่ 11 ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2527	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหาชนะวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง การศึกษา) วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ. 2532	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ค.บ.สุขศึกษา) วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ. 2544	ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตร ศษ.ม. การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง